जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७७ कपिलवस्तु

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
कपिलवस्तु

प्राविधिक तथा आर्थिक सहयोग :

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी

UNFPA

जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७७
कपिलवस्तु

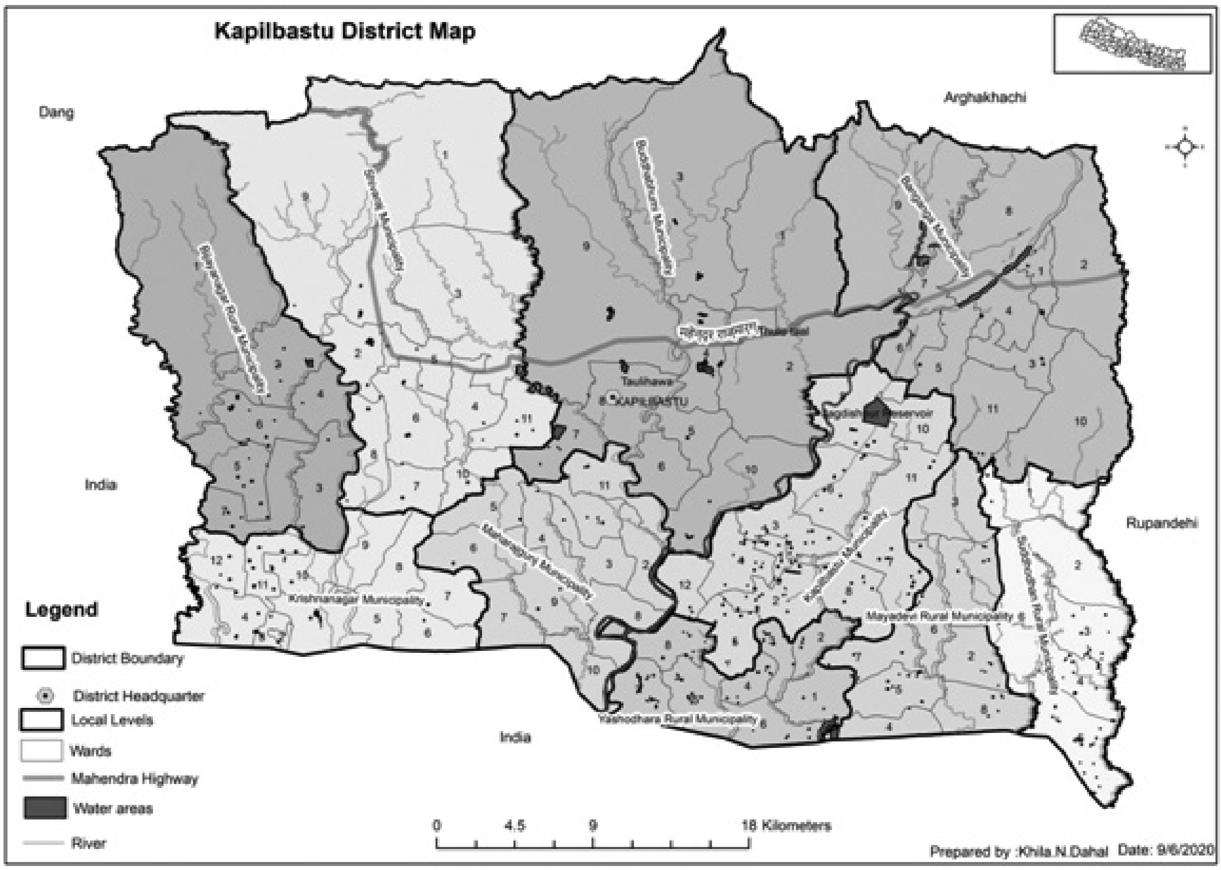

समन्वय
नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
जिल्ला शाखा, कपिलवस्तु

प्रकाशक
जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति,
कपिलवस्तु

गुणस्तर र उत्तरदायित्वहरुसँग सम्बन्धित आधारभूत मानवीय मापदण्डहरु

जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७७, कपिलवस्तु

District Disaster Preparedness and Response Plan 2020/2021, Kapilvastu

दस्तावेज : जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७६, कपिलवस्तुको
अध्यावधिक कार्य : २०७७ (२०७७/०७८ का लागि)
प्रकाशक : जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति, कपिलवस्तु
प्रकाशन मिति : २०७८
व्यवस्थापन : जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति, कपिलवस्तु
सर्वाधिकार : प्रकाशकमा

जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७७ को अद्यावधिकका लागि

प्राविधिक सहयोग : नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, केन्द्रीय कार्यालय, काठमाण्डौ।
आर्थिक सहयोग : संयुक्त राष्ट्र संघीय जनसंख्या कोष (UNFPA)

मेरो भनाई

नेपाल विपद्का दृष्टिले उच्च जोखिम भएका देशहरु मध्ये पर्दछ । देशव्यापी रुपमा हामीहरुले प्रकोपका घटनाहरु भोलिरहेका छौं । विकास निर्माणका कार्य गर्दा जोखिम न्यूनीकरणलाई ध्यान नपुऱ्याउनु, जलवायु परिवर्तनका असर तथा प्रभाव बारे ध्यान नपुऱ्याउनु, गुणस्तरीय भौतिक पूर्वाधारको विकास नहुनु, भूकम्प प्रतिरोधी भौतिक संरचनाको निर्माण नगरिनु, जोखिम क्षेत्रको पहिचान तथा बस्ती स्थानान्तरण नगरिनु, भू-उपयोग योजना नबनाइनु, विपद् पूर्वतयारी तथा सावधानी नअपनाईनु, विपद् न्यूनीकरणमा पर्याप्त मात्रामा लगानी नगरिनु, विपद् व्यवस्थापनमा सूचना प्रविधिको उपयोग कम हुनु, विपद्को दीर्घकालीन तथा स्थायी समाधान नखोजिनु तथा सरोकारवाला पक्षहरुबीच उचित समयमा उचित समन्वय हुन नसक्नु जस्ता कारणहरुले गर्दा विपद्का घटनाहरु हुने गरेका छन् ।

सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्तलाई आत्मसाथ गर्दै विपद् व्यवस्थापनको कार्यमा संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारले गर्नुपर्ने कामहरुको स्पष्ट जिम्मेवारी तोकिएका छन् । विपद् व्यवस्थापनका लागि विभिन्न नीतिगत, कानुनी, संरचनागत व्यवस्था गरिएका छन् । सेण्डाई कार्यढाँचा २०१५-२०३० अनुसार नेपालले पनि राष्ट्रिय नीति र रणनीति तय गरिसकेको छ । उक्त कार्यढाँचाका सात वटा लक्ष्यहरु र चार वटा प्राथमिकताका क्षेत्रहरुलाई ध्यानमा राखी विपद् व्यवस्थापनका कामहरु गर्नुपर्ने हुन्छ । विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ ले तीन तहका सरकार, प्राधिकरण, विपद् व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय र प्रतिष्ठानले गर्नुपर्ने कामहरुको स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ । यसरी संस्थागत व्यवस्था हुँदाहुँदै पनि विपद् जोखिम न्यूनीकरण र विकासका कार्यमा तालमेल नहुँदा, पूर्व तयारीमा लगानी बढाउन र विशेष कार्य गर्न नसक्दा वर्षेनी ठूलो परिमाणमा जनधनको क्षति भोग्नु परेको छ ।

यस जिल्लाका दश वटै स्थानीय तहहरुले विपद् व्यवस्थापनको लागि कोष खडा गरेको पाइन्छ । विपद् पूर्व तयारी तथा विपद् पश्चातका पुनर्लाभका चरणहरुमा स्थानीय सरकारको भूमिका प्रभावकारी रहनु पर्दछ । भौतिक संरचना निर्माण गर्दा भवन संहिता, निर्देशिका तथा मापदण्डको पालना गराउने, स्थानीय तहका पदाधिकारी, कर्मचारी, सामाजिक परिचालक तथा समुदायलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम दिने, समुदायस्तरमा विपद् पूर्व तयारी तथा प्रति कार्य समिति गठन गर्ने, विपद् न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका लागि बजेट विनियोजन गर्ने, राहत मापदण्ड तयार गर्ने, जस्ता कार्यहरु स्थानीय सरकारले गर्नु अपरिहार्य हुन्छ । जिल्लाभित्र जोखिम रहेका स्थानको पहिचान तथा विगतका प्रकोपका घटनाहरु समेतको विश्लेषण गरी स्थानीय तह, जिल्लास्थित सुरक्षा निकायहरु, सरकारी कार्यालयहरु, युएनएफपीए, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, विपद्का क्षेत्रमा क्रियाशील संघ संस्था, संचार

कर्मी, संचारगृह, नागरिक समाज, आदिको सहयोगमा आ-आफ्नो क्षमताको विश्लेषण, मौज्दात सामग्रीहरुको लगत तयारी तथा आवश्यक पर्ने सामग्रीहरुको अनुमान गरी यस जिल्लामा विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यका लागि प्रस्तुत योजना तयार गरिएको छ । यस योजना कार्यान्वयनका लागि प्रदेश र केन्द्रको आवश्यक समन्वय र सहयोग आवश्यक रहन्छ नै । विपद् पूर्व, विपद्को समयमा र विपद् पश्चातका क्रियाकलापहरुलाई प्रभावक(ारी बनाउन, विपद्को समयमा उपलब्ध हुनसक्ने श्रोत साधनको आंकलन गरी यस्ता श्रोत साधनको बारेमा सबै क्षेत्रलाई सही सूचना दिई विपद्को समयमा आ-आफ्नो जिम्मेवारी बोधका साथ समन्वयात्मक रुपमा परिचालित हुन र गर्न सजिलो होस् भन्ने हेतुले राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्यको कार्यढाँचा र योजना तर्जुमा निर्देशिका बमोजिम यो "विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७७" तर्जुमा गरी प्रकाशन गरिएको छ । यो योजना विगतका योजनालाई परिमार्जन गरी बनाइएको छ । गत वर्षका योजनामा कोभिड १९ जस्तो महामारीको अवस्था थिएन । यस महामारीबाट बच्नका लागि यस वर्षका हाम्रा योजना तथा कार्यक्रममा यस विषयलाई महत्वका साथ लिनु पर्ने देखिन्छ । यस जिल्लामा पनि संक्रमण रोकथाम तथा न्यूनीकरण सम्बन्धी पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिदैं आएको छ ।

यस जिल्लाको "विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७७" को तयारी गर्न नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिज्यूहरु, जिल्लास्थित सुरक्षा निकायहरु, राजनैतिक दलहरु, विषयगत क्षेत्रसँग सम्बन्धित कार्यालयहरु, युएनएफपीए, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, कपिलवस्तु शाखा लगायत पत्रकार महासंघ, गैरसरकारी संस्था महासंघ जिल्ला शाखा, विपद्का क्षेत्रमा संलग्न अन्य संघ संस्थाहरु, नागरिक समाज, मस्यौदा परिमार्जन उपसमिति लगायत सम्बद्ध सबैमा विशेष आभार प्रकट गर्दै सरोकारवाला सबै पक्षको सहभागितामा तयार गरिएको यस योजनामा समाविष्ट गरिएका प्रतिबद्धताको अक्षरशः पालना हुनेछ भन्ने विश्वास लिएको छु । विपद्को लागि विनियोजन गरिएका साधन, स्रोत तथा रकम विपद्को समयमा परिचालन गर्न सकिने गरी चुस्त दुरुस्त अवस्थामा राखी निर्मित योजनाको कार्यान्वयनबाट जिल्लाबासीको जीउधनको रक्षाका लागि कोशेढुंगा सावित हुनेछ भन्ने विश्वास लिएको छु ।

धन्यवाद ।

चक्रपाणी पाण्डे
प्रमुख जिल्ला अधिकारी
तथा
अध्यक्ष
जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
कपिलवस्तु

बिषय सूची

विषय पेज नं.

१. **पृष्ठभूमि**

१.२. जिल्लाको चिनारी

१.३. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अद्यावधिक गर्नुको उद्देश्य

१.४ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गर्नुपर्ने आवश्यकता

१.५ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अद्यावधिकको क्षेत्र र सीमा

२. **बिपद पूर्बतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित नतिजा**

३. **विपद् पूर्बतयारी योजना र विपद् सम्बन्धी कार्य गर्ने निकायहरु**

३.१ मानवीय सहायतामा संलग्न साझेदार निकायको सम्पर्क सूची

३.२ सन्दर्भ सामग्री पुनरावलोकनको नतिजा

३.३ विभिन्न वैठक तथा निर्णयहरु

३.४ आवश्यकताको लेखाजोखा तथा खाडल पहिचान :

३.५ विपद जोखिम विश्लेषण

३.६ जिल्लामा आ.व.२०७६।७७ मा घटेका विपद्का घटनाहरु र क्षतिको विवरण

३.७ विपद्को विगतको अवस्था र संभावना

३.८ विषयगत क्षेत्रको पहिचान तथा निकायगत भूमिका र जिम्मेवारी

३.९ विषयगत क्षेत्रको अगुवा तथा सहयोगी संस्थाको विवरण

४. **विषयगत विपद्को प्रकृतिमा आधारित प्रतिकार्य योजना**

४.१ बिषयगत क्षेत्र-खोज तथा उद्धार, समन्वय र सुचना (Search and Rescue)

४.२ बिषयगत क्षेत्र-आवास तथा गैर खाद्य सामग्री (Shelter &Non-FoodItems)

४.३ बिषयगत क्षेत्र-स्वास्थ्य तथा पोषण (Health and Nutrition)

४.४ बिषयगत क्षेत्र-शिक्षा (Education)

४.५ बिषयगत क्षेत्र-संरक्षण (Protection)

४.६ बिषयगत क्षेत्र-खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (WASH)

४.७. बिषयगत क्षेत्र-कृषि, खाद्य तथा जिविकोपार्जन (Agriculture, Food & Livelihood)

४.८ बिषयगत क्षेत्र-राहत तथा पुन निर्माण (Reconstruction/Rehabilitation and Relief)

५. **भूकम्पीय जोखिम न्यूनिकरणका लागि पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना**

५.७ भुकम्पिय विपद् प्रतिकार्य तालिका

६. कार्यान्वयन तथा पुनरावलोकन रणनीति कार्यान्वयन समय तालिका

७. प्रतिवेदन तथा अभिलेखन र सूचना प्रवाह

८.	अनुसूचीहरु

अनुसूची १.	मानवीय क्षेत्रमा कार्यरत संस्थाहरु
अनुसूची २.	जिल्लामा उपलव्ध एम्बुलेन्स सेवाहरु
अनुसूची ३.	दमकल सेवाहरु
अनुसूची ४.	खाद्य तथा गैरखाद्य सामग्रीको लागि सम्पर्क संस्थाहरु
अनुसूची ५.	हेलिप्याडहरु भएका स्थान
अनुसूची ६ :	आपतकालीन आश्रय स्थलहरु
अनुसूची ७ :	समूदाय तथा कार्यालयहरु रहेका उद्धार सामाग्रीहरु
अनुसूची ८:	सर्पदशं उपचार केन्द्र
अनुसुची ९ :	विपद् सम्पर्क व्यक्तिहरु
अनुसूची १० :	रक्तसंचार केन्द्र
अनुसूची ११ :	स्थानिय तहमा रहेको स्वास्थ्य चौकीहरु
अनुसूची १२ :	सुरक्षा निकायसँग भएका खोज तथा उद्धार सामाग्रीहरु
अनुसूची १३ :	जिल्लामा संचालित ईन्धन पाम्प
अनुसूची १४ :	अस्थायी आश्रय स्थानका लागि पहिचान भएका खुल्ला स्थान
अनुसूची १५ :	मौसमी पूर्वानुमानमा आधारित बाढी पूर्वचेतावनी सूचक
अनुसुची १६ :	सम्भावित विपद् ब्यवस्थापनमा अपनाउनुपर्ने सावधानीबारे जानकारी पात्रो
अनुसूची १७ :	मनसुन प्रतिकार्य तालिका
अनूसुची १८ :	पुर्व सचेतना सुचना संजाल
अनुसूची १९ :	आगलागी पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना
अमुसूची २०:	दैनिक/साप्ताहिक प्रतिवेदन फाराम
अनुसूची २० :	सन्दर्भ सामाग्रीहरु

शब्द संक्षेप

जि.वि.ब्य.स	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति
प्रजिअ	प्रमुख जिल्ला अधिकारी
DDMC	District Disaster Management Committee
CDO	Chief District Officer
जिसस	जिल्ला समन्वय समिति
उमनपा	उपमहानगरपालिका
नपा	नगरपालिका
जिसअ	जिल्ला समन्वय अधिकारी
जि.पु.का.	जिल्ला पुर्वाधार विकास कार्यालय
शि.स.अ.	शिक्षा विकास समन्वय अधिकारी
शि.वि.स.इ..	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई
स्वा.का.	स्वास्थ्य कार्यालय, कपिलवस्तु
नेरेसो	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
ने. से.	नेपाली सेना
प्रउ	प्रहरी उपरीक्षक
सप्रउ	सशस्त्र प्रहरी उपरीक्षक
सप्रनाउ	सशस्त्र प्रहरी नायब उपरीक्षक
प्रनाउ	प्रहरी नायब उपरीक्षक
प्रनि	प्रहरी निरीक्षक
मवासाविअ	महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास अधिकृत
मबासाविशा	महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा
सप्रब	शसस्त्र प्रहरी बल
स्थासअ	स्थानिय समन्वय अधिकारी
डि.व.का.	डिभिजन वन कार्यालय
ज.उ.प्र.नि.वि.	जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण बिभाग
रा/अगैसस	राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था
DLSA	District Lead Support Agency
DEOC	District Emergency Operation Center
NEOC	National Emergency Operation Center
PEOC	Province Emergency Operational Center
UNFPA	United Nation Population Fund
UNICEF	United Nations Children's Fund
SCI	Save the Children Nepal
WHO	World Health Organization
FNJ Kapilvastu	Federation of National Journalist KapilvastuBranch
D-WASH CC	District Water Sanitation and Hygiene Coordination Committee
L-WASH CC	Local level Water Sanitation and Hygiene Coordination Committee
DHO	District Health Office
NRCS	Nepal Red Cross Society
IRA	Initial Rapid Assessment
MIRA	Multi Initial Rapid Assessment
CSDA	Cluster Specific Details Assessment
PDNA	Post Disaster Need Assessment

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७७

१.पृष्ठभूमिः

नेपाल विपद्को दृष्टिले अति जोखिमपूर्ण देशहरूमध्ये एक हो । विश्वका १ सय ९८ मुलुकमध्ये नेपाल भूकम्पका हिसाबले ११ औं, बाढिको हिसाबले ४० औं स्थानमा र जलवायु परिवर्तनको हिसाबमा विश्वमा चौथो तथा एशियामा छैठौ जोखिमपूर्ण देशको रूपमा रहेको छ । प्राकृतिक विपद्को हिसाबले विश्वको उच्च जोखिमपूर्ण देशको रूपमा रहेको छ । नेपालमा विशेषगरी नियमित रूपमा हुने बाढी, पहिरो, हुरिबतास, आगलागी, चट्याङ्ग, सडक दुर्घटना, असिना, हिमपहिरो, महामारीजस्ता मौसमी विपद्बाट हरेक वर्ष लगभग बीस हजारभन्दा बढी परिवारहरू प्रभावित हुने गरेका छन् । नेपालमा प्रतिबर्ष बिभिन्न विपद्हरूबाट सरदर औषतमा एक हजारको हाराहारीमा मानिसहरूको मृत्यु हुने गर्दछ । जसमध्ये बार्षिक ४ सय जनाको मृत्यु बाढी तथा पहिरोका कारणले मात्रै हुने गर्दछ । यसैगरी सबैभन्दा बढी आगलागीका कारण पशु चौपाया, पंक्षी, जग्गाजमिन, वन क्षेत्र र बालीनाली, धनसम्पत्तीको नोक्सानी हुने गरेकोछ ।

विपद्को कारण नेपालले हरेक बर्ष औसतमा १ अर्ब २१ करोडको बराबरको सम्पत्तिको क्षति व्यहोर्नु परेको छ । त्यसै गरेर नेपालको विकास दर ४ देखि ४ प्रतिशतले रहेको छ भने विपद्ले विनाश गर्ने दर ८ देखि २५ प्रतिशतसम्म हुने गरेको देखिएको छ । कमजोर भु–बनोट, जटिल भुगर्भीय संरचनाका कारण नेपाल विपद्को उच्च संकटासन्नताको अवस्थामा रहेको छ । विगतमा गरिएका अध्ययन अनुसन्धान र विगतको विश्लेषण अनुसार नेपालमा कुनै पनि समय धेरै ठूलो भूकम्प जाने र त्यसबाट धेरै संख्यामा मानिस मर्ने, घाइते हुने तथा भौतिक संरचना क्षतिग्रस्त हुने सम्भावना रहेको छ । २०७२ बैशाख १२ र २९ गते आएका भुकम्प यसैका उदाहरण हुन् । अझैपनि यस्तै प्रकृतिका भूकम्पहरू आउने अनुमान गरिदै छ । यस्तै हरेक बर्ष जस्तो कोशी, कर्णाली र महाकाली लगायतका नदीहरूमा आउने बाढीहरू पनि विपद्का उदाहरणहरू हुन् ।

विपद् व्यवस्थापन र उद्धार कार्यलाई अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा मानव अधिकारका रूपमा अघि बढाउन १८ देखि २२ जनवरी २००५ मा जापानको ह्योगो शहरमा प्राकृतिक विपद् न्यूनीकरण सम्बन्धी दोश्रो विश्व सम्मेलन भएको थियो । यस विश्व सम्मेलनलाई ह्योगो सम्मेलन र सो सम्मेलनद्वारा जारी गरिएको घोषणापत्रलाई ह्योगो घोषणापत्र (Hyogo Declaration) तथा कार्य योजनालाई ह्योगो कार्य योजनाको (Hyogo Framework Plan of Action) नामले चिनिन्छ । त्यस अवसरमा नेपालले विपद् न्यूनीकरण एवं समन्वय परिषदको गठन, विपद् सम्बन्धी राष्ट्रिय रणनीति तयार गरी त्यसको अध्यावधिक गर्ने, विकसित मुलुकका उच्च प्रबिधि र अनुभवहरूलाई अनुशरण गर्ने, दिगो विकास र सुरक्षित भविष्य निर्माणका लागि शिक्षा भन्ने नारालाई साकार पार्न शैक्षिक पाठ्यक्रममा सुधार गर्ने र विपद् न्यूनीकरणका लागि विश्वकोषको स्थापना गर्ने जस्तो कुराहरूमा आफ्नो प्रतिबद्धता जाहेर गरेको छ । सन् २००५ मा १६८ राष्ट्रहरूले तयार गरेको Hyogo Frameworkको सिकाइ अनुभव पश्चात सन् २०१५ मार्च १८ मा जापानको सेन्डाईमा सम्पन्न संयुक्त राष्ट्रसंघीय विश्व सम्मेलनले तय गरेको The Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030 बाट निर्दिष्ट छन् । नेपाल सरकारबाट स्वीकृत गरिएको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीतिक कार्य योजना २०१८-२०३०, विपद् जोखिम न्यूनिकरण राष्ट्रिय २०७५, राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य ढाँचा २०७५मा पनि प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी अवधारणाहरूलाई आपत्कालीन पूर्वतयारी (Preparedness),प्रतिकार्य (Response)तथा पुनर्लाभ (Recovery)सम्बन्धी कार्यक्रममा व्यवस्थित रुपमा समावेश गर्नेसमेत उल्लेख गरिएको छ । विपद्को सवाल भनेको राहत र उद्धारसँग मात्र सीमित छैन । आधारभूत मानव अधिकार, मानवीय कानून, विकास निर्माण, गास, बास, कपास, शान्ति सुरक्षा एवं सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक लगायतका हरेक बिषयहरूसँग यसको प्रत्यक्ष सम्बन्ध छ ।

यस्तै संवेदनशील सवालहरुलाई हृदयगम गरी विपद् व्यवस्थापनका गतिबिधिहरुलाई विकासका हरेक पक्षसंग समाहित गर्दै दिगो विकासको अवधारणाभित्र एकीकृत गरिनुपर्ने आजको आवश्यकता रहेको छ । यसका लागि आवश्यक पर्ने अल्पकालीन एवं दीर्घकालीन योजनाका साथ विपद् व्यवस्थापनका गतिबिधिहरुलाई बिभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाहरु र

सरोकारवाला निकायहरुबीचको साझेदारी, समन्वय र सहकार्यमा प्रतिबद्धता र ऐक्यबद्धताका साथ योजना तर्जुमादेखि कार्यान्वयनसम्म कार्य गर्नुपर्ने आजको सान्दर्भिकता हो ।

यिनै कुराहरुलाई मनन् गरी खतरा तथा संङकटासन्नता, विपद् प्रभावित गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरु, जिल्लास्थित सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाहरुको क्षमता र सहभागिता सुनिश्चित गर्दै जिल्लास्तरमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्यलाई बलियो बनाउने र विपद् जोखिम व्यवस्थापनलाई स्थानीय तहसम्म प्रभावकारी बनाउने प्रयासस्वरुप कम्तीमा जिल्ला तहमा निर्माण गरिएको जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७६ लाई अद्यावधिक गरी २०७७ प्रकाशन गर्नुको प्रमुख लक्ष्य हो ।

नेपाल संविधानको धारा २९६ को उपधारा १ बमोजिमको ब्यवस्थापिका संसदले बनाएको विपद् जोखिमन्यूनीकरण तथाव्यवस्थापन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ७ को धारा १६ बमोजिम गठित यस कपिलवस्तु जिल्लाको जिल्लाविपद् व्यवस्थापन समितिको कामकर्तब्य र अधिकार अन्तरर्गत जिल्लाको विपद् प्रतिकार्य योजनातयार गरी लागू गर्ने, गराउने बमोजिमयो योजनातयार भएको छ ।

१.२ जिल्लाको चिनारी

कपिलवस्तु जिल्ला नेपालको साविक पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्र अर्न्तगत लुम्बिनी अञ्चलको ६ जिल्लाहरुमध्ये तराईमा पर्ने एक जिल्ला हो । देशको राजनैतिक तथा प्रशासनिक परिवर्तन पश्चात यो जिल्ला लुम्बिनीप्रदेश अन्तर्गत रहेका १२ वटा जिल्ला मध्ये तराइेको एक जिल्ला हो जसमा १० वटा स्थानीय तहहरु रहेका छन । २७ डिग्री २५ मिनेटदेखि २७ डिग्री ४९ मिनेट उत्तरी अक्षांश र ८२ डिग्री ४१ मिनेटदेखि ८४ डिग्री १४ मिनेट पूर्वी देशान्तरसम्म फैलिएको यस जिल्लाको कुल क्षेत्रफल १७४८ वर्ग कि.मि.रहेको छ । नेपालको मानचित्रमा यस जिल्लाको पूर्वमा रुपन्देही, उत्तरमा अर्घाखाँची, दक्षिणमा भारतकोउत्तरप्रदेश तथा पश्चिममा दाङ जिल्ला रहेका छन । जिल्लाको पूर्वपश्चिम सरदर लम्बाई ४४.५माईल र उत्तर दक्षिण चौडाई २० माईल रहेकोपाईन्छ । कपिलवस्तु नामाकरणका सम्बन्धमा प्राप्त जनविश्वास अनुसार प्राचिनकालमा कौशल देशका राजा अशोकका सन्तानहरु उत्तरपट्टि छोडिदा घुम्दै कपिलमुनी ऋषिको आश्रममा पुगे । उनीहरुले आफ्नो बृत्तान्त उल्लेख गरेपछि ऋषिलेनजिकको सालको जंगल फाँडी बसोबास गर्न सल्लाह दिए अनुसार कालान्तरमा घना बस्ती हुन गएकोले कपिवत्थुहुँदैकपिलवस्तु नामाकरण हुन गयो। राजा शुद्धोधनको दरवार तथा भगवान गौतम बुद्धको बाल्य कृडास्थल तिलौराकोट जिल्लाको प्रमुख पर्यटकिय स्थलको रुपमा रहेको छ ।

क) यस जिल्लाको जलवायु,भू-बनोट तथा माटोको बनोटको बारेमा संक्षिप्त जानकारी

१) जलवायु :

यस जिल्लामा गर्मीमा तातो हावा (लु) चलेको बखत अधिकतम ४४ डिग्री सेल्सियससम्म पुग्दछ भने जाडोमा ४.५ डिग्री सेल्सियससम्म तापक्रम तल झर्ने गरेको पाइन्छ । साथै यस जिल्लामा औसतवार्षिक वर्षा १,५०० मिलिलिटर रहेको छ (जि.कृ.वि.का, २०) । चैत्र महिनादेखि असोजको प्रारम्भसम्म निकै गर्मी, असोज, कार्तिक र फाल्गुणमा समसितोष्ण तथा बाँकी तीन महिना (मंसिर, पुष र माघ) मा ठण्डी हुनेगर्दछ । यसरी यो जिल्लाको हावापानी मौसम अनुसार विविध र विषम किसिमको रहेको छ ।

२) भू-क्षेत्र टोपोग्राफी, भिरालोपनः

उत्तरमा चुरे पर्वतको श्रृङ्खलामा पर्ने चारकोसे झाडि र दक्षिणमा तराईको समथर भूमी तथा अनेकौं नदी-नाला, अमूल्य वन सम्पदा र वन्य जन्तुहरु समेत प्रशस्त पाइने यस जिल्लालाई भू वनावटका आधारमातीन भागमा बाँड्न सकिन्छ ।

२.१) उत्तरी भागको चुरे डाँडाः

यो पहाड पूर्व पश्चिम तर्फ फैलिएर बसेको छ । उत्तरी क्षेत्रको चुरे समुद्रीसतहदेखि १००० फिटसम्मको उचाईमा पर्दछ ।

श्रोत : कपिलबस्तु जिल्लाको पार्श्वचित्र २०७४

२.२) मध्य भागको भावर प्रदेशः
यस जिल्लाको चुरे पहाडको फेदीबाट विस्तारै भिरालो पर्दै दक्षिण तिर योप्रदेश पर्दछ ।

२.३) दक्षिणको समथर भूमी (तराई प्रदेश):
भावर प्रदेश देखि दक्षिणमा भारत सम्म सिमाना जोडिएको भूभागसम्मको समथर भूमि तराईप्रदेशमा पर्दछ । यसको उचाई समुद्रको सतहबाट अधिकतम ७०० फिट पर्दछ । बाणगङ्गा नदीले यस जिल्लालाई २ भागमा विभाजित गरेको छ ।

ख) आधारभुत जनसांख्यिक विवरण

क्र.सं.	विवरण	एकाई	मान
	कूल जनसंख्या	जना	५७१९३६
	पुरुष	जना	२८५५९९
	महिला	जना	२८६३३७
	कुल घरपरिवार संख्या	वटा	९१३२१

श्रोत : कपिलबस्तु जिल्लाको पार्श्वचित्र २०७४

१.३ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अद्यावधिक गर्नुको उद्देश्य :
विपद्को समयमा मानिसमाथि पर्ने प्रतिकूल प्रभावको सामना गर्न स्थानीय स्रोत र साधनको अधिकतम उपयोग गर्दै विभिन्न निकायहरुसँग समन्वय गरी प्रभावित समुदायलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी, जवाफदेहीयुक्त मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन यस योजनालाई अद्यावधिक गर्नुको मूल उद्देश्य हो ।

१) प्रकोपका कुनैपनि घटनाबाट हुनसक्ने विपद् र त्यसबाट सिर्जित मानवीय असरहरुलाई न्यूनीकरण गर्न पूर्वयोजना तर्जुमा गर्ने ।

२) विपद्को समयमा र विपद् पश्चात् गर्ने गतिविधिहरुको जिम्मेवारी क्रमबद्ध रुपमा राखी सरोकारवालाहरुलाई जानकारी गराउने ।

३) विपद्को क्षेत्रमा कार्यरत सरकारी, गै.स.स. तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैससहरुसँग विपद् पूर्व नै आकस्मिक योजना तयार गरी विपद् सामना गर्नसक्ने क्षमताको पहिचान गर्न ।

४) विपद्को समयमा संयमित र संगठित भई विपद् व्यवस्थापन कार्यलाई योजनाबद्ध तरिकाबाट पूर्व जिम्मेवारीको किटान गरी व्यवस्थापन गर्न सहयोग गर्ने ।

५) विपद् प्रतिकार्यका लागि प्रतिकार्यलाई प्रणालीलाई सहज तरिकाले प्रतिकार्य गर्नका लागि नेरेसोले निर्माण गरेको बाढी तथा भूकम्प प्रतिकार्य योजनालाईसमेत यसै योजनामा समाहित गरी आकस्मिक प्रतिकार्य योजनाको रुपमा प्रयोग गर्ने ।

१.४ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गर्नुपर्ने आवश्यकता :
विपद्को समयमा गरिने विपद् व्यवस्थापनमा सहयोग गर्न बनेको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई समय अनुकूल बनाउन तथा समय अनुसार श्रोत साधनमा हुने फेरबदल अनुसारको प्रतिकार्य योजना बनाउन यस अघि बनेको प्रतिकार्य योजनालाई अद्यावधिक गर्नुपर्ने हुन्छ ।

- प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गर्दा समयक्रम अनुसार हुने विपद्को पहिचान, त्यसको पूर्व तयारी र र त्यसका लागि गर्नुपर्ने योजनाहरुसमेत अद्यावधिक हुने हुनाले विपद्को व्यवस्थापनमा निकै सहजता आउँछ ।
- विपद्को जोखिम कम गर्न, मिलेर काम गर्न, विपद्मा आउने श्रोतलाई विकेन्द्रीत गरी क्षेत्रगत रुपले परिचालन गर्न विपद् प्रतिकार्य योजनाले मद्दत गर्छ ।
- प्रभावित समुदायलाई प्रकोपको पूर्व सूचना दिनेदेखि सुरक्षित र सम्मानजनक जीवनयापनका लागि आधारभूत मार्गदर्शन समेत दिन्छ ।
- विपद् प्रतिकार्य योजना निर्माण र यसको अद्यावधिक गर्दा उद्धार र राहत जस्ता कार्यमा पीडित समुदायको समान पहुँचको प्रत्याभूति गर्छ ।

- आपत्कालीन समयमा सूचना र जानकारी प्रक्षेपणलाई व्यवस्थित गर्न सहयोग गर्छ ।
- क्षेत्रगत रूपमा कामको बाँडफाँड हुने हुँदा मानवीय सहयोग पारदर्शी, प्रभावकारी र व्यवस्थित हुनुको साथै सेवाप्रदायकमा जवाफदेही र उत्तरदायित्वको भावनाको विकास गराउँछ ।
- साथै २०७१ र २०७४ को श्रावण महिनामा पश्चिम नेपालका जिल्लाहरुमा आएको बाढी र २०७२ को गोरखाको विनाशकारी भूकम्पबाट सिकिएका पाठका आधारमा भूकम्प तथा बाढी आकस्मिक प्रतिकार्य योजना निर्माण गरी पूर्वतयारीका कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन मद्दत गर्दछ ।
- नेपाल रेडक्रस सोसाईटी कपिलवस्तु जिल्ला शाखाले तयार गरेको बाढी तथा भुकम्प सम्बन्धी विपद् आकस्मिक योजना (Contingency plan) ले समेत जिल्लाको समग्र प्रतिकार्य प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन मद्दत गर्दछ ।
- वाढी तथा भूकम्पीय प्रतिकार्य तालिकाको आधारमा विपद्को समयमा जिल्ला स्थित सरोकारवाला निकायहरु प्रतिकार्यमा क्रियाशिलतामा बृद्धि भई प्रभावकारी प्रतिकार्यका गतिविधि संचालनमा मद्दत गर्दछ ।

१.५ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अद्यावधिकको क्षेत्र र सीमा :

यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अध्यावधिक गरिनुका सिमा र यस योजनाका क्षेत्रहरु निम्नानुसार रहेका छन् ।

- जिल्लास्तरीय विपद् पूर्वतयारी योजनालाई बार्षिक रुपमा अद्यावधिक गर्ने गरिएको छ ।
- यस विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई अद्यावधिक गर्दा विपद् व्यवस्थापन तथा विपद जोखिम न्यूनीकरणका लागि बनेको ऐन २०७४(प्रथम संशोधन २०७५), स्थानीय सरकार संचालनका लागि बनेको ऐन २०७४, विपद् जोखिम राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८-२०४०, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय निति २०७५, विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०६७ (प्रथम संशोधन २०७६), जिल्ला विपद् व्यवस्थापन योजना निर्देशिका २०६९ तथा राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य ढाँचा २०७०(प्रथम संशोधन २०७५), विपद् पुनर्बास सञ्चालन कार्यविधी २०७१ को परिधि तथा नेरेसो बाढी तथा भूकम्प आकस्मिक योजना २०७६ लाईसमेत समेटी तयार गरिएको छ ।
- यस योजनाले विपद्को पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कसरी गर्ने बिषयलाई मात्र समेट्छ । स्थानीय तहमासमेत विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनका लागि सहयोगी भूमिका रहन सक्नेछ ।
- यो विपद् प्रतिकार्य योजना राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता अनुरुप क्षेत्रगतअवधारणा (Cluster Approach) र नेपाल सरकारले कार्यान्वयनमा ल्याएको विपद् ब्यवस्थापन ऐन अनुसार स्थानीय तहलाईसमेत समेटीअद्यावधिक गरिएको छ ।
- विपद् परेको अवस्थामा अद्यावधिक गरिएको योजनाले विपद्मा आवश्यक पर्ने श्रोत संकलन तथा परिचालनमा विषयगत सहयोगी निकायको पहिचानमा सहयोग मिल्ने देखिन्छ ।
- अद्यावधिक गरिएको प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयनले जिल्लास्थित संघसंस्थाहरुले क्षेत्रगत रुपमा जनशक्ति तयार गर्न सक्नेछन् ।

२. विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित नतिजा :

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको समग्र उद्देश्य विपद् पूर्वतयारी सम्बन्धी क्रियाकलापहरुलाई संगठित, व्यवस्थित बनाई प्रभावकारी प्रतिकार्य मार्फत् सम्भावित क्षति, नोक्सानी न्यूनीकरण गर्नु हो, साथै विपद्को समयमा प्रभावितको खोज तथा उद्धार गरी स्थानीय स्रोत साधनको अधिकतम उपयोगद्वारा प्रभावित समुदायलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी र जवाफदेहीयुक्त मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु यस योजनाको मूल उद्देश्य रहेको छ । यस योजनाका विशिष्ट नतिजा निम्नअनुसार छन् :

१) विपद् पहिला गर्नुपर्ने आधारभूत जोखिम न्यूनीकरणका कार्य सुनिश्चित हुनेछन् ।

२) विपद्का समयमा मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित गर्न सकिनेछ ।

३) विपद्का जोखिम कम गर्न सरोकारवाला निकाय, स्थानीय तह र समुदायबीच सहकार्यको अभिवृद्धि हुनेछ ।

४) उद्धार र राहतजस्ता कार्यमा प्रभावित समुदायको समान पहुँचको प्रत्याभूति हुनेछ ।

५) सामाजिक, साँस्कृतिक मर्यादा तथा सद्भाव अभिवृद्धि भई विपद्को सामनामा एकजुट हुने वातावरण तयार हुनेछ ।

६) क्षेत्रगत रूपमा कामका बाँडफाँडहुने हुँदा मानवीय सहयोग, पारदर्शी, प्रभावकारी र व्यवस्थित हुनुका साथै जवाफदेहिता र उत्तरदायित्वका भावनाको विकास हुनेछ ।

७) सङ्कटासन्न समुदाय एवं क्षेत्रहरु पहिचान भई प्रकोप जोखिम नक्शांकन तयार हुनेछ ।

८) जिल्लामा मानवीय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु पहिचान भई स्रोत र साधनको आँकलन हुनेछ ।

९) बिषयगत क्षेत्रहरुको बाढी, भूकम्प र आगलागीको आकस्मिक योजना निर्माणभई प्रतिकार्यका लागि सरल दस्तावेज निर्माण हुनेछ ।

१०) विपद् प्रभावितहरुलाई तत्काल उद्दार तथा राहत सेवा पुऱ्याउन सरल उपायहरु अविलम्बन गर्न सजिलो पार्नेछ ।

११) जिल्ला आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रबाट समुदाय र केन्द्रबीच द्रुत सूचना स्थापित गरी प्रतिकार्यमा प्रभावकारी हुनेछ ।

१२) स्थानीय तहमा विपद् आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र स्थापन भई कार्यान्वयनमा आउने र विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि सहज हुनेछ ।

१३) विपद् जोखिम् न्यूनीकरण गर्न सराकोरवालाहरुबीच समन्वयात्मक संयन्त्रको निर्माण भई प्रकोपको समय र प्रकोप पश्चात् तत्काल प्रतिकार्य गर्न सहज हुनेछ ।

१४) विपद्को समयमा स्थानीयतह तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको समन्वय र सहकार्यमा प्रभावकारी प्रतिकार्यका गतिविधीलाई अघि बढन सहज हुनेछ ।

१५) यस जिल्ला भई बहने नदी प्रणालीहरुमा बाढी पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना भई कार्यान्वयनमा आई बाढी पूर्वसूचना प्रणालीलाई जिल्ला तथा स्थानिय आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रसम्म बाढी तथा मौषम पूर्वानुमान सम्वन्धी सूचना आदानप्रदान हुनेछ ।

३. विपद् पूर्व तयारी योजना र विपद् सम्बन्धी कार्य गर्ने निकायहरु :

कपिलवस्तु जिल्लामा मानवीय सहायताको क्षेत्रमा विभिन्न सरकारी तथागैर सरकारी संघ संस्थाहरु कार्यरत छन । मानवीय राहततथा सहयोगको क्षेत्रमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन/जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला समन्वय समिति, नेपाली सेना, नेपालप्रहरी, सशस्त्रप्रहरी, गा.पा.तथा न.पा.अर्न्तगतका स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समितिहरु, जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, आदि सरकारी निकायहरु हुन्भने नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, यूनिसेफ, यूएनएफपीए, पत्रकार महासंघ, गैसस महासंघ, यूनाईटेड मिशन टु नेपालकपिलवास्तु, दलित सामाजिकविकास केन्द्र,इन्द्रेणी, कालिका, सिद्धार्थ, सनसाइन, सहज नेपाल, आदि गैरसरकारी क्षेत्रबाट कार्यरत संस्थाहरु हुन् । कपिलवस्तु जिल्लामाप्रत्यक्ष रुपमा कार्यरत सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरुको विवरण तलदिइएको छ ।

३.१ मानवीय सहायतामा संलग्न साझेदार निकायको सम्पर्क सूची

सि.नं.	निकाय	विषयगत क्षेत्र	कार्यरत क्षेत्र	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	सम्पर्क विवरण (फ्याक्स,फोन, इमेल)
	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	खोज उद्धार, समन्वय	जिल्ला भित्र	प्र.जि.अ.	९८५७०३७७७७ daokapilvastu@gmail.com
	जिसस	पुनर्निर्माण, पुनस्थापना, राहत	जिल्ला भित्र	प्रमुख जि.स.स	०६७५६००२७, ५६००७२, ५६०००५ ict.ddckapilvastu@gmail.com
	नेपाली सेना	खोज तथा उद्धार	जिल्ला भित्र	प्रमुख सेनानी	९८५१२४२०४५

सि.नं.	निकाय	विषयगत क्षेत्र	कार्यरत क्षेत्र	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	सम्पर्क विवरण (फ्याक्स,फोन, इमेल)
	नेपाल प्रहरी	खोज तथा उद्धार	जिल्ला भित्र	प्रहरी उपरीक्षक .	९८५७०८५५५५
	सशस्त्र प्रहरी बल हे क्वा. २८ नं गण	खोज तथा उद्धार	जिल्ला भित्र	स.प्र.उ.	०७६५६१०५९
	कपिवलस्तु न.पा	विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	कपिवलस्तु न.पा	किरण सिंह, नगर प्रमुख	९८४७०८३८५५
	बुद्धभूमि न.पा.	विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	बुद्धभूमि न.पा.	केशव कुमार श्रेष्ठ, नगर प्रमुख	९८५७०५०२९०
	वाणगङ्गा न.पा	विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	वाणगङ्गा न.पा	मंगल प्रसाद थारु,नगर प्रमुख	९८५७०५४०२०
	महाराजगंज न.पा.	विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	महाराजगंज न.पा.	अब्दुलकलाम, नगर प्रमुख	९८५७०५६८८६
	शिवराज न.पा.	विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	शिवराज न.पा.	नेत्रराज अधिकारी, , नगर प्रमुख	९८५७०२४०४
	बिजयनगरगा.पा.	विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	बिजयनगरगा.पा.	गोपालबहादुर थापा मगर	९८५७०५५१०४
	याशोधरागा.पा.	विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	याशोधरागा.पा.	गिरजेश कुमार पाण्डेय, अध्यक्ष	९८५७०५२६९९ chairperson@yasodharamun.gov.np
	कृष्णनगर न.पा.	विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	कृष्णनगर न.पा.	रजतप्रतापशाह, नगर प्रमुख	९८४७५४८५५५
	मायादेवीगा.पा.	विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	मायादेवीगा.पा.	बजरंगीप्रशादकुमी, , अध्यक्ष	९८५७०५३९९९, ९८०६९४३८३४
	सुध्दोधनगा.पा.	विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	सुध्दोधनगा.पा.	निसार अहमदखाँ, नगर प्रमुख	९८१६४८६७८७
	डिभिजन वन कार्यालय	आपत्कालीन आश्रयस्थलका लागि काठको व्यवस्थापन	संपूर्ण जिल्ला	इश्वरी पौडेल	९८५७०५१०१४
	शिक्षा विकाश तथा समन्वय ईकाइ	शिक्षा	जिल्ला भित्र	थानेश्वर घिमिरे	९८५७०५१६२५
	कृषि ज्ञान केन्द्र	कृषि तथा जिविकोपार्जन	जिल्ला भित्र	रामगोबिन्द	९८६७१४८९११
	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	स्वास्थ्य तथा पोषण	जिल्ला भित्र	हेमराज पाण्डे	९८६७२२५१२०

सि.नं.	निकाय	विषयगत क्षेत्र	कार्यरत क्षेत्र	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	सम्पर्क विवरण (फ्याक्स,फोन, इमेल)
	भेटनरी अस्पताल तथा पशु सेवाबिज्ञ केन्द्र	पशु विकास	जिल्ला भित्र	श्रवण कुमार चौधरी	९८४८०३२७१२
	सिंचाई बिकास डिभिजन कार्यालय	सिंचाई	जिल्ला भित्र	डि.ई.	
	खानेपानी संस्थान	खानेपानी तथा सरस्फाइ	जिल्ला भित्र	सन्तोष शाह	९८४१०५१७०१०
	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	गैरखाद्य सामाग्री सहयोग, अस्थायी आश्रय स्थल निर्माण	जिल्ला भित्र	सभापति	०७६ ५६००१५
	यू.एम.एन.	जिविकोपार्जन, शिक्षा, स्वास्थ्य, प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण, शुशासन	यशोधरा तथा मयांदेवि गा.पा.	रुप कुमार बि.क.,क्लष्टर टिम लिडर	९८५११४०६२६
	युनिसेफ	महिला तथा बालबालिका	जिल्ला भित्र	प्रकाश कैनी	९८५१०१४८०८
	यूएनएपपिए	महिला तथा बालबालिका संरक्षण क्षेत्र	जिल्ला भित्र	चित्र महतो	९८०१०५६१४८ ९८५७०५०३१३
	पत्रकार महासंघ	सूचना तथा सञ्चार	जिल्ला भित्र	किरणमान बज्रचार्य	९८४७०६११९७
	गै.स.स. महासंघ	सामाजिक विकास	जिल्ला भित्र	प्रवीन श्रीवास्तव	९८५७०५०४०८
	इन्द्रेणी / DCA	प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण	,,	प्रदीप शाह	९८५७०२१२३३
	कालिका स्वा. सा.केन्द्र	सामाजिक विकास	,,	अरुण थापा मगर	९८५१२५८३३६
	सिद्धार्थ सा.वि.के.	सामाजिक विकास	,,	तेज प्रसाद आचार्य	९८५७०५०७०७
	माहुरी होम	मनव अधिकार	,,	रविन्द्र नाथ ठाकुर	९८५७०२२०३८
	सहज नेपाल	सामाजिक विकास	,,	सी बी गहतराज	९८५७०५०७८४
	माउण्ट एभरेष्ट	सामाजिक विकास	,,	सरोज खनाल	९८४७०४८८१५
	आइ एन एफ	सामाजिक विकास	,,	कृष्ण खडका	९८४५७२१३१४
	सनशाइन सा.वि.के	संचार तथा बालबालिका	,,	तुलसी राम यादव	९८४७०५२७७९
	दलित सामाजिक विकास केन्द्र	सामाजिक विकास	जिल्ला भित्र	राम शहन रैदाश	९८५७०५११५८
	कपिलवस्तु संस्थागत विकास संस्था	सामाजिक विकास	जिल्ला भित्र	बिश्वराज रेग्मी	९८४७०५२५८४
	KIDS	सामाजिक विकास	जिल्ला भित्र	कृष्ण कुमार द्विवेदी	९८५७०५१२५१

सि.नं.	निकाय	विषयगत क्षेत्र	कार्यरत क्षेत्र	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	सम्पर्क विवरण (फ्याक्स,फोन, इमेल)
	LIDO	सामाजिक विकास	जिल्ला भित्र	सुनीता बेल्वासे	९८५७०५०८४८

३.२ सन्दर्भ सामग्री पुनरावलोकनको नतिजा

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७६ को अद्यावधिक २०७७ निर्माण गर्ने क्रममा अध्ययन गरिएका प्रतिवेदन तथा सामग्रीहरु, औंल्याइएका असल अभ्यास, मुख्य सिकाई र सुझावहरु निम्नानुसार उल्लेख गरिएको छ ।

सि.नं	प्रतिवेदनको नाम	पूर्वअसल अभ्यासहरु	मुख्य सिकाई	कुनै सुझाव भए
१.	जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना-२०७६ को अध्यावधिक २०७७	२०७६ मा पछिल्लो पटक विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको निर्माण तथा अध्यावधिक २०७७ बिषय क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकाय तथा सहयोगी निकायहरुको छनौट गरिएको जिल्लामा मानवीय क्षेत्रमा कार्यरत संस्थाहरुको सूची तयार भएको	• विपदको समयमा तोकिएको जिम्मेवारी अनुरुप सबैको सक्रियता नदेखिएको • स्थानीय तहमा समेत प्रतिकार्य योजना तयार गर्नुपर्ने ।	• प्रदेश र स्थानीय तहमा समेत विपद् प्रतिकार्य योजना निर्माण भई कार्यान्वयनमा आउनुपर्ने देखिन्छ । • प्रतिकार्य कार्यढाँचा अनुसार स्थानीय तहमा समेत क्षेत्रगत अबधारण अनुसार कार्य गर्नुपर्ने
२.	जिल्ला विकास आवधिक योजना	• जिल्लाको समग्र विकास निर्माण सम्बन्धी सम्पूर्ण विवरणहरु समेटिएको योजना प्रकाशित भएको	• आवधिक योजनामा विपद् व्यवस्थापनलाई स्थान दिनु राम्रो	आबधिक योजना कार्यन्वयनमा ल्याउनुपर्ने ।
३.	जिल्ला जनसंख्या पार्श्वचित्र २०६७ लाई अद्यावधिक गरी २०७४ निर्माण	जिल्लाको समग्र जनसांख्यिक सूचकको अवस्था थाहा पाउन सकिने भएको	• पार्श्वचित्रमा विपद्सँग सम्बन्धित प्रयाप्त तथ्याङक समेटिन नसकेको • रहेका स्थानिय तहले पार्श्वचित्र तयार गरिनुपर्ने	• पार्श्वचित्रमा विपद्संग सम्बन्धित अधिकतम सूचना समाबेश गर्नुपर्ने । • स्थानीय तहको विपद् जोखिमको विश्लेषण गरिनुपर्ने
४	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन योजना २०६४-२०७१	• सबै स्थानीय तहले संचालन गर्ने विकासका गतिबिधिहरुलाई विपद् मुलप्रवाहीकरण गरी विपद् जोखिम न्यूनीकरणमा सहयोग भएको	• जिल्लामा संचालन हुने गरेका विकास निर्माणका गतिबिधिहरुलाई थप विपद् मैत्री बनाइनु पर्ने	• जिल्लाको विपद् व्यवस्थापन रणनीतिबारे सबै सरोकारवाला निकाय जानकार हुनुपर्ने • स्थानीय तहकोसमेत विपद् व्यवस्थापन रणनीति तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनुपर्ने
५	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन योजना २०६८ निर्माण	विपद् व्यवस्थापन योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा आउनु	विपद् व्यवस्थापन योजना निर्माणमा स्थानीयतहलाई बढी सहभागिता गराइएतापनि नेतृत्वदायी भूमिकामा कमी	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन योजनाबारे सबै जानकार हुनु आवश्यक सबै स्थानीय तहले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनुपर्ने

३.३ विभिन्न वैठक तथा निर्णयहरु

कपिलवस्तु जिल्ला विपद्को दृष्टिले निकै संबेदनसिलजिल्लाहो । यस जिल्लामाबर्षेनी विपद्बाट प्रभावितहुने जनसंख्यालाई यथाशीघ्र आवश्यक उद्वार तथा राहत पुऱ्याउनजिल्लाविपद्व्यवस्थापन समितिले जिल्लाविपद्पूर्व तयारी तथाप्रतिकार्य योजना २०६७ मा प्रथम पटक यूनिसेफ, इन्द्रेणी लगायतअन्य संघसंस्थाहरुको सहभागीतामातयार गरी त्यसमाप्रतिवर्ष समयानुकूल परिमार्जन गर्दै आइरहेको छ । यसै संदर्भमा गतवर्ष तयार गरिएको विपद्पूर्व तयारी तथाप्रतिकार्य योजनालाई समयानुकूल परिमार्जन गरी प्रस्तुत गर्न जिल्लाविपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णय अनुसार युएनएफपीए र नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगमा कपिलवस्तु जिल्लाको यो विपद् पूर्वतयारी तथाप्रतिकार्य योजना २०७७लाई प्रस्तुत गरिएको छ ।

३.४ आवश्यकताको लेखाजोखा तथा खाडल पहिचान :

आवश्यकताको लेखाजोखा र खाडल पहिचानको सन्दर्भमा पनि क्षेत्रगत रुपमा नै जिल्लामा भएका श्रोतहरुको अवस्था आँकलन गर्ने, त्यसमा थप आवश्यक के हो भन्ने पत्ता लगाउने र विगतका विपद् सम्बोधनका सन्दर्भमा देखिएका खाडलहरु समस्याहरु पहिचान गरी त्यसलाई आगामी विपद्को अवस्थामा सम्बोधन गर्न सकिने गरी तयारी अवस्थामा रहने गरी प्रतिकार्य योजना बनाउने काम भएको छ ।

- सबै स्थानीय तहले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४(संशोधन २०७५), राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण निति, २०७५, विपद् जोखिम तथा व्यवस्थापन रणनिति, २०७५ लाई आत्मसाथ गरी सबै तहले तोकिएको जिम्मेवारी अनुसार कार्य गर्नुपर्ने छ ।
- सबै स्थानीय तहहरुले प्रर्याप्त मात्रामा खोज तथा उद्वारका सामाग्रीहरुको भण्डारण गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
- सबै स्थानीयतहले विपद् जोखिमको पहिचान गरी पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउनुपर्ने ।
- सबै स्थानीय तहले विपद् प्रभावितहरुलाई तत्काल अस्थायी आवासका लागि विपद् पूर्व नै खुल्ला तथा सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्नुपर्ने ।
- स्थानीय तहले विपद् व्यवस्थापनका लागि क्षमता अभिबृद्धिका गतिबिधि संचालन गर्नुपर्ने । जस्तैः विपद् लेखाजोखा, विपद् जोखिम न्यूनीकरण, विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा, सामुदायिक खोज उद्वार, जोखिमको नक्शांकन आदि सम्बन्धी तालिमको आयोजना गर्न सकिने ।
- नयाँ संरचना अनुसार जिल्लामा भएका सबै क्षेत्रगत कार्यालयहरु स्थानीय तहमा रहने भएको हुँदा सबै स्थानीय तहले क्षेत्रगत अबधारणालाई (Cluster Approach) अबलम्बन गरी सबै क्लष्टरलाई सक्रिय बनाउने । जसमाः राहत, विपद् लेखाजोखा, शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी सरसफाई, अस्थायी आवास, संरक्षण आदि आवश्यकताको आधारमा सक्रियता बनाउने ।
- स्थानीय आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रको स्थापना गरी पूर्णरुपमा प्रभावकारी ढंगबाट संचालनमा ल्याउने जसले गर्दा स्थानीय तहमा विपद् ब्यवस्थापनका लागी पूर्वतयारी र प्रतिकार्यमा महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ ।

३.५ विपद् जोखिम विश्लेषण

२०६८को जनगणना अनुसार ५७१९४६ (पुरुष २८५५९९ र महिला २८६४४७) जनसंख्याभएको कपिलवस्तु जिल्ला**प्राकृतिक तथा गैह्प्राकृतिक प्रकोप विशेष गरी भूकम्प, आगलागी, वाढी, डुवान, असीना, सर्पदंश, हावाहुरी, शीतलहर, खडेरी, द्वन्द,सवारी दुर्घटना** जस्ता समस्याहरु उच्च रहेको जिल्लाहरु मध्ये एक हो । नेपालको प्रदेश नं. ५ मा पर्ने यस जिल्लालाई ६ नगरपालिका र ४ गाँउपालिका गरी १० स्थानीयतहको प्रशासनिक संरचनामा बाँडिएको छ । कपिलवस्तु जिल्ला चुरे पहाडको काखमा अवस्थित मैदानी भू-भागमा पर्दछ । यस मैदानी क्षेत्रमा पहाडी भागबाट साना ठूला नदीनालाहरु बगेर आएका छन् । बाणगंगा, सूराई, बेल तथाचिराई नदीआदि यस जिल्लाकाप्रमुखनदीहरु हुन् । मनसुनी मुसलधारे बर्षाले यस जिल्लाको उत्तरी पहाडी क्षेत्रमाप्रायःबर्षेनीपहिरो र भू-क्षय जस्ता समस्याआउने गरेका छन् भने त्यहीपानीले समथर तराई क्षेत्रलाई बाढीको चपेटामा पार्ने गरेको छ । यसको साथै दक्षिणतर्फ भारतीयभूमिमाभ्फरई, महलीसागर जस्ता बाँधहरुको कारणबाट जिल्लाको दक्षिण भू-भाग बर्षेनी डुबानमा पर्ने गरेको छ । त्यसै गरी गर्मीको

समयमा आगलागी, हावाहुरी, महामारी, खडेरी, सर्पदंशआदिले धेरै जनधनको क्षतिहुने गर्छ भने मानव द्वन्द, सवारी दुर्घटना आदिपनि यस जिल्लाका अन्य प्रमुख संकटहरु हुन् ।

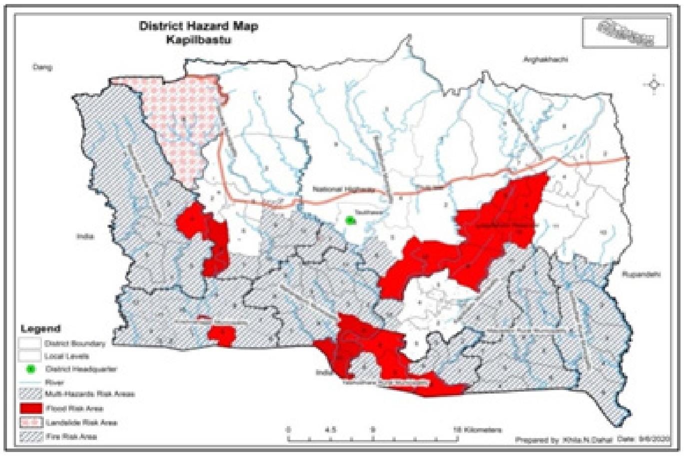

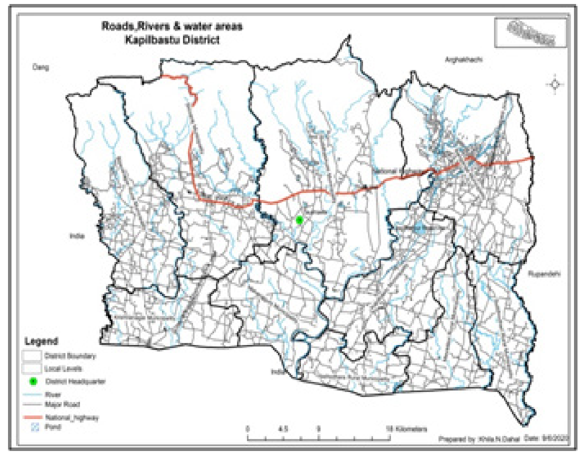

कपिलवस्तु जिल्लाका विगतका तथ्यांकहरु केलाउँदा बाढी तथा डुवान, आगजनी जस्ता प्रकोपहरु अन्य प्रकोपहरुको तुलनामा अधिक देखिन्छ । मुख्य गरी यस जिल्लामा वाढीको घटनाहरु पूर्वमा बाणगंगा र पश्चिममा सुराई र चिराईजस्ता वेगवान नदी र खोलाहरुको कारणबाट हुने गर्दछन् । त्यसमा पनि नदी छेउमा बसेको बस्ती, कमसल जमीनमा पनि खेती बिस्तार गर्दै जानुपर्ने स्थिति, अव्यवस्थित बसाई सराई, अव्यवस्थित बसोवास, धेरैजसो कच्ची फुसको घर र तीव्रगतिमा भैरहेको वनजंगललगायतका प्राकृतिक सम्पदाको विनाशले कपिलवस्तुलाई बाढी तथा आगजनीले प्रभावित पारेको छ । यसको अतिरिक्त सडक दुर्घटना, हावाहुरी, असिना, खडेरी जस्ता समस्याले गर्ने क्षति अलग्गै छ । यी प्रकोपहरुको न्यूनीकरण, प्रभावितहरुलाई उद्धार तथा राहत र पुनर्स्थापनाका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला समन्वय समिति, बिभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघसस्थाहरु, गाउँ तथा नगरपालिकाका साथै नागरिक स्तरबाट समेत बिभिन्न प्रयासहरु भएका पाइन्छन् । यी प्रयासहरु प्रकोप घटिसके पश्चात् उद्धार, राहत बितरण र प्रभावितहरुको अस्थायी पुनर्स्थापनामा केन्द्रित भएको देखिन्छ ।

कपिलवस्तु जिल्लाको प्रकोप जोखिम विश्लेषण

क..स.	स्थानीय तहहरुको नाम	बाढी	पहिरो	आगलागी	महामारी	भूकम्प	शितलहर	प्रभाव	स्तर		
									निम्न	मध्यम	उच्च
१	बाणगंगा नपा	४	१	३	२	२	३२	९०० घरधुरी		√	
२	वुद्धभूमी नपा	३	१	२	२	१	३	८०० घरधुरी		√	
३	कपिलवस्तु नपा	२	१	३	२	२	३	५०० घरधुरी		√	
४	महाराजगंज नपा	३	०	३	२	२	३	८०० घरधुरी		√	
५	कृष्णनगर नपा	२	१	५	२	२	४	५०० घरधुरी		√	
६	शिवराज नपा	१	१	२	२	१	३	७०० घरधुरी		√	

क..स.	स्थानीय तहहरुको नाम	बाढी	पहिरो	आगलागी	महामारी	भूकम्प	शितलहर	प्रभाव	स्तर		
									निम्न	मध्यम	उच्च
७	मायाँदेवी गा.प.	३	१	३	२	२	३	१२०० घरधुरी		√	
८	शुद्दोधन गा. प.	२	२	५	४	३	४	५०० घरधुरी		√	
९	बिजयनगर गा.प.	१	१	४	२	२	३	११०० घरधुरी		√	
१०	यशोधरा गा.प.	३	१	५	२	२	४	२८६४ घरधुरी		√	

३.६ जिल्लामा आ.व.२०७६।७७ मा घटेका विपद्का घटनाहरु र क्षतिको विवरण

क.स.	घटना संख्या										मानवीय क्षति		पशुचौपाया क्षति	भौतिक क्षति	कै.
	आगलागी	बाढी	पहिरो	भूकम्प	हावाहुरी	चट्याङ्ग	करेन्ट	सर्पदंश	खोलाले बगाएको	जम्मा घटना संख्या	मृत्यु	घाइते			
१.	४९	०	०	०	०	१	१०	१	४	६५	१५	५	४१	९६	

(क) महिना अनुसार भएको विपद् घटना विवरण :

महिना	विपद् घटना									जम्मा घटना संख्या	मानविय क्षति		पशु चौपाया क्षति	भौतिक क्षति	कै.
	आगलागी	वाढी	पहिरो	भूकम्प	हावा हुरी	चट्यांग	करेन्ट लागेर	सर्पदंश	खोलाले बगाएर		मृत्यु	घाइते			
असार	०	०	०	०	०	१	३		०	४	२	१		०	
जेठ	०	०	०	०			१		०	१	१			०	
बैशाख	८	०	०	०			२		०	१०	१	१	३	७	
चैत्र	९	०	०	०	०	०	०	०	०	९	०	१	८	५८	
फागुन	३	०	०	०			१		०	४	१			३	
माघ	१	०	०	०			०		०	१	०			१	
पौष	८	०	०	०	०	०	०	०	०	८	१	१	५	६	
मंसिर	३	०	०	०			१		०	४	१		५	२	
र्कातिक	३	०	०	०			०		१	४	१			१	
असोज	७	०	०	०			०	१	१	९	२	१	९	७	
भाद्र	२	०	०	०					१	३	४			६	
साउन	५	०	०	०			२	०	१	८	१		१	५	
जम्मा	४९	०	०	०	०	१	१०	१	४	६५	१५	५	३१	९६	

श्रोत : प्रदेश आपतकालीन कार्यसंचालन केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश बुटवल

(ख) विगत १० वर्षको विपद्का कारण भएको क्षतिको अवस्था (सन् २०११ देखि जुलाई २०२० सम्म)

क.स.	विपद्	मानवीय क्षति	प्रभावित परिवार संख्या	कैफियत

		मृत्यु	घाइते	वेपत्ता		
१	वाढी	१२	०	०	३०१५	
२	आगलागी	११	०	०	१२२७	
३	जंगली जनावरको आक्रमण	०	६	०	५	
४	भूकम्प	०	६	०		२०१५ अन्यत्र जिल्लामा कामको शिलशिलामा
५	भारी बर्षात	०	६	०	५	
६	सर्प दंश	१	०	०		
७	चट्यांग	७	१	०	१२	
८	हावाहुरी	०	०	०	११	
जम्मा		**३१**	**१९**	**०**	**४२७५**	

श्रोत : राष्ट्रिय आपातकालीन कार्यसंचालन केन्द्र

(ग) सडक (सवारी साधन) दुर्घटना विवरण (आ.व.२०७६।७७)

महिना	**सवारी दुर्घटना**	
	मृत्यु	**घाइते**
असार	२	४०
जेठ	१	२८
बैशाख	२	२
चैत्र	०	१४
फागुन	१	४३
माघ	१	४०
पौष	३	३५
मंसिर	२	४५
कार्तिक	०	३३
असोज	१	९१
भाद्र	६	५२
साउन	२	४७
जम्मा	**२१**	**४७०**

श्रोत : प्रदेश आपतकालीन कार्यसंचालन केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश, बुटवल

यस जिल्लाको विभिन्नगा.पा. तथानगरपालिकाहरुमा घट्ने विपद्का घटनाहरुको आधारमा जोखिमविश्लेषण गर्दा निम्नानुसार पाइएको छ ।

क्रसं	**गाउँपालिका /नगरपालिका**	**जोखिममा रहेका स्थान र तह**					
		बाढी	**पहिरो**	**आगलागी**	**भूकम्प**	**वायुप्रदूषण ?**	**तह**
१	कपिलवस्तु नगरपालिका	निग्लिहवा, ९, १० तिलौराकोट, ६ सौराह१२	छैन	७. धर्मपनिया ८. दोहनी ११. जहदी १२. सौराहा	वडा नं. १ देखि ५ का शहरी क्षेत्रहरु	(वडा नं. १ देखि ५) मध्यम जोखिम	४
२	बुद्धभूमि नगरपालिका	१० धनकौली, बुडडी	छैन	६. महुवा ७. मानपुर १०. धनकौली	वडा नं. १ देखि ५ का शहरोन्मुख क्षेत्रहरु	कम जोखिम	४

क्रसं	गाउँपालिका /नगरपालिका	जोखिममा रहेका स्थान र तह					
		बाढी	**पहिरो**	**आगलागी**	**भूकम्प**	**वायुप्रदूषण ?**	**तह**
४	शिवराज नगरपालिका	८. बिसनपुर, ९ शिवगढी	शिवगढी	४. चनई ७. जवाभारी ८. बिसनपुर १०. लालपुर ११. थुनिया	नगरपालिकाका शहरोन्मुख क्षेत्रहरु	मध्यम जोखिम	४
४	महाराजगंज नगरपालिका	. महाराजगंज ८ कजरहवा १० हर्दौना	छैन	सबै वडाहरु	नगरपालिकाका शहरोन्मुख क्षेत्रहरु	मध्यम जोखिम	४
५	कृष्णनगर नगरपालिका	५ पुरुषोत्तमपुर	छैन	५. पुरुषोत्तम ६. भिल्मी ७. अजिगरा ८, ९. बहादुरगंज १०. विद्यानगर ११. रामनगर १२. भगवानुर	वडा नं. १ देखि ४ का शहरी क्षेत्रहरु	मध्यम जोखिम	४
६	बाणगंगा नगरपालिका	१२. कोपवा १४. कोइलीवनगाई	छैन	कम जोखिम	नगरपालिकाका शहरोन्मुख क्षेत्रहरु	कम जोखिम	४
७	मायादेवी गाउँपालिका	छैन	छैन	सबै वडाहरु	मध्यम जोखिम	कम जोखिम	२
८	यशोधरा गाउँपालिका	५ बैदौली ६ रंगपुर ८ सिहखोर	छैन	सबै वडाहरु	मध्यम जोखिम	कम जोखिम	४
९	शुद्धोधन गाउँपालिका	छैन	छैन	सबै वडाहरु	मध्यम जोखिम	कम जोखिम	२
१०	विजयनगर नगरपालिका	४ र ४ पत्थरदेइया	गुगौली	सबै वडाहरु	मध्यम जोखिम	कम जोखिम	४

नोट : माथिको जोखिम स्तरीकरणमा ५ तथा ४ अंकलाई उच्च जोखिम, ३ अंकलाई मध्यम जोखिम र २ अंकलाई न्यून जोखिममा राखिएको छ ।

माथिको तालिका अनुसार कपिलवस्तु जिल्लामा बाढीबाट ६ नगरपालिकाका १२ वडाहरु तथा २ गाँउपालिकाका ५ वडाहरु प्रभावित रहेका छन र तिमध्ये १० वडाहरु उच्च र ७ वडाहरु मध्यम जोखिममा रहेको देखिन्छ । त्यस्तै आगलागीबाट नगरपालिकामा रहेका शहरोन्मुख स्थानहरुबाहेक अधिकांश स्थानहरु आगलागीको उच्च जोखिममा रहेका छन ।

३.७ विपद्को विगतको अवस्था र संभावना :

कपिलवस्तु जिल्लामा आगलागी, बाढी, भुकम्प, खेत कटान, नदीको धार परिवर्तन, माटो पटान, डुवान, हावाहुरी, चट्याङ्ग, खडेरी, शितलहर, तातो हावा (लू), महामारी जस्ता विपद्बाट जिउधनको क्षतिभएको अभिलेख छ । साथै द्वन्द्ववाट सिर्जित घटनाहरुबाट समय समयमा धनजनको क्षति तथा विस्थापन भएको पाईन्छ ।

विगतका वर्षहरुमा कपिलवस्तु जिल्लामा बाढीजन्य प्रकोपबाट धेरै मात्रामा धनजनको क्षति भएको थियो । २०६१ साल भाद्रमा साविक सौराह गाविसको बर्गदीघाटमा बर्गदीघाटमा बाढीले डुंगा पल्टाउँदा १२० जना मानिसको मृत्यु भएको थियो भने प्रत्येक वर्ष ४ देखि ७ जना सम्म मानिसहरुको बाढीको कारणबाट मृत्यु हुने गरेको छ ।

बर्षेनी आउने बाढी लगायतका प्रकोपहरुले जिल्लाको भौतिक पूर्वाधार तथा विकासका संरचनाहरुमा क्षति हुन गई सम्पूर्ण जनजीवन प्रभावित हुने गरेका छन् । जिल्लाको मध्यतथा दक्षिण क्षेत्रमा डुवान, खेत कटान जस्ता समस्याले धेरै धनजनको नोक्सानी हुने गरेको छ । यस जिल्लामा आगलागीबाट पनि वर्षेनी लगभग ५०० घर टहरा जलेर नष्ट हुनुको साथै ४/५ जना मानिसको मृत्यु हुने गरेको छ यसको साथै सर्पदंशबाट वर्षेनी ५/७ जना मानिसहरुको मृत्यु हुन्छ । यी सबै विपदहरुलाई सम्बोधन गर्नु आवश्यक छ ।

माथि उल्लेखित जोखिम स्तरीकरण अनुसार बाढीजन्य विपदबाट ६ नगरपालिकाका १२ वडाहरु तथा २ गाँउपालिकाका ५ वडाहरु प्रभावित रहेका छन र तिमध्ये १० वडाहरु उच्च र ७ वडाहरु मध्यम जोखिममा रहेको देखिन्छ । २०६८ को जनगणना अनुसार कपिलवस्तु जिल्लामा बाढीजन्य क्षेत्रमा बसोबास गर्ने २४६०९८ जनसंख्या मध्ये ४५ प्रतिशत अर्थात ८२६४४ जनसंख्या अति प्रभावित रहेका छन । त्यस्तै कच्ची घरमा बसोबास गर्ने २४२०५१ जनसंख्यामध्ये ४० प्रतिशत अर्थात ९६८२० भन्दा बढी जनसंख्या अति जोखिममा रहेका छन । तातोहवा (लू) तथा शीतलहरबाट कम उमेरका बालबालिकाहरु, सुत्केरी/गर्भवती महिला, वढी उमेरका जेष्ठ नागरिकहरु बढी जोखिममा रहेका छन् । जिल्लाको शहरोन्मूख नगरपालिका तथा गाँउपालिकाहरुमा बनेका ठूला भवन तथा भौतिक संरचनाहरु भूकम्प प्रतिरोधी तरिकाबाट नबनेको हुँदा भूकम्पीय जोखिममा रहेको देखिन्छ । यहाँ यस योजनामा बाढीजन्य विपद् र आगलागी यस जिल्लाको प्रमुख विपदको रुपमा भएकोले त्यसलाई पनि सम्बोधन गर्न बाढी तथा आगलागीको लागि र आकस्मिक रुपमा आउने भूकम्पलाई समेत केन्द्रित गरी छुट्टाछुट्टै पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरी प्रस्तुत गरिएको छ ।

३.८ विषयगत क्षेत्रको पहिचान तथा निकायगत भूमिका र जिम्मेवारी

प्रभावकारी मानवीय प्रतिकार्यका लागि नेपाल सरकारले विपद् व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति २०१८-२०३०, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय निति,२०७५, राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य ढाँचा २०७५ मार्फत विषयगत अवधारणा (Cluster Approach) लाई औपचारिक रुपमा मान्यता प्रदान गरिसकेको छ । कपिलवस्तु जिल्लामा विभिन्न ८ वटा विषयगत क्षेत्रको पहिचान गरी आपतकालमा प्रतिकार्य गर्न निश्चित भूमिका प्रदान गरिएको छ । निश्चित विषयगत क्षेत्रमा कार्यरत संस्थाहरुलाई एक अर्कोमा समन्वय गरी कार्य गर्न तिनीहरु मध्ये एउटालाई अगुवाको भूमिका प्रदान गरिएको छ । कपिलवस्तु जिल्लामा बाढीजन्य प्रकोपलाई सम्बोधन गर्न पहिचान गरिएका विषयगत क्षेत्रहरु निम्नानुसार छन ।

क्र.स.	विषय क्षेत्र	नेतृत्व गर्ने निकाय	प्रमुख सह-नेतृत्व गर्ने निकाय
	खोज उद्धार, समन्वय, सुचना (Search &Rescue, Information/Coordination)	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	सुरक्षा निकायहरु(नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, शसस्त्र प्रहरी, राष्ट्रिय अनुसन्धान)
	आवास तथा गैर खाद्य सामग्री (Shelter &Non-Food Items)	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, स्थानीय तह
	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्वास्थ्य कार्यालय, कपिलवस्तु	UNICEF

क्र.स.	विषय क्षेत्र	नेतृत्व गर्ने निकाय	प्रमुख सह-नेतृत्व गर्ने निकाय
	(Health and Nutrition)		
	शिक्षा (Education)	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	UNICEF
	संरक्षण (Protection)	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, स्थानीय तहका मवासाविशा	UNFPA
	खानेपानी तथा सरसफाइ स्वच्छता (WASH)	खानेपानी सव डिभिजन कार्यालय	UNICEF
	कृषि, खाद्य तथा जिविकोपार्जन (Agriculture, Food and Livelihood)	कृषि ज्ञान केन्द्र	स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा,WFP
	पुननिर्माण तथा पुर्नस्थापना र राहत(Reconstruction/Rehabilitation and Relief)	जिल्ला समन्वय समिति	स्थानीय तह,UNDP

३.९ विषयगत क्षेत्रको अगुवातथा सहयोगी संस्थाको विवरण :

१. खोज तथा उद्धार, सूचना र समन्वय(Search and Rescue/coordination/Information)

क्रसं	निकायको नाम	भूमिका	सम्पर्क व्यक्ति	मोवाइल नम्बर
	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख नेतृत्व गर्ने निकाय	प्र.जि.अ	९८५७०३७७७७
	नेपाली सेना	सहयोगी निकाय	प्र.से.	९८५१२३२०३५
	नेपाल प्रहरी	सहयोगी निकाय	प्रहरी उपरीक्षक	९८५७०८५५५५/१००
	सशस्त्र प्रहरी बल	सहयोगी निकाय	स.प्र.उ.	९८५१२७२११६/१११४
	कपिवलस्तु न.पा	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८४७०८३८५५
		सहयोगी निकाय	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७०८४१११
	बुद्धभूमि न.पा.	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८५७०५०२९०
		सहयोगी निकाय	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८४७०३२३६५
	वाणगङ्गा न.पा	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८४७४५२७२७
		सहयोगी निकाय	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७०८७१११
	महाराजगंज न.पा.	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८५७०५६८८६
		सहयोगी निकाय	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८४७६५२९००
	शिवराज न.पा.	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८५७०२४०३
		सहयोगी निकाय	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७०८६१११/ ९८५७०१४५८०
	कृष्णनगर न.पा.	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८४७५४८५५५
		सहयोगी निकाय	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७०८५१११
	बिजयनगर गा.पा.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५५१०३
		सहयोगी निकाय	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७०१४८६९
	यशोधरा गा.पा.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५२६९९
		सहयोगी निकाय	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७०५१८४३
	मायादेवी गा.पा.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५३९९९
		सहयोगी निकाय	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८४७०६१३६१

क्रसं	निकायको नाम	भूमिका	सम्पर्क व्यक्ति	मोवाइल नम्बर
	सुद्धोधन गा.पा.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८१६४८६७८७
		सहयोगी निकाय	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७०५२१०१
	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सहयोगी संस्था	केशव सिंह	०७६५६००१५
	गैससजिल्ला महासंघ	सहयोगी संस्था	अध्यक्ष	९८५७०५०४०८

२. आवास तथा गैर खाद्य सामग्री (Shelter &Non-Food Items)

क्रसं	निकायको नाम	भूमिका	संपर्क व्यक्ति	मोवाइनम्बर
	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	प्रमुख नेतृत्व गर्ने निकाय	केशव सिंह, सभापती	०७६५६००१५
	जिसस	समन्वय	जि.स.अ.	९८५७०७८२२२,
	डिभिजन वन कार्यालय	सामुदायिक वनसँगको समन्वयमा काठ उपलब्ध गराउने	कार्यालय प्रमुख	९८५७०५१०१४
	गैसस जिल्ला महासंघ	आवास तथा गैह्खाद्य सामाग्रीका सहयोग तथा वितरण	अध्यक्ष	९८५७०५०४०८
	उद्योग वाणिज्य संघ, तौलिहवा	''	अध्यक्ष	९८५७०२२२०४
	दलित सा.वि.केन्द्र	''	अध्यक्ष	९८५७०५११५८
	इन्द्रेणी	''	मनोज पन्थी	९८५७०५४४७७
	आई एन एफ	''	अध्यक्ष	९८४५७२१४१४
	कालिका स्वा.सा.केन्द्र	''	का.नि.	९८५७०५१६८५
	कपिलवस्तु संस्थागत वि.स.	''	अध्यक्ष	९८४७०५२५७४
	KIDS	''	अध्यक्ष	९८५७०५१२५१
	सनसाईन सा.वि.सं.	''	अध्यक्ष	९८४७०५२७७९
	सिद्धार्थ सा.वि.केन्द्र	''	अध्यक्ष	९८५७०५०७०७
	LIDO	''	फोकल ब्यक्ति	९८७५०५०८४८

३. स्वास्थ्य तथा पोषण (Health and Nutrition)

क्रसं	संस्थाको नाम	भूमिका	संपर्क व्यक्ति	मोवाइलनम्बर
१.	जि.स्वा.का.	प्रमुख नेतृत्व गर्ने निकाय	कार्यालय प्रमुख	९८६७२२५१२०
२.	यूनिसेफ	सह-नेतृत्व गर्ने निकाय	कार्यालय प्रमुख	९८५७०१२२५६
३.	जिल्ला अस्पताल	सहयोगी निकाय	कार्यालय प्रमुख	०७६५६०२००
४.	निजी स्वास्थ्य संस्थाहरु			
५.	स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्था	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा		
६.	यूएनएफपिए	सहयोगी निकाय	कार्यालय प्रमुख	९८०१०५६१४८,

				९८५७०५०३१३
७.	मेरीस्टोपस	सहयोगी निकाय	कार्यालय प्रमुख	९७४७०४०१५०
८.	यू.एम.एन.	सहयोगी निकाय	टिमलिडर	९८५११४०६२६
९.	आई एन.एफ	सहयोगी निकाय	कार्यालय प्रमुख	९८६७४७८८६७
१०.	सुआहारा	सहयोगी निकाय	कार्यालय संयोजक	९८४१०५३२१०
११.	परिवार नियोजन संघ	सहयोगी निकाय	कार्यालय व्यवस्थापक	९८४७०४०१६५
१२.	कालिका स्वा.सा.के.	सहयोगी निकाय	का.नि.	९८५१२५८३३६

४. शिक्षा (Education)

कसं	संस्थाको नाम	भूमिका	संपर्क व्यक्ति	मोवाइलनम्बर
१.	शिक्षा विकाश तथा समन्वय इकाई	प्रमुख नेतृत्व गर्ने निकाय	का.प्रं.	९८४७०५१६२६
२.	यूनिसेफ	सह-नेतृत्व गर्ने निकाय	प्रकाश कैनी	९८५१०१४८०८
३.	यूएनएफपिए	सहयोगी संस्था	चित्र महतो	९८०१०५६१४८, ९८५७०५०३१३
४.	केएर नेपाल	सहयोगी संस्था	दिपेन्द्रराज शर्मा	९८५१०१४१६१
५.	यू.एम.एन.	सहयोगी संस्था	नबराज जोशी	९८४८९५८६०१
६.	गैसस जिल्ला महासंघ	सहयोगी संस्था	प्रवीण कुमार श्रीवस्ताव	९८५७०५०४०८
७.	सनसाइन सामाजिक विकास संस्था	सहयोगी संस्था	तुलसीराम यादव	९८४७०५२७७९
८.	दलित सामाजिकविकास केन्द्र	सहयोगी संस्था	राम शरन रैदास	९८५७०५११५८
९.	कालिका स्वा.सा.केन्द्र	सहयोगी संस्था	का.नि.	९८५७०५१६८५
१०.	सिद्धार्थ सा.वि.केन्द्र	सहयोगी संस्था	अध्यक्ष	९८५७०५०७०७
११.	LIDO	सहयोगी संस्था	सम्पर्कब्यक्ति	९८७५०५०८४८

५. संरक्षण (Protection)

क.स.	संस्थाको नाम	भूमिका	सम्पर्क व्यक्ति	मोवाइलनम्बर
१.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख नेतृत्व गर्ने निकाय	गणेश नेपाली	९८५७०५४७७७
२.	यूएनएफपिए	सह नेतृत्व गर्ने निकाय	चित्र महतो	९८०१०५६१४८, ९८५७०५०३१३
३.	जिल्ला समन्वय समिति	सदस्य	भूमि पोखरेल	९८५७०५३३२२
४.	ईन्सेक	सदस्य	पार्वती आचार्य	९८५७०५०५४३
५.	स्वास्थ्य कार्यालय, कपिलवस्तु	सदस्य	योगेन्द्र भगत	९८५७०५३७०
६.	नेपाल प्रहरी महिला तथा	सदस्य	प्रेम प्रसाद रेग्मी	९८५१०००५२

	बालबालिका शाखा			/१००
७.	सिद्धार्थ सामाजिक विकास केन्द्र, गैसस	सदस्य	तेज प्रसाद आचार्य	९९८५७०५०७०७
८.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सदस्य	केशव सिंह	९८५७०५०८०६
९.	अपाङ्गको क्षेत्रमा कार्यरत संस्था/संजाल	सदस्य	कमल प्रसाद ढुगांना	
१०.	जेष्ठ नागरिक संघको अध्यक्ष	सदस्य	रमेश शर्मा	९८५७०५०८९८
११.	जि प्र का. विपद फोकल व्यक्ति	सदस्य सचिव	दासिराम पौडेल	९८४६०७१२४२
१२.	यूनिसेफ	सह नेतृत्व गर्ने निकाय (बालबालिका)	प्रकाश कैनी	९८५१०१४८०८
१३.	महिला आश्रय गृह	आमन्तरित सदस्य	विमला घिमिरे	९८४७०६१०७४

६. खानेपानीतथा सरसफाइ र स्वच्छता (WASH)

क्रसं	संस्थाको नाम	भूमिका	सम्पर्क व्यक्ति	मोवाइलनम्बर
१.	खानेपानी सरसफाई सव डिभिजन कार्यालय	प्रमुख नेतृत्व गर्ने निकाय	कार्यालय प्रमुख	९८४८२४५५४४
२.	यूनिसेफ	सह-नेतृत्व गर्ने निकाय	शंकर पौडेल	९८५७०१२२५६
३.	कपिवलस्तु न.पा	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८४७०८४८५५
४.	बुद्धभूमि न.पा.	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८५७०५०२९०
५.	वाणगङ्गा न.पा	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८४७४५२७२७
६.	महाराजगंज न.पा.	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८५७०५६८८६
७.	शिवराज न.पा.	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८५७०२४०३
८.	यशोधरागा.पा.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५२६९९
९.	कृष्णनगर न.पा.	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८४७५४८५५५
१०.	मायादेवी गा.पा.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८४७०६१३६१
११.	सुध्दोधनगा.पा.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५२१०१
१२.	बिजयनगरगा.पा.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५५१०३
१३.	खानेपानी संस्थान	सहयोगी निकाय	कार्यालय प्रमुख	९८४५१७०१०
१४.	गैसस महासंघ जिल्ला शाखा	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५०४०८
१५.	दलित सामाजिक विकास केन्द्र	सहयोगी निकाय	संजय कुमार कोरी	९८१७५८४६९७
१६.	सुआहारा दोश्रो कार्यक्रम	सहयोगी निकाय	विजेन्द्र बन्जाडे	९८४१०५३२१०

१७.	इन्द्रेणी	सहयोगी निकाय	मनोज पन्थी	९८५७०५४४७७

७. कृषि, खाद्यतथाजिविकोपार्जन (Agriculture, Food and Livelihood)

क्रसं	संस्थाको नाम	भूमिका	सम्पर्क व्यक्ति	संपर्क नम्बर
१.	कृषि ज्ञान केन्द्र	प्रमुख नेतृत्व गर्ने निकाय	कार्यालय प्रमुख	९८६८१४८९११,०७६५६००६३
२.	भेटेरनरी अस्पताल तथापशु सेवा विज्ञ केन्द्र	सहयोगी संस्था	कार्यालय प्रमुख	९८४८०३२७१२
३.	विश्व खाद्य कार्यक्रम	सह नेतृत्व गर्ने निकाय	पन्नामान मर्हजन	९८५१०३०३०८
४.	कपिवलस्तु न.पा	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८४७०८४८५५
५.	बुद्धभूमि न.पा.	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८५७०५०२९०
६.	वाणगङ्गा न.पा	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८४७४५२७२७
७.	महाराजगंज न.पा.	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८५७०५६८८६
८.	शिवराज न.पा.	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८५७०२४०३
९.	यशोधरागा.पा.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५२६९९
१०.	कृष्णनगर न.पा.	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८४७५४८५५५
११.	मायादेवीगा.पा.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८४७०६१३६१
१२.	सुध्दोधनगा.पा.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५२१०१
१३.	बिजयनगर गा.पा.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५५१०३
१४.	सिंचाई विकास डि. कार्यालय	सहयोगी निकाय	कार्यालय प्रमुख	०७६५६००४०
१५.	नेरेसो	स्वयंसेवक परिचालन	सभापति	०७६ ५६००१५
१६.	उवासं तौलिहवा	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०२२२०४
१७.	गैसस महासंघ जिल्ला शाखा	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५०४०८
१८.	दलित सामाजिक विकास केन्द्र	सहयोगी निकाय	सुमन न्यौपाने	९८४५४२२२००
१९.	केएर नेपाल	सहयोगी निकाय	दिपेन्द्रराज शर्मा	९८५१०१४१६१
२०.	यू.एम.एन.	सहयोगी निकाय	रुप कुमार	९८५११४०२२६
२१.	दलित सा.वि.केन्द्र	सहयोगी निकाय	राम शरन रैदास	९८५७०५११५८
२२.	आई एन एफ	सहयोगी निकाय	कृण्ण खडका	९८४५७२१४१४
२३.	कालिका स्वा.सा.केन्द्र	सहयोगी निकाय	का.नि.	९८५१२५८३३६

२४.	कपिलवस्तु संस्थागत वि.स.	सहयोगी निकाय	विश्वराज रेग्मी	९८४७०५२५७४
२५.	KIDS	सहयोगी निकाय	कृष्ण कु.द्धिवेदी	९८५७०५१२५१
२६.	सनसाईन सा.वि.सं.	सहयोगी निकाय	तुल्सीराम यादव	९८४७०५२७७९
२७.	सिद्धार्थ सा.वि.केन्द्र	सहयोगी निकाय	तेज प्रसाद आचार्य	९८५७०५०७०७
२८.	LIDO	सहयोगी निकाय	सुनिता बेल्वासे	९८७५०५०८४८
२९.	इन्द्रेणी	सहयोगी निकाय	मनोज पन्थी	९८५७०५४४७७

८. पुननिर्माण तथा पुर्नस्थापना र राहत (**Reconstruction/ Rehabilitation and relief**)

क्रसं	**संस्थाको नाम**	**भूमिका**	**सम्पर्क व्यक्ति**	**मोवाइलनम्बर**
१.	जि.स.स.	प्रमुख नेतृत्व गर्ने निकाय	जि.स.अ.	९८५७०७८२२२
२.	सबै स्थानिय तहहरु	सहयोगी निकाय	अनुसुचीमा राखिएको छ ।	
३.	डिभिजन वन कार्यालय	सहयोगी निकाय	कार्यालय प्रमुख	९८५७०५१०१४
४.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सहयोगी निकाय	सभापति	९८५७०५०८०६
५.	पत्रकार महासंघ,	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५०६८१
६.	गैसस महासंघ	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५०४०८
७.	यू.एम.एन. कपिलवस्तु	सहयोगी निकाय	विपद् व्यवस्थापन फोकल व्यक्ति	९८४५१५४१९९
८.	दलित सा.वि.केन्द्र	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५११५८
९.	इन्द्रेणी	सहयोगी निकाय	मनोज पन्थी	९८५७०५४४७७
१०.	आई एन एफ	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८४५७२१४१४
११.	कालिका स्वा.सा.केन्द्र	सहयोगी निकाय	कार्यकारी निर्देशक	९८५१२५८३३६
१२.	कपिलवस्तु संस्थागत वि.स.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८४७०५२५७४
१३.	KIDS	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५१२५१
१४.	सनसाईन सा.वि.सं.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८४७०५२७७९
१५.	सिद्धार्थ सा.वि.केन्द्र	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५०७०७
१६.	LIDO	सहयोगी निकाय	फोकल ब्यक्ति	९८७५०५०८४८

४. विषयगत विपद्को प्रकृतिमा आधारित प्रतिकार्य योजना

४.१ खोजी तथा उद्धार, समन्वय र सूचना (Search and Rescue)

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय : जिल्ला प्रशासन कार्यालय
सह नेतृत्व गर्ने निकाय : सुरक्षा निकायहरु, रेडक्रस
विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : सम्भावित मानवीय तथा भौतिक असर

- सार्वजनिक पूर्वाधारहरू (सडक, पुल, बिद्युत, आपूर्ति, सञ्चार) आंशिक तथा पूर्ण रुपमा क्षति ।
- आवास तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति आंशिक तथा पूर्ण रूपमा क्षति, बाल-बालिका, महिला, जेष्ठ नागरिक, लैंगिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु मुख्य रूपमा प्रभावित हुने गरी मानिसहरू विस्थापन हुने ।
- विद्यालयमा कक्षा कोठा, प्रहरीचौकी र स्वास्थ्य केन्द्रजस्ता उपलब्ध सार्वजनिक संस्थाहरूमाथि प्रभावितहरुको चाप बढ्ने ।
- सामुदायिक संस्थागत ठाउँहरूमा अस्थायी आवासमा बसेको समयमा सामुदायिक स्वास्थ्यसम्बन्धी समस्याहरु आउन सक्ने ।
- जेखिममा रहेका समूहको संरक्षणमा समस्या हुन सक्ने ।
- विस्थापित परिवारहरुलाई अस्थायी आवास सम्बन्धी सहयोग आवश्यक हुने ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- तयारी अवस्थाको अनुगमन गर्नका लागि अनुगमन सम्बन्धी वैठक-खोजी तथा उद्धारसम्बन्धी टोलीको गठन, खाद्य सामग्री तथा गैर खाद्य सामग्रीको पहिले नै भण्डारण अन्य क्षेत्रहरूको तयारी गर्न ।
- तीन वटा क (कसले, के, कहिले) ढाँचाको विकास र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा सूचनाको व्यवस्थापन र प्रतिकार्य प्रणालीलाई सहज बनाउनका लागि कार्यक्रमको निर्धारण गर्न ।

मानवीय सहयोगका मापदण्ड (स्फेयर मापदण्ड)

- विपद्को लगत्तै उपकरणसहित खोजी तथा उद्धार टोली खटाउने ।
- समन्वय वैठक र प्रारम्भिक प्रतिवेदनका बारेमा जानकारी गराउने र प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाका लागि टोली परिचालन गर्ने ।
- सबै सुविधाबाट एकदमै वञ्चित समूह/जोखिममा रहेका व्यक्तिहरू लगायत सबैलाई न्यायोचित रूपमा गरिएको उद्धार सामग्रीको वितरण तथा सहयोगसम्बन्धी गतिविधिको अनुगमन ।
- पहिलो हप्तामा परिस्थितिका बारेमा दिनदिनै प्रतिवेदन पेश गर्ने र त्यसपछि हरेक दुई हप्तापछि ।
- शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापनको अनुगमन गर्ने तथा प्रतिवेदन पेश गर्ने (फारम सहितको) संयन्त्र ।
- २४ घण्टाभित्र प्रेस विज्ञप्ति जारी गर्ने सूचना प्रकाशन प्रसारण गर्ने सञ्चार माध्यमका लागि समाचार पठाउने र पहिलो हप्तामा हरेक दिन ।
- नियन्त्रण तथा मानवीय सहयोग सम्बन्धी मापदण्ड कायम गर्ने ।

४.१.१ विद्यमान श्रोत तथा क्षमता

क्र.सं.	कार्यालय/ संस्था	मानवीयश्रोत	मौज्दात उद्दार सामग्री
१	जिल्लाविपद् व्यवस्थापन समिति	सबै निकायहरुसँगको समन्वयमा तय गरिने	सवारी साधन, इन्धन
२	जिल्लाप्रहरी कार्यालय	२० जना	लाइफज्याकेट १०, गैंची, वेल्चा, डोरी

४	सशस्त्रप्रहरी कार्यालय	४० जना	लाइफज्याकेट १०, टयुव १०, डोरी १०० मिटर, क्यारोविना हुक, गैची, वेल्चा, डोरी
४	नेपाली सेना	४० जना	लाइफज्याकेट १०, पिक्स बोट, गैंची, वेल्चा, डोरी
५	स्थानीयविपद् व्यवस्थापन समिति		
६	नेपाल रेडक्रस सोसाइटीजिल्ला शाखा कपिलबस्तु	५ जना	गैर खाद्य सामाग्री
७.	दलित सामाजिकविकाश केन्द्र	४ वटा बिद्यालय र ४ ओटा स्थानियबिपदव्यवस्थापन समिति	स्ट्रेचर, ७ओटा, लाईफ ज्याकेट ४ ओटा, आगो निभाउने उपकरण ६ ओटा, बेल्चा, गैंची, कोदालो, प्राथमिकउपचार बक्स आदि

४.१.२ खोजी तथा उद्धारक्षेत्रको प्रतिकार्य योजनाः (आपत्कालीन परिस्थिति) को अवधिमा

सहयोग गतिविधि (के ?)	**जिम्मेवार निकाय (कस्ले ?)**	**कहिलेसम्म ?**
सहयोगसम्बन्धी गतिविधि – तत्कालका लागि (०-४० दिनसम्म)		
क. जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रलाई सक्रिय पार्ने । जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको तत्काल वैठक बस्ने । ख.जानकारीको सङ्कलन तथा परिस्थितिलाई अद्यावधिक गर्नका लागि मुख्य विपद् (भूकम्प वा बाढी वा अन्य) शुरू भएपछि सम्बन्धित बिषयगत क्षेत्र (Clusters) का सबै सदस्यहरूसँग समन्वय वैठक बसी क्षेत्रगत निकायहरुलाई सक्रिय बनाउने ग) प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा टोली परिचालन गर्ने	क.जिल्ला प्रशासन कार्यालय ख.जिल्ला प्रशासन ग.स्थानीय तह, नेरेसो र नेपाल प्रहरी	घण्टा भित्र
घ. परिस्थिति सम्बन्धी पहिलो प्रतिवेदन तयार पार्नेः	घ.नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, DDMC	२४ घण्टाभित्र पहिलो प्रतिवेदन
ङ.प्रारम्भिक लेखाजोखाको प्रतिवेदन तयार पार्नका निमित्त आधार रेखाका तथ्याङ्कको समीक्षा गर्ने । • प्रभावित स्थान, स्थानीय तह/क्षेत्रसँग सम्बन्धित उपलब्ध तथ्याङ्क/जानकारीको समीक्षा गर्ने • प्रभावित क्षेत्रमा विद्यमान सार्वजनिक सेवा उपलब्ध गराउने संस्थाहरूको समीक्षा गर्ने • जिल्लामा उपलब्ध उद्धार सेवा/क्षमता/उद्धार सामग्रीको समीक्षा गर्ने	ङ.स्थानीय तह जिल्ला प्रशासन, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी,	२४ घण्टाभित्र
च. प्रारम्भिक जानकारीहरूका आधारमा प्रारम्भिक मानवीय सहयोग • तत्काल उपलब्ध गराइने मानवीय गतिविधिहरूको प्राथमिकताको क्रम निर्धारण गर्ने । • विपद्पछि लगत्तै उपकरणसहित खोजी तथा उद्धारटोली खटाउने ।	च.DDMC • DDMC • नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाली सेना, स्थानीय तह • नेरेसोको प्राथमिक उपचार	पहिलो र दोश्रो दिन

• सुरक्षाकर्मीहरूद्वारा सहयोगमा संलग्न व्यक्तिहहरूको सुरक्षा । • घाइतेहरुलाई प्राथमिक उपचार प्रदान ।	टोली	
घाईतेहरुको ओसारपसारका लागि एम्बुलेन्स सेवा परिचालन	स्वास्थ्य कार्यालय	तत्कालै
तत्काल बिपद प्रतिकार्य तालिकालाई अनुसरण गरी कार्यान्वयन गर्ने	DDMC	पहिलो दिनबाट
च. स्रोतहरूको परिचालन गर्नका लागि क्षेत्रगत आकस्मिक योजना निर्माण/समीक्षा गर्ने • मानवीय सहयोगको अनुगमन गर्न र सुधारका लागि पृष्ठपोषण उपलब्ध गराउनका लागि टोली खटाउने ।	DDMC	दोश्रो दिनबाट निरन्तर
जोखिममा रहेका बस्तीहरुलाई तत्काल सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्ने ।	स्थानिय तह र DDMC	
सहयोगसम्बन्धी गतिविधि – अन्तरिम अवधिका लागि (४०-९०) दिन		
क्षेत्रगत (Cluster)समन्वय बैठक क. DDMC बैठक,. बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको बैठक बस्ने	DDMC	हप्तामा एकपल्ट
परिस्थितिसम्बन्धी प्रतिवेदनलाई अद्यावधिक पार्ने ।	DDMC	हप्तामा एकपल्ट
मानवीय सहयोगका लागि समन्वय तथा क्षेत्रगत जिम्मेवारी दिने ।	DDMC	पहिलो हप्ता
मानवीय सहयोगका बारेमा अनुगमन	DDMC	हप्तामा एकपल्ट

४.१.३. आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी गतिविधि : सङ्कटकालीन परिस्थितिभन्दा पहिले

पूर्व-तयारीसम्बन्धी गतिविधि के ?	**जिम्मेवार निकाय को?**	**कहिले ? समय अवधि**
व्यवस्थापन तथा समन्वय सम्बन्धी व्यवस्था : जिल्लाका क्षेत्रगत साझेदारहरूका बिचमा सम्भावित विपद्बाट बच्नका लागि गर्न सकिने सम्झौतामा समझदारी गर्ने । .समन्वय वैठक (आपत्कालीन परिस्थितिभन्दा पहिले) आपत्काल अवधिमा जिल्ला प्रशासनलेआपत्कालपछि . पूर्वतयारी तथा सहयोगसम्बन्धी गतिविधिका लागि सम्पर्क व्यक्तिको नाम तथा सम्पर्क ठेगानासहित विभिन्न निकायहरूको भूमिका तथा जिम्मेवारी परिभाषित गर्ने ।	DDMCको समन्वयमा क्लष्टर तथा सदस्यहरु क.जिल्ला प्रशासन, DDMC ख. DDMC	आगलागी भए फाल्गुनमा, बाढी भए जेठ र भूकम्पका लागि जुनसुकै बेला पनि क. विपद्को जुनसुकै समयमा ख.फाल्गुण महिनामा जिम्मेवारी बाँडफाँडको गर्ने
सिकिएका पाठ : क.प्रत्येक स्थानीय तहले विपद्मा सहयोग गर्नसक्ने सहयोगी निकायको पहिचान विपद् अघि नै गर्नुपर्ने काममा दोहोरोपन आउन नदिन नेपाल सरकारले ल्याएको विपद् लेखाजोखा मार्गदर्शन २०७२ को आधारमा तथ्यांक संकलन गर्नुपर्ने । ख. राहत सहयोग वितरण गर्दा एकद्वार प्रणाली मार्फत वितरण गर्नु उपयुक्त हुने र सबै सूचनाहरु जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रलाई उपलब्ध गराउनुपर्ने ग. जोखिमयुक्त सडक खण्डका खोलाहरुमा बर्षातको समयमा डोरीबाट	DDMC स्थानीय तह डिडिएमसी डिडिएमसी/नेरेसो	समीक्षा बैठक अवधीमा चैत मसान्तसम्म जेठ मसान्तसम्म

भएपनि मानिस वारपारको व्यवस्था मिलाउनुपर्ने । (सडकको दुबैतर्फ पोल गाडी डोरी टाँग्ने) घ. कृतिम घटना अभ्यास गर्ने		असार जेठ
क. विपद्मा प्रयोग हुने औजार तथा खाद्य सामाग्रीको अध्यावधिक गर्ने ख. खोज तथा उद्धारका लागि टोलीको नामावली तयार गर्ने । ग. सबै स्थानीय तहमा कुन विपद् कहा कहाँ जान सक्छ ? आधाररेखा सम्बन्धी जानकारी, तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने र त्यसलाई अद्यावधिक पार्ने । घ. जानकारी सङ्कलन सम्बन्धी औजार प्रयोग गर्ने बारेमा प्रशिक्षण उपलब्ध गराउने ङ. सङ्कलन गरिएको जानकारीको विश्लेषणका लागि सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने	DDMC सबै स्थानीय तह	बैशाख मसान्तसम्म
विपद् पर्नसक्ने स्थानीय तहसँग सम्बन्धित क्षेत्रगत जानकारी/तथ्याङ्क	DDMC	चैत्रसम्म
उद्धार सामग्री पहिले नै भण्डारण गरी राख्ने ●सम्भावित आपत्कालीन परिस्थितिमा प्रभावित हुनसक्ने व्यक्तिहरूको सङ्ख्याका आधारमा आवश्यक सामग्रीको न्यूनतम मौज्दात ●विभिन्न निकायहरूसँग उपलब्ध मौज्दात संकलन गर्ने ● अपुग सामग्री (gaps) को पहिचान गर्ने	DDMC, स्थानीय तह, नेपाल रेडक्रस	जेठ मसान्तसम्म आषाढको पहिलो हप्ता

नोट- प्रभावकारी खोज तथा उद्धारका लागि पूर्व तयारीमा निम्न कुरामा बिशेष ध्यान पुऱ्याउनु पर्छ । सूचना प्रणाली अन्तर्गत स्थापना भएको संचारको च्यानल मार्फत प्रभावकारी समन्वय गर्ने । समयमै सुरक्षा निकायहरुलाई प्रकोपको अवस्थितिको बारेमा जानकारी दिइ खोज तथा उद्धार कार्यमा तयारी गर्ने ।प्राप्त सूचनाका आधारमा सम्बन्धित क्षेत्रमा रहेका खोज तथा उद्धार सामग्रीहरु प्रयोगमा ल्याउने । विपद् पर्नु अगावै बर्षा र नदीको अवस्थालाई ध्यानमा राखी खोज तथा उद्धार कार्यमा तयारी गर्ने । कपिलवस्तु जिल्लामा पूर्व सूचना प्रणालीको बिस्तार र संस्थागत गर्नका लागि जिल्लास्थित जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीयतहहरु, सुरक्षा निकायहरु, संचार माध्यमहरु जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र, पत्रकार महासंघ एवं विभिन्न सरकारी, गैरसरकारी निकायहरुको अहम् भूमिका रहन्छ । जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र सुरक्षा निकायहरुको समन्वयमा जिल्लास्थित खोज उद्धारका जनशक्तिहरुको पहिचान गर्ने । जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रसँगको नियमित समन्वय र सम्पर्क, मुख्य सञ्चारका ठाउँहरु र सम्पर्क ठेगानाहरुको पहिचान गर्ने । नदी र वर्षाको स्तर अवलोकनका लागि अवलोकन क्षेत्रहरुको पहिचान र आवश्यकतानुसार बर्षा र नदी अवलोकन केन्द्रहरुको स्थापना गर्ने । पूर्व सूचना प्रणाली स्थापनाका लागि विभिन्न आवश्यक स्थानहरुमा सञ्चार एवम् अन्य सामग्रीहरुको व्यवस्था गर्ने ।

४.१.४ खोजी तथा उद्धारको कार्यक्रम बजेट :

क्रसं	आवश्यक सामग्री	ईकाई	परिमाण	दर	बजेट
१.	लाइफज्याकेट	वटा	३०	३०००	९००००
२.	डुंगा, बोट	वटा	१	५००००	५००००
३.	डोरी मोटो	मिटर	५००	५०	२५०००
४.	टयुब्	वटा	५०	५००	२५०००
५.	टर्च लाइट	वटा	५०	१००	५०००

६.	रेनकोट	वटा	५०	१०००	५००००
७.	क्याराभेना हुक	थान	३००	५०	१५०००
८.	स्ट्रेचर	थान	२०	१५००	३००००
९.	बेल्चा,	थान	५०	१७५	८७५०
१०.	कोदालो	थान	५०	२००	१००००
११.	बन्चरो	थान	१०	१७५	१७५०
१२.	हेलमेट	थान	५०	४००	२००००
१३.	खुकुरी	थान	१०	२००	२०००
१४.	प्राथमिकउपचार बक्स	थान	२५	५००	१२५००
१५.	वाइनाकुलर	थान	१०	१०००	१००००
१६.	खोज तथा उद्धार तालिम	जना	५०	५०००	२५००००
जम्मा					६०५०००

४.२ आवास तथा गैर खाद्य सामग्री(Shelter &Non-FoodItems)

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय (Cluster Leads):

सह नेतृत्व गर्ने निकाय(Cluster Co-Lead): नेपाल रेडक्रस सोसाईटी कपिलबस्तु, जिल्ला शाखा

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति :

विपद्को सम्भावित मानवीय असर

- विपद्का बेला आश्रित तथा बसोबास क्षेत्रमा क्षति पुग्न गई मानवीय जीवनमा कष्टपूर्ण रहेको हुन्छ र प्रभावितहरु खुल्ला आकाशमुनि बस्नु परेको अवस्था श्रृजना हुन सक्छ ।
- बाँच्नकै लागि आवश्यक पर्ने न्यूनतम आश्रय तथा बसोबास स्थलको अभाव हुन गई प्रभावित परिवारहरुले ज्यादै कठिनाई भोग्नु परिरहेको हुन सक्छ ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- सुरक्षित तथा आरामदायी बस्ने ठाउँको प्राप्तिका लागि भौतिक एवं प्राथमिक सामाजिक आवश्यकताहरूमा व्यक्ति तथा परिवारहरूको पहुँच सुनिश्चित गरी यथासम्भव यस प्रक्रियामा बढीभन्दा बढी आत्म-निर्भरता तथा आफैं व्यवस्थापनलाई समावेश गर्ने ।
- विपद्का कारणले घरवारविहीन बनेका मानिसहहरूका निमित्त तत्काल अस्थायी समाधानको खोजीका लागि प्रयत्न गर्नुका साथै विस्थापित व्यक्तिहरूलाई मानव अधिकारको उपभोग गर्न सक्षम पार्नका निमित्त जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने ।
- विपद् प्रभावितहरुको जिवन रक्षाका लागि यथाशिघ्र गैरखाद्य सामग्रीहरु उपलब्ध गराउने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- प्रतिकूल मौसमका असरहरूबाट संरक्षण प्रदान गर्नका लागि प्रभावित मानिसहरूसँग छाना भएका पर्याप्त ठाउँ हुने ।
- संरक्षण प्रदान गर्नका लागि र तिनको मर्यादा, सुरक्षा तथा कल्याण सुनिश्चित गर्नका लागि प्रभावित व्यक्तिहरूसँग पर्याप्त कम्बल, लुगा तथा अन्य आवश्यक सामग्रीको व्यवस्थापन हुनेछ ।
- घरायसी भाँडा-कुँडा तथा व्यक्तिगत स्वास्थ्य सामग्री एवं तिनको मर्यादा तथा कल्याणका लागि परिवारहरूको पहुँच ।

मानवीय सहयोगसम्बन्धी मापदण्ड (स्फेयर मापदण्ड)

- औसतमा एक व्यक्तिका लागि ४.५-४.५ वर्ग मिटरको छानो भएको क्षेत्र, औसतमा ५ सदस्यहरूको एक परिवारका लागि कम्तीमा पनि ४ह५ मिटरको डोरीसहितको प्लास्टिक सिट र सहायता सामग्री ।

- कम्बलमा मानिसहरूको पर्याप्त पहुँच ।
- दुई वर्षसम्मका केटाकेटीहरूका लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा ।
- महिला, केटी, पुरूष तथा केटाहरूको लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा छ । यसका अतिरिक्त, महिला तथा केटीहरूका लागि नियमित सरसफाई सम्बन्धी सामग्रीको आपूर्ति भएको ।
- मानिसहरूसँग उपयुक्त घरायसी सामग्रीहरु एक सेट भाँडा ।
- शिविर बन्द गर्ने र वहिर्गमन रणनीति ।
- शिविर खडा गर्नका लागि अग्रिमरूपमा जमिनको पहिचान गर्नुपर्दछ, जुन जमिन सुरक्षित तथा स्फेयर मापदण्ड अनुसार हुनुपर्छ ।
- विद्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूसँग अग्रिम रूपमा नै स्थानिय तह तथा सम्वन्धित निकायहरुसँग समझदारी पत्र (MoU) मा दस्तखत भएको हुनुपर्दछ ।
- शिविरका लागि योजना तर्जुमा गर्दा नै सांस्कृतिक तथा सामाजिक मूल्यहरू एवं परिस्थितिलाई ध्यानमा राखिनुपर्दछ ।
- शिविर खडा गर्नका लागि विगतमा प्रयोग गरिएका ठाउँहरूको रेकर्ड ।
- नागरिक समाज, सरकारी निकाय तथा सान्दर्भिक समूहसँगको परामर्शमा शिविरको स्थापना ।

४.२.१. **आपत्कालीन आश्रय, आवास तथा गैरखाद्य क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना:आपत्कालिन परिस्थितिको अवधिमा**

सहयोग गतिविधि (के)	**जिम्मेवार निकाय (कस्ले)**	**कहिलेसम्म**
सहयोगसम्बन्धी गतिविधि–तत्कालका लागि (०-९० दिनसम्म)		
विपद् प्रवाहको सूचना स्थानीय स्वयंसेवकवाट संकलन गर्ने	डिडिएमसी,नेरेसोका ईकाइहरु, स्थानिय तह, नेपाल प्रहरी	पहिलो दिन
आवास क्षेत्रको आकस्मिक वैठकको आयोजना	रेडक्रस,स्थानीय तहहरु, बिषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	पहिलो दिन
विपद् प्रतिकार्य समूहलाई संचार गर्ने	रेडक्रस, स्थानीय तहहरु, बिषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	पहिलो दिन
विषयगत क्षेत्रको बैठक गर्ने	रेडक्रस, स्थानीय तहहरु, बिषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	दोस्रो दिन
द्रुत लेखाजोखाबाट आएका सूचनाहरुलाई बिश्लेषण गरी आवास क्षेत्रको आकस्मिक प्रतिकार्य योजना सक्रिय बनाउने	रेडक्रस, स्थानीय तहहरु, बिषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	दोस्रो दिन
द्रुत लेखाजोखा टोली परिचालन तथा प्रारम्भिक सूचना संकलन	रेडक्रस, स्थानीय तहहरु, बिषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	पहिलो हप्ता
प्रभावित स्थलको सूचना विश्लेषण गरी सहायता परिचालन गर्ने	रेडक्रस, स्थानीय तहहरु, बिषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	पहिलो हप्ता
विपद् प्रभावित क्षेत्रमा अस्थायी आवास, त्रिपाल तथा भाँडाबर्तनको व्यवस्थापन गर्ने ।	रेडक्रस, स्थानीय तहहरु, बिषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	पहिलो हप्ता
अस्थायी आवास तथा गैर खाद्य सामग्रीको आवश्यकता पहिचान गर्न सर्वेक्षण गर्ने टोली खटाउने ।	रेडक्रस, स्थानीय तहहरु, बिषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	दोस्रो हप्ता
कम खर्चमा बनाउन सकिने नमूना घर निर्माण गैरखाद्य सामग्री वितरण कार्य निरन्तरता	रेडक्रस, स्थानीय तहहरु, बिषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	पहिलो महिना
गैरखाद्य सामाग्री वितरण तथा प्रयोगको सुनिश्चितताको लागि अनुगमन	रेडक्रस, स्थानीय तहहरु, बिषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	पहिलो महिना
जिल्लास्थित सरोकारवाला निकायहरु एवं क्षेत्रगत सदस्यहरुको समन्वय तथा पाठ सिकाई कार्यशाला वैठकको आयोजना	रेडक्रस, स्थानीय तहहरु, बिषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	दोस्रो महिना
सुरक्षित स्थान पहिचान भएका स्थानमा अस्थायी आवासका लागि प्राबिधिक अध्यायन र शिबिर व्यवस्थापन	रेडक्रस, स्थानीय तहहरु, बिषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	तेस्रो हप्ता
शिबिर व्यवस्थापनका लागि अन्तर निकायगत क्षेत्रको समन्वय	रेडक्रस, स्थानीय तहहरु, बिषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	पहिलो हप्ता देखि निरन्तर

सहयोग गतिविधि (के)	जिम्मेवार निकाय (कस्ले)	कहिलेसम्म
आवास बिषयगत क्षेत्रको आकस्मिक विपद् प्रतिकार्य योजना २०७६ निर्माण भईसकेको हुनाले सोही अनुसार प्रतिकार्यका गतिबिधिहरु संचालन गर्ने	रेडक्रस, स्थानीय तहहरु, बिषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	निरन्तर

४.२.२.आपत्कालिन परिस्थितिको पूर्वतयारी गतिविधि : आपत्कालीन परिस्थितिभन्दा पहिले

क्र.स.	पूर्व-तयारीसम्बन्धी गतिविधि के	जिम्मेवार निकाय को	कहिले समय अवधि
१	बिषयगतक्षेत्रको योजना बनाएर तयारी अवस्थामा राख्ने	रेडक्रस,स्थानीय तहहरु, बिषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	चैत्र, बैशाख
२	बिषयगतक्षेत्र अन्तर्गतका संघ/संस्थाहरुमाझ राहत सहयोगका लागि जिम्मेवारी बाँडफाँड गर्ने ।	बिषयगतक्षेत्रको बैठकबाट	फागुन
४	विपद्को अवस्थामा गरिने आपत्कालिन आश्रय, बसोवास तथा गैर–खाद्य सामाग्री क्षेत्रमा गरिने सहयोग तयारी अवस्थामा राख्ने ।	रेडक्रसले अन्य निकायको सहयोग लिएर	जहिलेसुकै
४	स्रोत संकलन तथा संघ-संस्थाबाट हुने सहयोग (आर्थिक तथा अन्य) को योजना तयारी अवस्थामा राख्ने ।	रेडक्रस,स्थानीय तहहरु ,बिषयगतसदस्यहरु	जेठसम्म
५	आवाश क्षेत्रको आकस्मिक प्रतिकार्य तयारी योजना अध्यावधिक गर्ने ।	रेडक्रस,स्थानीय तहहरु,बिषयगत सदस्यहरु	जेठसम्म

४.३ स्वास्थ्य तथा पोषण (Health and Nutrition)

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय : स्वास्थ्य कार्यालय/स्थानीय तहका स्वास्थ्य शाखाहरु
सह नेतृत्व गर्ने निकाय : विश्व स्वाथ्य संगठन, युनिसेफ
विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : प्रकोपका सम्भावित मानवीय असर (स्वास्थ्य र पोषण) :

- चोटपटक, घाइतेहरू, हैजा, औलो, आउँ र दादुरा एवं पखाला सम्बन्धी रोग, गम्भीर श्वास -प्रश्वाससम्बन्धी संक्रमण, इन्सेफ्लाइटिस, जन्डिस, टाइफाइड र एभियुन इन्फ्लुएन्जा, आँखा अथवा छालाका रोग, आँखा रोगजस्ता सङ्क्रामक रोगहरूको संक्रमणमा वृद्धि ।
- एच.आई.भी./एड्स तथा क्षयरोग फैलने क्रममा वृद्धि ।
- नियमित औषधी सेवनकर्ताहरुको औषधी छुट्ने (क्षयरोग, कुष्ठरोग, एच.आई.भी.आदि) ।
- स्वास्थ्य क्लिनिकहरू नष्टता अथवा पहुँचमा कठिनाइ ।
- औषधी उपचारका उपकरण तथा औषधीको हानि-नोक्सानी ।
- प्रजनन् स्वास्थ्य तथा सुरक्षित प्रसुति सेवा प्रभावित ।
- परिवार नियोजनको साधनको उपलब्ध नहुने ।
- नवजात शिशु तथा सुत्केरी र गर्भवतीहरु स्वास्थ्य जाँचदेखि बन्चित ।
- नियमित सेवाहरु (गाँउघर क्लिनिक र खोपका कार्यक्रमहरु) मा अवरुद्धता ।
- सञ्चार सेवा अवरुद्ध हुँदा तुरुन्त स्वास्थ्यकर्मीको सम्पर्कमा आउन कठिनाइ ।
- सुरक्षित रक्त सञ्चार प्रणालीमा अवरोध ।
- तत्कालै स्वास्थ्य संस्थासम्म पुग्नमा अवरोध (एम्बुलेन्स, स्ट्रेचर, पैदल आदि) ।
- खाद्य सामग्रीको अभावको कारणले गर्दा गम्भीर कुपोषण, औलो, झाडा-पखालाजस्ता रोगहरूको जोखिममा वृद्धि, स्वास्थ्य सेवाहरूमा घट्दो पहुँच, उपचारात्मक तथा अतिरिक्त पोषण कार्यक्रममा अवरोध ।
- पोषण पुनर्स्थापन कार्यमा अवरोध ।
- सुरक्षित पिउने पानीको अभाव ।
- विपद्को कारणले मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी समस्यामा बृद्धि ।

समष्टिगत उद्देश्य :
जस्तोसुकै आपत्कालीन अवस्था परे तापनि मानव जीवन सुरक्षा तथा कल्याण (Human Survival And Well-being), खास गरी एकदमै जोखिममा रहेका समूहको स्वास्थ्य एवं पोषणसम्बन्धी आवश्यकताहरू पूरा भएका छन् भनी सुनिश्चित गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्य (स्वास्थ्य) :

- झाडापखाला, हैजा, औलो तथा अन्य पानीजन्य रोगहरूको पर्याप्त रोकथाम तथा उपचार क्षमता सुनिश्चित गर्नका निमित्त जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने ।
- द्रुत लेखाजोखा (Initial Rapid Assessment) गरी स्वास्थ्य तथा पोषण सेवाहरूको अवस्थालाई सुदृढ पार्ने ।
- रोग फैलन गएको खण्डमा सहयोग तथा लेखाजोखाका लागि क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवाहरूमा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न र स्वास्थ्य शिविरको सञ्चालन गर्न र अर्को निकायमा पठाउने संयन्त्र (Referral Mechanism) को विकास गर्न जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग पु¥याउने
- पर्याप्त आपत्कालीन आपूर्ति र मानव श्रोत लगायतका विषयमा शिघ्र क्षमता अभिवृद्धिका लागि अस्पताल अन्य निकायहरुले जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने ।
- सुरक्षित मातृत्व तथा परिवार नियोजनका सेवाहरु (सुरक्षित प्रसुति, गर्भावस्था तथा सुत्केरी अवस्थाको सेवा, आकस्मिक परिवार नियोजन सेवा) प्रदान गर्ने ।
- आपत्कालीन अवस्थामा प्रजनन् स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी सञ्चालन गर्न आवश्यक क्षमता अभिबृद्धि गर्ने ।
- विस्थापित मानिसहरूका लागि पुरक खाना खुवाउने कार्यक्रम (Supplementary Feeding Programme-SFP) मा पहुँचको माध्यमबाट गर्भवती तथा दुध खुवाउने महिला एवं पाँच वर्ष मुनिका केटाकेटीहरूमा गम्भिर कुपोषणको वृद्धिलाई रोकथाम गर्न अस्पताल, जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने ।
- गम्भीर कुपोषण (Severe Acute Malnutrition -SAM) को उपचार तथा सेवामा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न सहयोग गर्ने ।
- निरन्तर स्तनपान सुनिश्चित गर्न र अवाञ्छित स्तनपानका विकल्पहरूको वितरणमा रोक लगाउन जनस्वास्थ्य कार्यालयलाई मद्दत गर्ने ।
- भिटामिन 'ए' को वितरण, जुका मार्ने औषधी तथा प्रभावित केटाकेटीहरूका लागि खोपसम्बन्धी गतिविधिहरू सुनिश्चित गर्नका निमित्त जन स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने ।
- मानसिक स्वास्थ्य समस्याको सहयोगका लागि मनोसामाजिक विमर्श सेवा प्रदान गर्ने ।
- सर्पदंशको घटनाहरु बढन सक्ने हुनाले सर्पदंश उपचार केन्द्रमा उपचार व्यवस्थापन र जनचेतना प्रवर्धनको व्यवस्थापन गर्न स्थानीय तहहश्रसँग समन्वय गर्ने ।

स्वास्थ्य तथा पोषण सेवाका लागि विद्यमानश्रोत तथा क्षमताको सूची

क्रसं	साझेदार को नाम	स्वास्थ्य सेवा प्रदायक संस्थाहरु			उपलब्ध जनशक्ति (स्थाई +करार)			औषधि तथा उपकरणहरु	सवारी साधन	जिम्मेवारी	सम्पर्क व्यक्ति नाम नंवर
		अस्पताल	प्रा. स्वा. के	हे.पो, आधारभूत नगर स्वा केन्द्र	चिकित्सक	नर्स	पारामेडिक		एम्वुलेन्स सब बाहन प्रयोग गर्न सकिने सरकारी साधन मोटर साईकल	अन्तर निकाय समन्वय सेवा प्रदान Epidemiological Investigation and Verification	
१	स्वास्थ्य कार्यालय	०	०	०	०	०	४	भएको	गाडी १ मोटर साईकल ४	अन्तर निकाय समन्वय Epidemiological Investigation and Verification	हेमराज पाण्डे
२	कपिलवस्तु अस्पताल				२४	२४	९	भएको	एम्वुलेन्स १ गाडी १ मो.सा २	सेवा प्रदान (बेड ५० आईसियु १०) OCMC functioning	डा किशोर बन्जाडे डा गणेश क्षेत्री डा अमुल्य कुमार पाठक
३	कपिलवस्तु नगर पालिका	०	०	१३	०	२४	३०	भएको	दमकल २ गाडी २ मो.सा २८	स्वास्थ्य सेवा प्रदान अन्तर शाखा समन्वय	उमेश गुप्ता ९८५७०५१५४५
४	वाणगंगा नगरपालिका	१	०	११	२	२७	४३	भएको	एम्वुलेन्स १ मो.सा १ अन्य साधन २	स्वास्थ्य सेवा प्रदान अन्तर शाखा समन्वय	ठगराज पौडेल ९८५७०५००८५
५	बुद्धभूमी नगर	०	०	११		२२	३६	भएको	एम्वुलेन्स २	स्वास्थ्य सेवा प्रदान	खुबिराम खनाल

	पालिका								मो.सा १२ गाडी २	अन्तर शाखा समन्वय	९८४७० ५२२३०
७	शिवराज नगर पालिका	१	०	११	१	२५	४२	भएको	गाडी २ एम्वुलेन्स ० मो.सा १२	स्वास्थ्य सेवा प्रदान अन्तर शाखा समन्वय	चुडामणी भट्टराई ९८५७०१ ४७५४
७	महाराजगंज नगर पालिका	०	१	१०	०	२४	३३	भएको	मो.सा १ एम्वुलेन्स २	स्वास्थ्य सेवा प्रदान अन्तर शाखा समन्वय	राधेश्याम कलवार ९८४७२७ ७२९८
८	कृष्णनगर नगरपालिका	१	०	९	२	२६	४०	भएको	एम्वुलेन्स १ गाडी १ मो.सा ६	स्वास्थ्य सेवा प्रदान स्वास्थ्य चौकीहरुसंग समन्वय तथा औषधि उपकरण व्यवस्थापन महामारी नियन्त्रणका लागि माथिल्लो निकायसंग समन्वय	शंकर भट्टराई ९८४७९२ ९५८८
९	विजयनगर गाउँपालिका	०	०	७	०	१०	२२	भएको	एम्वुलेन्स १ गाडी १ मो.सा ३	स्वास्थ्य सेवा प्रदान स्वास्थ्य चौकीहरुसँग समन्वय तथा औषधि उपकरण व्यवस्थापन महामारी नियन्त्रणका लागि माथिल्लो निकायसँग समन्वय	यज्ञ प्रसाद अधिकारी ९८४७०३ ५९०१
१०	यशोधरा गाउँपालिका	१	०	८	१	२९	२९	भएको	एम्वुलेन्स १ स्कुटर १ मो.सा ३०	स्वास्थ्य सेवा प्रदान स्वास्थ्य चौकीहरुसँग समन्वय तथा औषधि उपकरण व्यवस्थापन	बिरेन्द्र कुमार मीश्रा ९८५६०३ ९३६०

										महामारी नियन्त्रणका लागि माथिल्लो निकायसंग समन्वय	
११	मायादेवी गाउँपालिका	०	१	८	१	१५	३७	भएको	एम्वुलेन्स ४ मो.सा २५	स्वास्थ्य चौकीहरुसँग समन्वय तथा औषधि उपकरण व्यवस्थापन महामारी नियन्त्रणका लागि माथिल्लो निकायसँग समन्वय	महेन्द्र यादव ९८४७२० ४७२५
१२	शुद्बोधन गाउँपालिका	०	०	७	०	१२	३९	भएको	गाडी १, पिकअप १ एम्वुलेन्स २ मोटर साईकल	स्वास्थ्य चौकीहरुसँग समन्वय तथा औषधि उपकरण व्यवस्थापन महामारी नियन्त्रणका लागि माथिल्लो निकायसँग समन्वय	अस्फाक अहमद खान ९८११४६ ४४५४

उल्लेखित जनशक्ति संगै यु.एन.एफ.पि.ए को सहयोगमा प्रत्येक स्थानिय तहमा एक/एक जना मनोसामाजिक परामर्शदाता १० दिन तालिम लिएका उपलब्ध रहेको छन् ।

विकास साझेदार निकायहरुबाट हुने सहयोग

स्वास्थ्य तथा पोषण (Health and Nutrition)

क्र सं	साझेदार संस्थाको नाम	भूमिका	स्थानीय साझेदार संस्था	उपलब्ध जनशक्ति (फिल्डमा खटिन सक्ने)	सम्पर्क व्यक्ति नाम	मोवाइलनम्बर
	यू.एन.एफ.पि.ए.	(MISP, Health Response related training, Covid-19 related supplies and equipment (PPE, hand sanitizer, surgical mask, gloves, Emergency FP methods, Covid/counselling, Health Camp, IARH kits, Tents for health desk, women friendly space and health camp, Technical backstopping support to RH service assessment, information management including IRA report	सिद्धार्थ सामाजिक विकास केन्द्र, साथी संस्था	४ जना फिल्ड स्टाफ	चित्रमहतो, कार्यक्रम संयोजक	९८०१०५६१४८, ९८५७०५०३१३
	युनिसेफ	Technical Support, LLIN Distribution, Tents, Blankets, ORS, Zink Cold Chain Management, Social mobilization Information management Initial Rapid Assessment (Nutrition) Supplementary Feeding program (blanket and targeted) Home Isolation Kit			• मिना थापा (पोषण अधिकृत) • शंकर पौडेल (बिपद व्यवस्थापन तथा योजना अधिकृत)	९८५७०१७२५८ ९८५७०१७२५६
	WHO	Technical Support Outbreak investigation and surveillance				
	SSBH	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा निर्मलीकरण सामग्री सहयोग स्वास्थ्यउपकरण सहयोग,सूचनाशिक्षा संचार सामग्रीवितरण तथा परामर्श,स्वास्थ्य संस्थाहरुमाहातधुने स्थानको व्यवस्था, तालिमतथाक्षमताअभिवृद्धि		१	कमलचौलागाई	९८५१२१५०५६
	SUAAHARA	मानवश्रोत साधनको परिचालन, सुचनाशिक्षा संचार सामग्रीवितरण तथा परामर्श,	कालिका स्वाभलम्वन सामाजिक केन्द्र	२६ (mixed technical and non-	विजेन्द्र बन्जाडे	९८४१०५३२१०

				technical)		
.	CARE Nepal	स्वास्थ्यउपकरण सहयोग, शिक्षकहरुलाई मनोविमर्श तालिम, विद्यालयमाहातधुने स्थानको व्यवस्था , स्वास्थ्य संस्थाहरुमा निर्मलीकरण सामग्री सहयोग, कोभिड प्रभावित अति विपन्न घरधुरीलाई खाद्य सामग्री सहयोग, अग्नी पिडीत परिवारका लागि सेल्टर किट वितरण , बन्दावन्दीको समयमा विद्यार्थीका लागि स्व अध्ययन सामग्रीवितरण, जनचेतनाअभिवृद्धि	दलित सामाजिकविकास संस्था,	३५जना	दिपेन्द्र राजशर्मा (केएर नेपाल) रामशरण रैदास (दलितसामाजिकविकास संस्था)	९८५१०१४१६१ ९८५७०५११५८
.	FPAN	स्वास्थ्यउपकरण सहयोग, शिक्षकहरुलाई, मनोविमर्श तालिम, विद्यालयमा हातधुने स्थानको व्यवस्था, स्वास्थ्य संस्थाहरुमा परिवार नियोजनका साधन सहयोग, र जनचेतनाअभिवृद्धि	किशोरी समूहहरु	३ जना	विष्णु ज्ञवाली	९८४६७७४९५२

४.३.२ **आपत्कालीन सहयोग सम्बन्धी गतिविधि : आपत्कालीन परिस्थितिको अवधिमा**

सहयोग गतिविधि	**जिम्मेवार निकाय**	**कहिलेसम्म**
सहयोगसम्बन्धी गतिविधि – तत्कालका लागि (०-४० दिनसम्म)		
जानकारीको सङ्कलन तथा परिस्थितिलाई अद्यावधिक गर्नका लागि विपद् अवधिमा सम्बन्धित क्षेत्रका सबै सदस्यहरूसँग आपत्कालीन बैठक बस्ने । जिल्ला आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा प्रभावित क्षेत्रको अवस्थाको बारेमा जानकारी प्रदान गर्ने र सूचना लिने । DRRT/CRRT लाई परिचालन गर्ने साथै आवश्यक प्राथमिक उपचारका औषधी उपकरण र एम्बुलेन्स लिई घटनास्थलमा पुगि सेवा उपलब्ध गराउने	स्वा.का. युएनएफपिय, युनिसेफ, WHO लगायत बिषगत क्षेत्रका सदस्यहरु	क)विपद् शुरू भएपछि १२ घण्टाभित्र (ख)पहिलो सात दिनसम्म एकदिन बिराएर (ग) दोस्रो हप्तापछि हप्तामा एकपटक
परिस्थितिसम्बन्धी प्रतिवेदन तयार पार्ने : पहिलो प्रतिवेदन । अद्यावधिक प्रतिवेदनहरूको अनुसरण गर्ने । २४ घण्टाभित्र र पहिलो हप्तामा हरेक दिन सञ्चार माध्यमबाट स्वास्थ्य सूचना प्रशारण गर्ने । जिल्ला आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्रसँग समन्वय गर्ने ।	स्वा.का. युएनएफपिय, युनिसेफ, WHO लगायत बिषगतसदस्यहरु	४८-७२ घण्टाभित्र पहिलो प्रतिवेदन र पहिलो सात दिनमा हरेक २४ घण्टामा र दोस्रो हप्तादेखि एक दिन बिराएर
प्रारम्भिक लेखाजोखाको प्रतिवेदन तयार पार्नका निमित्त आधार रेखा (Base Line)का तथ्याङ्कको समीक्षा गर्ने : क. प्रारम्भिक सुचना संकलन गर्ने । ख. प्रभावित परिवारको अनुमान गर्नका लागि प्रभावित गापासँग सम्बन्धित उपलब्ध तथ्याङ्क/जानकारीको समीक्षा गर्ने । ग.प्रभावित क्षेत्रमा विद्यमान सार्वजनिक सेवा उपलब्ध गराउने संस्थाहरूको समीक्षा गर्ने घ. जिल्लामा उपलब्ध उद्दार सेवा/क्षमता/उद्दार सामग्रीको समीक्षा गर्ने ।,	स्वा.का. युएनएफपिय, युनिसेफ, WHO लगायत बिषगत सदस्यहरु	पहिलो दिनदेखि नै लगातार रुपमा (७२ घण्टाभित्र) नियमित रुपमा
क. तत्काल उपलब्ध गराइने मानवीय गतिविधिहरूको प्राथमिकताक्रम निर्धारण गर्ने । ख. उपयुक्त कामका लागि सम्बन्धित क्षेत्र (Cluster) लाई सल्लाह दिने । ग. प्रभावित स्थानमा अत्यावश्यक औषधीको आपूर्ति व्यवस्था गर्ने । घ. प्रभावित स्थानमा अस्थाइ स्वास्थ्य शिविर खडा गरी स्वास्थ्य सेवा	स्वा.का. युएनएफपिय, युनिसेफ, WHO लगायत क्लष्टर सदस्यहरु	४-४ दिनभित्र एक हप्ताभित्र शिविर कहाँ राख्ने भन्नेबारे ठाउँको पहिचान र दर्ता

उपलब्ध गराउने । ङ) न्यूनतम प्रजनन स्वास्थ्य लाई कार्यान्वयनमाल्याउने, च. आपत्कालीन प्रजनन् सामग्री वितरण (Emergency RH kit)बितरण ।. छ. मनोविमर्श सेवा तथा मनोसामाजिक प्राथमिक उपचार (Psychocial First Aid-PFA)सेवा प्रदान गर्ने । ज. सम्भावित महामारी रोगको रोकथाम र नियन्त्रण गर्ने । झ. आवश्यकतानुसार प्रसुति सेवाको लागि टेन्ट सहित Maternity Unit स्थापना गरि सेवा सञ्चालन गर्ने । ञ. स्वास्थ्य शिक्षा सम्बन्धी सूचना प्रवाह गर्ने तथा जनचेतनाका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने ।		गर्ने कार्य । ४८ घण्टादेखि नै प्राथमिकतासहित तुरुन्तै शुरू गर्नुपर्दछ । निरन्तर
ट.स्रोतहरूको परिचालन गर्नका लागि क्षेत्रगत आकस्मिक योजनाको समीक्षा गर्ने ।	स्वा.का.लगायत क्लष्टर सदस्यहरु	७ दिनभित्र
ठ.मानवीय सहयोगका लागि (यदि छन् भने) प्रयोगमा ल्याउन सकिने भनी तयारी अवस्थामा राखिएका सम्झौताहरूलाई सक्रीय पार्ने ।	स्वा. कार्यालय	७-१० दिन
ड.मानवीय सहयोगको अनुगमन गर्न र सुधारका लागि पृष्ठपोषण उपलब्ध गराउनका निमित्त टोली खटाउने ।	स्वा. कार्यालय	एक हप्ता – निरन्तर जारी
सहयोगसम्बन्धी गतिविधि – अन्तरिम अवधिका लागि (४०-९०) दिन		
अन्तर क्षेत्रगत समन्वय बैठक **(स्वास्थ्य तथा पोषण, खानेपानी, आवास,कृषि,संरक्षण)**	स्वा. कार्यालय	हप्तामा एक पटक
बिषयक्षेत्रको विस्तृत लेखाजोखा (CSDA)सञ्चालन गर्ने **(स्वास्थ्य तथा पोषण)**	स्वा. कार्यालय	१५-४५ दिन
स्रोतहरूको परिचालन गर्नका लागि आवश्यकताको विश्लेषण **(स्वास्थ्य तथा पोषण)**	स्वा. कार्यालय	४-४ हप्ता
अन्तरिम अवधिका लागि मानवीय सहयोगसम्बन्धी गतिविधिहरू	स्वा. कार्यालय	२-४ हप्ताभित्र
परिस्थितिसम्बन्धी सङ्कलित र निर्मित प्रतिवेदनलाई अद्यावधिक पार्ने	स्वा. कार्यालय	हप्तामा एक पटक
मानवीय सहयोगको अनुगमन	स्वा. कार्यालय	निरन्तर जारी
सहयोगसम्बन्धी गतिविधि – थप अवधि (९० दिनभन्दा बढी) का लागि		
अनुगमन तथा प्रतिबेदन	स्वाका, स्थानीय स्वास्थ्य ईकाइहरु	४ महिनादेखि नियमित

४.३.३आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि : (विपद्भन्दा पहिले)

पूर्व-तयारीसम्बन्धी गतिविधि	**जिम्मेवार निकाय**	**कहिलेसम्म**
व्यवस्थापन तथा समन्वय सम्बन्धी व्यवस्था : जिल्लाका क्षेत्रगत (Cluster)साझेदारहरूका बीचमा सम्झौता गर्ने समन्वय बैठक (आपत्कालीन परिस्थितिभन्दा पहिले, परिस्थितिको अवधिमा र त्यसपछि बैठक गर्ने । पूर्वतयारी तथा सहयोगसम्बन्धी गतिविधिका लागि सम्पर्क व्यक्तिको नाम तथा सम्पर्क निकायहरूको पहिचान । लागू गर्न सकिने साझेदार सम्बन्धी व्यवस्थाको विकास ।	स्थानीय तह, स्वास्थ्य सेवा शाखा, स्वास्थ्य कार्यालय	जेष्ठ मसान्त
आधार रेखा जानकारी तथा तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने : बाढी जानसक्ने गा.पा वा सम्बन्धित क्षेत्रगत पहिचान जिल्लाका स्वास्थ्य क्षेत्रका सरोकारवालाहरूसँगको स्रोतको नक्साङ्कन	स्थानीय तह, स्वास्थ्य सेवा शाखा, स्वास्थ्य कार्यालय	जेष्ठ मसान्त
क्षमता विकास : महामारी निगरानी, नवजात शिशुलाई विपद्को बेलामा खुवाउने पौष्टिक आहार	स्थानीय तह, स्वास्थ्य सेवा शाखा	जेष्ठ मसान्त
उद्धार सामाग्री पहिले नै भण्डारण गरी राख्ने सम्भावित आपत्कालीन परिस्थितिमा प्रभावित हुनसक्ने व्यक्तिहरूको संख्याका आधारमा आवश्यक स्वास्थ्य सामाग्रीको न्यूनतम मौजदात । विभिन्न सङ्गठनहरूसँग उपलब्ध मौजदातको नक्साङ्कन गर्ने । अपुग सामाग्री (Gaps)को पहिचान गर्ने । पुस्तिका, पोस्टर र सूचना, शिक्षा ।	स्थानीय तह, स्वास्थ्य सेवा शाखा, स्वास्थ्य कार्यालय	जेष्ठ मसान्त
पूर्वतयारी योजनाको समीक्षा गर्नका लागि समन्वय बैठक	स्थानीय तह, स्वास्थ्य सेवा शाखा, स्वास्थ्य कार्यालय	४ महिनामा एक पटक

विपद् प्रभावित जनसंख्याको प्रजनन् स्वास्थ्य आवश्यकता अनुमानका लागि अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड (Standard Population)

विपद्प्रभावित समुदायको प्रजनन् स्वास्थ्य सेवाका लागि आवश्यक औषधी,सामग्री र स्वास्थ्यकर्मीहरु देहायको मापदण्डका आधारमा अनुमान गर्न सकिन्छ ।अन्तर निकायप्रजनन् स्वास्थ्य सामग्रीहरु पनि सोही आधारमा तयार गरिएका छन् ।

जनसंख्याको समूह	**जनसंख्याको आधार (प्रतिशतमा)**
वयस्क पुरुषहरु	२०%
प्रजनन् उमेर समूहका महिलाहरु (१५ देखि ४९ वर्ष)	२५%
कोरा जन्म दर	४%
जटिल गर्भपतन र गर्भावस्था	२०%
योनी च्यातिने र बच्चा जन्मदा टाँका लगाउन जरुरी	१५%
वच्चा जन्मँदा गरिने शल्यक्रिया (सिजरिनन् अप्रेशन)	५%
बलात्कृत हुनसक्ने प्रजनन् उमेरका महिलाहरु	२%
परिवार नियोजनकासाधन प्रयोग गर्ने प्रजनन् उमेरका महिलाहरु	१५%
पिल्स (खाने चक्की)	४०%
सुई	६५%
आइ.यू.सि.डी.	५%

४.४. शिक्षा (Education)

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय : शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाई, कार्यालय
सह नेतृत्व गर्ने निकाय : यूनिसेफ
विपद सम्बन्धी परिस्थितिः प्रकोपका सम्भावित मानवीय असर (शिक्षा) :

- विद्यालय भवनहरू र शिक्षण/सिकाइका सामग्रीहरूको क्षति ।
- शिक्षक/विद्यार्थीहरू हताहत/जनको क्षति ।
- बिद्यार्थीहरुको विद्यालयसम्म पहुँच नहुनु ।
- विद्यालयमा क्षति हुनाले शिक्षामा अवरोध ।
- आन्तरिक रूपमा विस्थापितहरूका लागि प्रभावित नभएका विद्यालयहरू आवासको रूपमा प्रयोग हुन्छन् । आतिथ्य प्रदान गर्ने विद्यालय (Host schools) को पढाईमा अवरोध ।
- बालबालिका तथा शिक्षकहरूमा विपद्को मनोवैज्ञानिक असरले गुणस्तरीय सिकाइ एवं सिक्ने प्रक्रियामाथि प्रभाव पार्छ ।
- बिद्यार्थीहरुको गुणस्तरिय शिक्षण सिकाई उपलब्धिमा ह्रास ।
- बालबालिकाहरुको बिद्यालय छोड्न सक्ने र बाल श्रम तथा बालबिवाह जस्ता जोखिममा पर्न सक्ने ।
- सुरक्षित बिद्यालय, खानेपानी सरसफाइको पहुँच नहुनु ।
- बालबालिकाहरु महामारकिो थप जटिलतामा पर्न सक्ने ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- विकास गर्न, संरक्षण प्राप्त गर्न र सामान्य अवस्था एवं स्थायित्वमा फर्काउने कार्यको सहजीकरण गर्नका निमित्त विद्यालय जाने उमेरका तथा प्रभावित सम्पूर्णबालबालिकाहरूको गुणस्तरीय शिक्षामा निरन्तर तथा तत्काल पहुँच सुनिश्चित गर्ने ।
- सुरक्षित सिक्ने वातावरण उपलब्ध गराएर विपद्बाट परेको मनोवैज्ञानिक असरको सामना गर्ने कार्यमा केटाकेटीहरू र शिक्षकहरूलाई मद्दत गर्न योगदान पुऱ्याउने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- विपद्बाट प्रभावित विद्यालय जाने उमेरका बालबालिका तथा शिक्षकहरूलाई गुणस्तरीय शिक्षाको निरन्तरता सुनिश्चित गर्नका लागि र उनीहरूलाई सुरक्षित रूपमा सिकाउने एवं सिक्ने वातावरण उपलब्ध गराउन नेपाल सरकार तथा स्थानीय सरोकारवालाहरूलाई सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- प्रभावकारी आपत्कालीन पूर्वतयारी तथा सहयोगलाई सहजीकरण गर्नका निमित्त क्षेत्रगत समुहका सदस्यहरू (Cluster members) का बीचमा प्रभावकारी समन्वय, अनुगमन तथा सूचनाको आदान- प्रदान सुनिश्चित गर्ने ।
- आपत्कालीन परिस्थितिमा पहिलो सहयोग उपलब्ध गराउने व्यक्तिका रूपमा सरोकारवालाहरूको क्षमता बढाउने ।

- द्रुत तथा चालु (Rapid and on-going) शिक्षाका लागि लेखाजोखा सञ्चालन गरिन्छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने र आपत्कालीन परिस्थितिमा रहेकाबालबालिकाहरूको शिक्षाका निमित्त युनिसेफका प्रमुख प्रतिवद्धताहरू (UNICEF's Core Commitments to Children in Emergencies for Education) का न्युनतम मापदण्डबाट निर्देशित भएर उपयुक्त सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- आपत्कालीन परिस्थितिमा सहयोग उपलब्ध गराउनका लागि रणनीतिक साझेदारी तथा अन्य साझेदार/क्षेत्रहरू (Clusters) सँग सम्बन्धको स्थापना तथा त्यसलाई सुदृढ पार्ने ।

शिक्षामा मानवीय सहयोगसम्बन्धी न्यूनतम मापदण्डः (स्फेयर मापदण्ड)

- विपद् परेको पहिलो हप्ताभित्र शिक्षासम्बन्धी सुविधा र शिक्षामा संलग्न व्यक्तिहरूका बारेमा द्रुत लेखाजोखा (Rapid Assessment) सञ्चालन गर्ने ।
- जिल्ला शिक्षा विकास समन्वय ईकाई र स्थानीय क्षेत्रगत सदस्यहरू (Cluster Members) सँगको समन्वयमा तथा प्रभावित समुदायहरूसँगको परामर्शमा प्रभावित/आन्तरिक रूपमा विस्थापित बाल-बालिकाहरूको शिक्षालाई जारी राख्नका लागि तिनका निमित्त अस्थायी रूपमा सिक्ने ठाउँ पत्ता लगाउने ।
- सम्भव भएसम्म यथाशक्य चाँडो अर्थात् सिद्धान्ततः पहिलो दुई हप्ताभित्र, न्यूनतम मापदण्डबमोजिम ६ देखि ८ हप्ताभित्र न्यूनतम पूर्वाधारसहित विद्यालय जाने बाल-बालिकाहरूका निमित्त अस्थायी रूपमा सिक्ने ठाउँ तथा स-साना बाल-बालिकाहरूका लागि सुरक्षित ठाउँ खडा गर्ने ।
- विद्यालयहरू पुनः खुला गराएर र शिक्षण-सिकाइका सामग्री उपलब्ध गराएर र अर्ध-संरचनागत (Semi-structured) मनोरञ्जनका सामग्रीको व्यवस्था मिलाएर पढाइ जारी राख्ने र शिक्षक तथा विद्यार्थीहरूको पुनः एकीकरण प्रारम्भ गर्ने ।
- विद्यालय बाहिर रहेका बाल-बालिकाहरू अस्थायी रूपमा खडा गरिएका सिक्ने ठाउँमा भर्ना गरिएका छैन अथवा तिनको शिक्षाका लागि वैकल्पिक व्यवस्था गरिएकोछ छैन जानकारी लिने ।
- पीडित बाल-बालिकाहरूका निमित्त नियमित शिक्षा प्रणालीमा क्रमशः तिनलाई नियमित पार्दै लगिने ।
- प्रभावित क्षेत्रका स्कुलहरुमा भएको पुराना किताब संकलन गरी सुरक्षित ठाउँमा राख्ने ।
- मनोरञ्जनात्मक एवं रचनात्मक क्रियाकलापहरु प्रवाह गर्ने ।
- शिक्षकहरुलाई मनोसामाजिक परामर्श तालिम प्रदान गरी बालबालिकामा परामर्श प्रदान गर्ने ।

४.४.१ विद्यमान श्रोत तथा क्षमताको सूची

क्र.सं.	साझेदारको नाम	शैक्षिक सामग्री	जनशक्ति	कैफियत
१	जि.शि.वि.ई.	पाठय सामाग्रीहरु	शिक्षकतथा स्रोत व्यक्तिहरु,शिविसका कर्मचारीहरु, शिक्षक पेशागत संगठनका प्रमुखहरु	
२	युनिसेफ	Technical support, information management Education Kits	विषयगत विज्ञ	
४	यू.एम.एन.	अस्थाई सिकाई केन्द्र सिकाई सामाग्रीहरु शिक्षकहरुलाई विपत सम्वन्धीअभिमुखिकरण	विषयगत विज्ञ कर्मचारी तथा स्वयंसेवकहरु	
४	सनसाइन	अस्थाई सिकाई केन्द्र सिकाई सामाग्रीहरु	कर्मचारी तथा स्वयंसेवकहरु	
५	इन्द्रेणी	सिकाई सामाग्रीहरु	कर्मचारी तथा स्वयंसेवकहरु	
६	दलित सामाजिक विकास केन्द्र	सिकाई सामाग्रीहरु , शिक्षकहरुलाई विपद सम्वन्धीअभिमुखीकरण राहत कोष	२५ जना कर्मचारी तथा स्वयंसेवकहरु	सहयोगी निकायको सहकार्यमा

७	कालिका स्वावलम्बन सामाजिक केन्द्र	- साधारण मनोरञ्जनात्मक शैक्षिक तथा खेलकुद सामाग्री । - सुरक्षित अस्थाइ सिकाई केन्द्र निर्माणका लागि आवश्यक प्राविधिक तथा अन्य व्यवस्थापकिय सहयोग	संस्थाका सदस्यहरु तथा कर्मचारी	
८	लिडो	शिक्षण सामग्रीहरु, विद्यार्थीका लागि स्कुल व्याग with Stationary (Copy, pencil, Geometric box, color pencil, pencil case, umbrella and water bottle, etc) तत्कालीन आवश्ययकता अनुसार अन्य सामग्री पनि सहयोग गरिनेछ ।	२ जना कर्मचारीहरु	

४.४.२ विपद् प्रकृतिमा आधारित प्रतिकार्य योजना (विपद्को अवधिमा लागू हुने)

सहयोग गतिविधि	**जिम्मेवार निकाय**	**कहिलेसम्म**
सहयोगसम्बन्धी गतिविधि – तत्कालका लागि (०-४० दिनसम्म)		
जानकारीको सङ्कलनका लागि क्लष्टर समन्वय बैठक आर्थिक तथा मानवीय श्रोतको आपत्कालीन जोहो । सूचना केन्द्रको स्थापना । तत्काल शैक्षिक क्षतिको सूचना संकलन गर्ने । तत्कालको लागि शिविरमा सुरक्षित स्थानको स्थापना गर्ने तत्काल गाविस तथा क्षेत्रमा भएका सूचना केन्दहरुसँग सम्पर्क स्थापना गरी जानकारी संकलन गर्ने ।	शिविसईका, सम्बन्धित श्रोतकेन्द्र, स्थानीय तह	लो दिनमै
परिस्थितिसम्बन्धी प्रतिवेदन तयार पार्ने : क. पहिलो प्रतिवेदन । अद्यावधिक प्रतिवेदनहरूको अनुसरण गर्ने । २४ घण्टाभित्र र पहिलो हप्तामा हरेक दिन सञ्चार माध्यमका लागि समाचार प्रकाशन गर्ने ।	स्थानीय तह, जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाई कार्यालय	दोश्रो दिन
प्रारम्भिक लेखाजोखाको प्रतिवेदन तयार पार्नका निमित्त आधार रेखाका तथ्याङ्कको समीक्षा गर्ने : क. प्रभावित विद्यालय तथा विद्यार्थीको अनुमान गर्नका लागि प्रभावित विद्यालय सेवा क्षेत्रबाट उपलब्ध तथ्याङ्ग/जानकारीको समीक्षा गर्ने । ख. प्रभावित क्षेत्रमा रोकिएको शैक्षिक सेवा अस्थाई रुपमा सुचारु गराउन जिम्मेवारी तोक्ने ।	जिल्ला शिक्षा कार्यालय, सम्बन्धित श्रोतकेन्द्र, स्थानीय तह	दोश्रो र तेस्रो दिन
स्रोतहरूको परिचालन गर्नका लागि क्षेत्रगत आकस्मिक योजना (Cluster CP)को समीक्षा गर्ने	जिल्ला शिक्षा कार्यालय	७ दिनभित्र
विपद्बाट बढी जोखिममा रहेका समूहहरू क.अपाङ्ग बालबालिकाको पहिचान । ख.परिवारबाट बिछोडिएका । ग.आमाबाबु गुमाएका । घ.मनोसामाजिक आघातमा परेका बालबालिकालाई मानवीय सहायताका लागि श्रोत खोजेर सम्झौता गर्ने । ङ.शिबिरभित्रै बाल सिकाइ कक्षा सञ्चालन गर्ने ।	स्थानीय तह, जिल्ला शिक्षा विकास ईकाई	पहिलो हप्ता देखि एक महिनाभित्र
क्षेत्रगत निकायहरुको (Clusters)समन्वय बैठक: सूचना तथा जानकारीको आदानप्रदान, अवस्था विश्लेषण, कार्यक्रमको पूर्वतयारी तथा साझा सहमति, श्रोतको खोजी तथा व्यवस्थापन	जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाइ	हप्तामा एक पटक

सहयोग गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिलेसम्म
आवश्यकताको विस्तृत लेखाजोखा सञ्चालन गर्ने ४०-९० दिनसम्म		
स्रोतहरूको परिचालन गर्नका लागि आवश्यकताको विश्लेषण क.प्रस्तावना तयार पार्ने । ख.दातृ निकायहरुसँग प्रस्तावना सहित श्रोतको माग गर्ने ।	स्थानीय तह जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाइ, क्लष्टर सदस्यहरु	४-४ हप्ता
परिस्थितिसम्बन्धी अद्यावधिक प्रतिवेदनलाई अद्यावधिक पार्ने	स्थानीय तह, शिक्षा विकास शाखा	हप्तामा एक पटक
मनवीय सहायताका साथै क्षतिग्रस्त शैक्षिक संस्थाको पुनर्निर्माण गर्ने	जिशिसई तथा सहयोगी निकाय	दोश्रो तेस्रो महिनामा
मानवीय शैक्षिक सहयोगको निरन्तरताका साथै नियमित अनुगमन	जिशिसई तथा सहयोगी निकाय	निरन्तर जारी
स्थानीय तहमा रहेका शिक्षा विकास शाखा, श्रोत केन्द्रसँगको समन्वय	जिशिसई तथा सहयोगी निकाय	निरन्तर
विद्यालयलाई अस्थाई आवास बनाएका विपद् प्रभावितहरुलाई क्रमशः घर पठाउने ।	जिशिसई तथा सहयोगी निकाय	दोस्रो हप्ता
आवश्यकतानसुार अस्थायी सिकाइ केन्द्र निर्माण गरी शिक्षण कार्य सञ्चालन गर्ने ।	जिशिसई तथा सहयोगी निकाय	आबश्यकतानुसार
विद्यालयहरुको भौतिक क्षतिको लेखाजोखा कार्यसम्पन्न गर्ने ।	शिविसई तथा सहयोगी निकाय	पाँचौ हप्तासम्म
जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको सिफारिसको आधारमा भौतिक क्षति भएका विद्यालयहरुको पुनर्निर्माण, पाठ्यपुस्तक क्षति भएका विद्यार्थीहरुको पाठ्यपुस्तक खरिद आदिका लागि रकम यकिन गरी प्रदेश सरकारसँग माग गर्ने ।	जिशिसई तथा सहयोगी निकाय	पाँचौ हप्तासम्म

४.४.३ आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी : (आपत्कालीन परिस्थितिभन्दा पहिले)

क्रस	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	कहिले गर्ने
	स्थानीय तहमा क्लष्टर बैठक बसी जिम्मेवारी बाँडफाँड गर्ने र सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने	शिविसइकार्यालय,स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरु	मंसीरमा
	आपत्कालीन आश्रय पहिचान तथा व्यबस्थापन बैठक	शिविसइ.कार्यालय,स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरु	पुस
	जनशक्ति व्यवस्थापन तथा परिचालन अन्तरक्रिया	शिविसइ.कार्यालय,स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरु	माघ
	समन्वय, सहकार्य बैठक छलफल	शिविसइ.कार्यालय,स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरु	चौमासिक रुपमा
	विपद् सहायता सामाग्री व्यवस्थापन	शिविसइ.कार्यालय,स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरु	बैशाखमा
	विद्यालयहरुको आकस्मिक योजना बनाउने	शिविसइ.कार्यालय,स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरु	जेठसम्ममा
	विगतमा प्रभावित विद्यालयको अध्ययन, विश्लेषण गरी बाढी, भूकम्प सम्बन्धमा प्र.अ., शिक्षक तथा वि.व्य.समितिलाई विद्यालय स्तरीय चेतनामुलक कार्यक्रम गर्ने, गराउने, शिक्षकहरुलाई प्राथमिक उपचार तालिम	शिविसइ.कार्यालय,स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरु	माघ तथा फागुन महिनामा
	वैकल्पिक विद्यालय स्थापना र संचालनका लागि आवश्यक सामाग्री तथा श्रोत व्यक्तिहरुको पहिचान गर्ने	शिविसइ.कार्यालय,स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरु	चौमासिक रुपमा
	उच्च जोखिम क्षेत्रका शिक्षक, सामाजिक कार्यकर्ता (मानवीय श्रोत र अन्य श्रोत समेतको) को रोष्टर निर्माण गर्ने र सचेत गराउने	शिविसइ.कार्यालय,स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरु	चौमासिक रुपमा
	उच्च जोखिम क्षेत्रमा प्रचार प्रसारका लागि सूचना सञ्चारका सामागीहरु व्यवस्थापन गर्ने	शिविसइ.कार्यालय,स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरु	चौमासिक रुपमा
	स्थानीय संचार माध्यम मार्फत जनचेतनाका गतिबिधि संचालन गर्ने	शिविसइ.कार्यालय,स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरु	निरन्तर

क्रस	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	कहिले गर्ने
	विद्यालय विपद् सुरक्षा योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने	शिविसइ.कार्यालय,स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरु	जेठसम्ममा

४.४.४ कार्यक्रम बजेट :

क्र.स.	प्रमुखकार्यहरु
१	जिल्लाशिक्षा समन्वय समितिको बैठक
२	विपद संभावित क्षेत्रकाविद्यार्थीहरुको २०७२Flash वाट तथ्यांक संकलन र विश्लेषण ।
४	संभावित क्षेत्रमा सचेतनाअभिमुखिकरण कार्यक्रम संचालन
४.	अस्थायी कक्षा कोठाको लागि शैक्षिक सामाग्री
४.१	त्रिपाल
४.२	चकटी
४.४	कालो पाटी
४.४	पठ्यपुस्तक सेट
४.५	झोला
४.६	पोशाक
४.७	कापी, कलम
४.८	किट बक्स
५	स्वंय सेवकशिक्षकको छनौट र तालिम ४० जना ।
६	स्वंय सेवकशिक्षकको सुविधा
७	पठन पाठन संचालनको लागि सुरक्षित स्थानको छनौट
८	रोष्टर समूह गठन (तालिम, अनुगमन र व्यवस्थापनकालागि)
९.	हैण्डपाईप जडान
१०	पुरुष अस्थायी शौचालय ४०, महिला अस्थायी शौचालय ६०, का लागिनल, त्रिपाल

४.५ संरक्षण (Protection)

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय : जिल्ला प्रशासनकार्यालय, सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी
सह नेतृत्व गर्ने निकाय : यूएनएपपिए

विपद सम्बन्धी परिस्थितिः

- मानवियको क्षति, अनाथहरूको सङ्ख्यामा वृद्धि ।
- मानिसहरुको आन्तरिक रुपमा विस्थापन हुन सक्ने ।
- बालबालिकाहरु घाईते हुनु, परिवार र आफन्तबाट टाडिनु, असहाय हुनु ।
- महिला, किशोरी तथा बालबालिकाहरु यौन दुर्व्यबहार शोषण र भेदभावमा पर्नु ।
- सम्भावित मानसिक आघात (Psychosocial trauma) तथा मनोवैज्ञानिक विपत्ति ।
- लैङ्गिकतामा आधारित हिंसा (Gender–based violence (GBV) को बढ्दो जोखिम ।
- शारिरीक स्वास्थ्यको दृष्टिकोणले पनि जोखिममा पर्न सक्ने ।
- एक बिपद्ले अको बिपद् निम्त्याउन सक्ने हुदाँ थप महामारीको जटिलतामा पर्न सक्ने् ।
- सामना गर्ने संयन्त्र (coping mechanism)मा अवरोध ।
- मानव बेचविखनको जोखिम ।
- अपारता भएका व्यक्ति, लैंगिक अल्पसंख्यक, बृद्ध तथा एकल महिलाहरुको सुरक्षा तथा संरक्षणमा कमी ।
- शान्ति सुरक्षाको अभाव तथा सामान्य असुरक्षाको वातावरण ।
- केही समुदाय अथवा समुहहरूका लागि मानवीय सहयोगमा पहुँच नहुनु अथवा पहुँच अपर्याप्त हुनु ।

समष्टिगत उद्देश्य :

महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु,लैंगिक अल्पसंख्यक लगायत जोखिम्मा रहेका समूहहरूलाई आपत्कालीन परिस्थितिको कारणबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा अवहेलनाबाट संरक्षण एवं मानव अधिकारको संरक्षण गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- नेपालका विपद् तथा अन्य आपत्कालीन परिस्थितिहरूमा उपलब्ध गराइने सहयोग कार्यक्रमहरूमा जोखिम्मा रहेका समुहहरूका लागि मानव अधिकारसम्बन्धी कानून, अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानून तथा राष्ट्रिय कानूनले प्रत्याभूत गरेका मौलिक अधिकारहरूको संरक्षण गर्दै, सुनिश्चित गर्ने ।
- जोखिम्मा रहेका समूहहरूको संरक्षण सुनिश्चित गरी आपत्कालीन सहयोगको न्यायोचित वितरणमा सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- आपत्कालीन परिस्थितिबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा अपहेलनाका जोखिम्हरूलाई सम्बोधन गरी प्रकोपबाट प्रभावित मानिसहरूको संरक्षण गर्ने र त्यस्ता दुर्व्यवहारबाट प्रभावित भई जीवित व्यक्तिहरूका लागि सेवासम्बन्धी प्रावधानहरूमा सहयोग उपलब्ध गराउने ।

  लैङ्गिक हिंसाको रोकथाम, प्रेषण प्रणाली स्थापना तथा सवलीकरण, महिला तथा किशोरीहरूका लागि मर्यादा कायम गर्ने प्रभावकारी संयन्त्र बनाउने ।
- यौन तथा लैरिक हिंसाबाट प्रभावित तथा गर्भवती र सुत्केरी महिलाहरूको लागि महिला मैत्री स्थान(Female Friendly Space) को स्थापना तथा लैगिक हिंसा प्रतिकार्यका लागि एकद्वार प्रणाली (One-Stop Crisis Management Center-OCMC) लाई प्रभावकारी गराउने ।
- बाल-मैत्री ठाउँ तथा मनो-सामाजिक परामर्शसम्बन्धी सहयोगको स्थापना गरी सुरक्षित वातावरणमा बालबालिका तथा महिला रमाउँदछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- बिछोडिएका बालबालिका तथा किशोरकिशोरीको पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्य लगाएत अन्य आवश्यक सेवामा सहयोग पुऱ्याउनु र त्यस्तो सहयोग पछि उपयुक्त सेवा तथा संरक्षणका सुविधा सहित परिवारको खोजी गरी पुनस्थापना गर्ने कार्यमा सहयोग गर्ने ।
- यौन दुर्व्यवहार तथा हिंसाका विरुद्ध तिनको अनुगमन, प्रतिवेदन तथा पैरवी गर्ने प्रणालीको स्थापना गरी बालबालिका र महिलाहरूको यौन दुर्व्यवहार तथा शोषणको रोकथाम गर्ने ।

संरक्षणमा मानवीय सहयोगको न्यूनतम मापदण्ड : स्फेयर मापदण्ड

- प्रभावित जनसमुदायको अधिकारको कुनै पनि उलंघन, दुर्व्यवहार तथा शोषण अथवा भेदभावको अनुगमन गर्ने र प्रतिवेदन पेश गर्ने, संयन्त्रको स्थापना गर्ने अथवा स्थापित संयन्त्रलाई प्रयोगमा ल्याउने ।
- बिभिन्न समुदायका सदस्यहरुबाट, विशेषतः अति गरिब तथा पछाडि पारिएका समूहबाट मानवीय सहयोग तथा आधारभूत सेवा सुविधामा समान पहुँच सहयोग पाए नपाएको अनुगमन गर्ने ।
- साझेदारहरूका बीचमा अभिलेख राख्ने तथा दर्ता गर्ने प्रणालीमा एकरूपता सुनिश्चित गर्ने ।
- बालमैत्री, महिला मैत्री ठाउँलगायत बालबालिका तथा महिलाहरूका लागि सुरक्षित बातावरणको सिर्जना गर्ने ।
- शिक्षा तथा संरक्षण सम्बन्धी सहयोग कार्यक्रममा मनो-सामाजिक सहयोगलाई एकीकरण गर्ने ।
- हेरचाह गर्ने व्यक्तिहरूबाट बाल-बालिकाहरू बिछोडिने कार्यको रोकथाममा सहयोग गर्ने ।
- विछोडिएका तथा परिवारको साथ नभएका बालबालिकाहरू, खास गरी पाँच वर्षको उमेरभन्दा मुनिका बालबालिका तथा किशोरीहरूको पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्य जाँचको सहजीकरण गर्ने र खोजी तथा पुनर्मिलनमा संलग्न साझेदारहरूलाई सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- परिवारबाट बिछडिएका तथा साथै नभएका बाल-बालिकाहरू र अन्य जोखिम्मा परेका समूह जस्तैः परिवार नभएका, बृद्ध, अपाङ्गता तथा दीर्घ रोगबाट पीडित समूहका मानिसहरुलाई हेरचाह तथा संरक्षण प्रदान गर्ने (वास तथा अन्य सेवाको व्यवस्था) ।
- मानवीय सहयोग तथा स्थायी समाधानका बारेमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित मानिसहरूलाई नियमित रूपमा सूचनाको प्रवाह भइरहेको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।

- फिर्ता हुने कार्यक्रम तथा स्थायी समाधानको तर्जुमा गर्ने कार्यमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित व्यक्तिहरूलाई संलग्न बनाउन प्रयास गर्ने ।
- शिविर तथा पुनर्वासका क्षेत्रहरूमा पर्याप्त सुरक्षाका लागि पैरवी गर्ने ।

लक्षित समूह

महिला (सुत्केरी, गर्भवती), बालबालिका, किशोरकिशोरी, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु,लैंगिक अल्पसंख्यक, जेष्ठ नागरिक, एकल महिला,घाइते, तनावमा रहेका महिला, अभिभावक गुमाएका बालबालिका, यौन तथा लैगिक हिंसामा परेका आदि ।

४.५.१. विद्यमानश्रोत तथा क्षमता (आ.व.२०७७/७८)

क्र.सं.	सस्था वा कार्यालय	स्रोत /सामग्री	जनशक्ति	कैफियत
१	स्थानीय तह	• IEC सामाग्री : विभिन्न ९ वटा महिला सहकारी संस्थाहरुमा लैंगिक हिंसामा परेका महिलाहरुको न्यायमा पहुंच तथा सहयोगको लागि रकम मौज्दात तथा परिचालन भएको • कतिपय पालिकाहरु आकस्मिक बालकोष स्थापना भएको	• यु.एन.एफ.पि.ए/सिद्धार्थ सामाजिक विकास केन्द्रको सहयोगमा प्रत्येक स्थानीय तहमा एक/एक जना मनोसामाजिक परामर्शकर्ता १० दिन तालिम लिई परामर्शसेवा प्रदान गदै आएको, जिल्लामा तालिम प्राप्त मनोविमशकर्ताबाट GBV Hotline सेवा शुरु भएको । • सिद्धार्थ सामाजिक विकास केन्द्रमार्फत युनिसेफको सहयोगमा कपिलवस्तु जिल्लामा एक समुदाय स्तरिय मनोसामाजिक परामर्शदाता परिचालित भएको	UNFPA को सहयोग
२	जिल्ला अस्पताल, तौलिहवा	अस्पतालमा आधारित लैङ्गिक हिंसा संबोधन एक द्वार संकट व्यवस्थापन केन्द्रको प्रगति प्रतिवेदन व्यवस्थापन गर्न एक थान ल्यापटप प्रदान, प्रतिवेदनको लागि आवश्यक फारम तथा रेकर्डबुक हस्तान्तरण र जनशक्तिहरुलाई तालिम तथा कोचिङ्ग, करिव ६ लाख मुल्य बराबरको Rape/PEP, STI Protection Testing Kit, Emergency contraceptivesको मौज्दात	अस्पतालमा आधारित लैङ्गिक हिंसा संबोधन एक द्बार संकट व्यवस्थापन केन्द्रका १० कर्मचारीहरुलाईGBV screening and treatment सम्बन्धी तालिम	सिद्धार्थ सामाजिक विकास केन्द्र तथा नेपाल रेडक्रस सोसाईटी मार्फतUNFPA को सहयोगमा
४	जि.प्र.का.	सुरक्षा सामग्री	सुरक्षा जनशक्ति	सुरक्षा, न्याय
५	महिला सेल्टर (Women Shelter) (साथी)	१० बेडको सेल्टर, खाना, उपचार, मनोविमर्श सहित)	मनोविमर्शकर्ता, संयोजक, गार्ड, वार्डेन	सिद्धार्थ सामाजिक विकास केन्द्र मार्फत UNFPA को सहयोगमा

६	यू एन एफ पि.ए	मर्यादा किट र किशोरी किट	जिल्लामा कार्यक्रम संयोजक एक जना	आवश्यकता अनुसार स्थानिय तहहरुले माग गर्न सकिने
७	युनिसेफ	Psychosocial counselling Temporary emergency support for most vulnerable children Recreation kit		
८	कालिका स्वावलम्बन सामाजिक केन्द्र	● संरक्षणको प्रयोजनार्थ छोटो समयको लागि सेल्टरको रुपमा आवास उपलब्ध गराउन सकिने ● उच्च जोखिममा रहेका बालबालिकाहरुको आपत्कालिन कोषबाट सामान्य सहयोग गर्न सकिने । ● तनाव एवं संवेग नियन्त्रणका लागी समान्य परामर्श । ● पोषण तथा व्यक्तिगत सरसफाईका लागि परामर्श ।	कपिलबस्तु जिल्लाका सबै पालिकाहरुमा बिभिन्न परियोजना अन्तर्गतका ४९ कर्मचारीहरुलाई मानवीय सहायताका लागि कर्मचारी तथा समुदाय परिचालन गर्न सकिने र साथै जनचेतना अभिवृद्धि र आवश्यकता अनुसार प्राविधिक सहयोग पुऱ्याउन सक्ने ।	सुरक्षा, न्याय र सहयोगका लागि पैरवी
९	दलित सामाजिकविकास केन्द्र	आकस्मिक राहत कोषको परिचालन, एकवटा टेन्ट, एसटेचर १ वटा,	१५जनाजनशक्तिलाई परिचालन गर्न सकिन्छ ।	यूएमएन र केएर नेपाल
१०	लिडो	• School Bag with stationary to school going children. • Medical equipment (patient bed, medicine and other) • Equipment with Covid medicine support to Province 5.	3 persons (staff)	Qatar Charityको सहयोगमा
११	माहुरी होम	सूचनामूलकसामग्री बितरण, सचेतना मुलक संदेशप्रवाह गर्न सकिने • होल्डिगं सेन्टरमा रहेका प्रहरी तथा महिलालाई मर्यादा किट स्वास्थ्य	लुम्बिनी प्रदेशका ८ वटा जिल्लाका २३ वटा पालिकामा रहेका स्वयं सेवकहरु	FCDO, VSO, International Alert आदि)दातृनिकायबाट सहयोग भएको खण्डमा ।

		सामग्री, Help deskसहयोग निमार्णमा सहयोग ।		

४.५.२विपद् प्रकृतिमा आधारित प्रतिकार्य योजना (विपद्को अवधिमा लागू हुने)

सहयोग गतिविधि	**जिम्मेवार निकाय**	**कहिलेसम्म**
सहयोगसम्बन्धी गतिविधि – तत्कालका लागि (०-४० दिनसम्म)		
जानकारीको सङ्कलन तथा परिस्थितिलाई अद्यावधिक गर्नका लागि सम्बन्धित क्षेत्रका सबै सदस्यहरूसँग समन्वय बैठक गर्ने । जिल्ला आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा प्रभावित क्षेत्रको अवस्थाको बारेमा जानकारी प्रदान गर्ने र सूचना लिने ।	स्थानीय तह महिला बालबालिका ईकाइ	लो दिन
क. परिस्थितिसम्बन्धी आफ्नो क्षेत्रको पहिलो प्रतिवेदन तयारी गर्ने जसमा प्रभावित बालबालिका, बृद्ध बृद्धा, एकल महिला, गर्भवती तथा सुत्केरी, अपारता भएका व्यक्तिहरु, किशोरीहरु, लैंगिक अल्पसंख्यक तथा अन्य जोखिम्मा रहेका व्यक्तिहरुको संख्या तथा अवस्था उल्लेख गर्ने । ख. अद्यावधिक प्रतिवेदनहरूको अनुसरण गर्ने । ग. २४ घण्टाभित्र र पहिलो हप्तामा हरेक दिन सञ्चार माध्यमका लागि समाचार प्रकाशन गर्ने ।	१. महिला तथा बालबालिका कार्यालय	दोश्रो दिन
प्रारम्भिक प्रतिबेदन तथा अन्य संरक्षणसंग जोडिएका परिस्थितिको लेखाजोखा तथा समीक्षा गर्ने । प्रभावित परिवारको अनुमान गर्नका लागि प्रभावित स्थानीय तहसँग सम्बन्धित उपलब्ध तथ्याङ्क/जानकारीको समीक्षा गर्ने । प्रभावित क्षेत्रमा विद्यमान सार्वजनिक सेवा उपलब्ध गराउने संस्थाहरूको समीक्षा गर्ने ।	क.बिषयगत क्षेत्रसदस्यहरु ख. स्थानीय तह महिलाबालबालिका तथा सामाजिक बिकास शाखा	दोश्रो दिनदेखि निरन्तर
प्रारम्भिक जानकारीहरूका आधारमा प्रारम्भिक मानवीय सहयोग तत्काल उपलब्ध गराइएका मानवीय सेवाहरुमा महिला, किशोरी,वालवालिका, गर्भवती तथा सुत्केरी महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, लैंगिक अल्पसंख्यक,जेष्ठ नागरिकहरुको पहुँच भए नभएको सुनिश्चितता गर्ने । सुत्केरी, गर्भवती तथा जोखिममा रहेका किशोरीहरु तथा महिलाहरुलाई मर्यादा सामाग्री (Dignity and Kishori Kit)वितरण गर्ने । मानवीय सेवाको आवश्यकता देखिएको प्रभावित समुदायमा सेवा उपलव्धताको लागि पैरवी गर्ने ।	क.स्थानीय तह महिलाबालबालिका तथा सामाजिक बिकास शाखा, बिषयगत क्षेत्र सदस्यहरु	प्रभावित क्षेत्रमा मानवीय सेवा उपलब्ध गराउन शुरु गरेपछि निरन्तर रुपमा ।
स्रोतहरूको परिचालन गर्नका लागि क्षेत्रगत आकस्मिक योजना (Cluster Contingency Plan) को समीक्षा गर्ने	स्थानीय तहमा संरक्षणक्षेत्रको बैठक बसी समीक्षा गर्ने ।	७ दिनभित्र
पारिवारीक रुपमा बिछोडिएका बालबालिकाहरुको खोजी गर्ने र पुनर्मिलन कार्य गराउने	स्थानीय तहमा संरक्षण क्षेत्र	पहिलो हप्ता
संरक्षणका विभिन्न क्रियाकलापका लागि विभिन्न निकायहरुबाट प्राप्त सहयोगको लागि गरिएको प्रतिवद्धताको कार्यान्वयन गर्ने ।	स्थानीय तहमा संरक्षण क्षेत्र	७-१० दिन
मानवीय सहयोगको अनुगमन गर्न र सुधारका लागि पृष्ठपोषण उपलब्ध गराउनका निमित्त टोली खटाउने	स्थानीय तहमा संरक्षण क्षेत्र	दोश्रो हप्तादेखी निरन्तर
जोखिम्मा रहेका समूहहरूको पहिचानलगायत पहिलो ४० दिनभित्र तत्कालीन मानवीय सहयोग/सम्झौता । क. ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाहरुको लागि आवश्यक पोषण युक्त खाना र लत्ता कपडा । ख.सुत्केरी र ६ महिनासम्मका वच्चाका आमाहरुको लागि आवश्यक पोषण युक्त खाना र लत्ता कपडा । ग.परिवारबाट विछोडिएका बालबालिकाहरुलाई बाल पुनर्स्थापना गृहमा राख्ने व्यवस्था मिलाउने । घ. लैंगिकतामा आधारित हिंसामा परेका बालबालिका तथा महिलाहरुलाई	स्थानीय तहमा संरक्षण क्षेत्र	पहिलो दिनदेखि नै निरन्तर रुपमा गर्ने ।

सहयोग गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिलेसम्म
पुनर्स्थापना गृहमा राख्ने व्यवस्था मिलाउने । संरक्षणको आवश्यकता भएका जेष्ठ नागरिक र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई पुनर्स्थापना गृहमा राख्ने व्यवस्था मिलाउने । ङ. लैगिक हिंसा रोकथामको लागि प्रेषण प्रणाली स्थापना तथा सवलीकरण गर्ने । च. महिला तथा किशोरीहरूका लागि मर्यादा कायम गर्ने र डिग्निटी किट वितरण । छ. महिलामैत्री स्थाहरूको पहिचान गर्ने तथा सुरक्षित स्थान निर्माण गर्ने ।		
सहयोगसम्बन्धी गतिविधि – अन्तरिम अवधिका लागि (४०-९०) दिनको अवधीमा		
क्षेत्रगत समन्वय वैठक गर्ने । मनोसामाजिक असर देखिएका व्यक्तिहरुलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा प्रदान गर्ने । विपद्मा महिला तथा बालबालिकामा पर्नसक्ने थप जोखिमको बारेमा जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु गर्ने जस्तैः लैरिक हिंसा रोकथाम, मानव बेचबिखन, बाल संरक्षण, मनोबिमर्श सेवा, यौन हिंसा तथा सहयोगबारे जानकारी आदि । लैरिक हिंसा, यौन हिंसा तथा बाल हिंसाका घटनाहरुमा सिफारिस प्रणालीमा काम गर्ने । शिबिर वा अस्थायी आश्रय स्थल भित्र संरक्षण आबश्यक भएमा महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिकका लागि सुरक्षित स्थान पहिचान गर्ने । विपद्पछि हुनसक्ने ओसारपसार रोक्नका लागि गतिविधि सञ्चालन गर्ने ।	स्थानीय तह संरक्षण क्षेत्र तथा क्षेत्रगत सदस्यहरु	दुई हप्तामा एक पटक
मानवीय सहयोगको अनुगमन गर्ने । मानवीय सहायताको प्रतिवेदन तयारी तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा प्रस्तुत गर्ने ।	स्थानिय तहमा रहेको संरक्षण क्षेत्रको क्षेत्रगत सदस्यहरु	निरन्तर जारी

४.५.३आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारीः आपत्कालीन परिस्थितिभन्दा पहिले)

पूर्व-तयारीसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिलेसम्म
व्यवस्थापन तथा समन्वयसम्बन्धी व्यवस्थाः जिल्लाका क्षेत्रगत साझेदारहरूका बीचमा समन्वय, श्रोत पहिचान सम्झौता गर्ने तथा श्रोत पहिचान गर्ने तथा जिम्मेबारी बाँडफाँडमा सहमति कायम गर्ने, पूर्वतयारी तथा सहयोगसम्बन्धी गतिविधिका लागि सम्पर्क व्यक्तिको नाम तथा सम्पर्क ठेगानासहित विभिन्न निकायहरूको भूमिका तथा जिम्मेवारी परिभाषित गर्ने ।	महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा, स्थानीय तह तथा क्षेत्रगत सदस्यहरु	बैषाख
सिकिएका पाठ : यस वर्षको आकस्मिक योजनामा समावेश गर्नका लागि बाढी प्रतिकार्य २०७१र२०७४ तथा गोरखा भूकम्पको अनुभवबाट हरेक क्षेत्रभित्र सिकिएका प्रमुख पाठहरूको पहिचान, पूर्व तयारी गर्ने । कसले के गर्ने भन्ने जिम्मेवारी बाँडफाँड गर्ने ।	महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा, स्थानीय तह तथा क्षेत्रगत सदस्यहरु	जेठसम्म
आधाररेखा जानकारी/अन्य स्रोतबाट तथ्याङ्क सङ्कलन : बाढी वा विपत् आउनसक्ने गापाहरुसँग सम्बन्धित क्षेत्रगत जानकारी/तथ्याङ्क । सार्वजनिक सुविधाहरू रहेका ठाउँ देखाउने नक्सा । जिल्लाका विभिन्ननिकाय/सरोकारवालाहरूसँग उपलब्ध स्रोतको नक्साङ्कन	महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा, स्थानीय तह तथा क्षेत्रगत सदस्यहरु	आषाढ महिनाको अन्तसम्म
क्षमता विकास : संरक्षण सम्बन्धी तालिमको लागि समन्वय गर्ने । क.मनोसामाजिक तालिम आवश्यकतानुसार प्रदान गर्ने । ख.शारिरीक रुपमा अशक्त, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गताभएका बालबालिकाहरुलाई आपत्कालीन अवस्थामा संरक्षण तालिम ।	महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा, स्थानीय तह तथा क्षेत्रगत सदस्यहरु	आषाढ महिनाको अन्तसम्म
आपत्कालीन संरक्षण सामग्री पहिले नै भण्डारण गरी राख्ने विभिन्न सङ्गठनहरूसँग उपलब्ध मौजदातको तथ्यांक संकलन गर्ने अपुग सामग्री (gaps)को पहिचान गर्ने ।	महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा, स्थानीय तह तथा क्षेत्रगत सदस्यहरु	आषाढ महिनाको अन्तसम्म

पूर्व-तयारीसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिलेसम्म
पूर्वतयारी योजनाको समीक्षा गर्नका लागि समन्वय वैठक पूर्वतयारी गतिविधिहरूको अनुगमन गर्नका लागि कार्य योजना ।	स्थानीय तह तथा क्षेत्रगत सदस्यहरु	जेष्ठ महिनामा

४.५.४कार्यक्रम तथा बजेट :

क.स.	प्रमुखकार्यहरु	ईकाई	परिमाण
१	संरक्षण बिषयगत क्षेत्र सदस्यहरुको समन्वय वैठक	वैठक	४
२	संरक्षण बिषयगत क्षेत्रका सदस्यहरुलाई अधिकारमा आधारित GBV, CRC, Emergency Response, IRA, MIRAतालिमप्रदान गर्ने	ब्याच	१
३	संरक्षणमा आधारित गाविस स्थित संयन्त्रलाई अभिमुखीकरण ।	गापा	१४
४	मनोसामाजिकविमर्शाकर्ताको पहिचान गरी सूचीकृत गराउने तथाआवश्यकताअनुसार परिचालन गराउने ।	जना	४
५	आचारसंहितातयार गरी सरोकारवालालाई अभिमुखीकरण गर्ने ।	पटक	१
६	अपाङ्गता भएकालाई सहयोगी सामाग्री (व्हील चेयर, बैसाखी, सिठी, आदि)	पटक	१
७	विस्थापितअवस्थामाहुने जोखिमप्रतिजनचेतनाजगाउने IEC सामाग्रीवितरण तथाप्रचार प्रसार	पटक	१
८	Emergency Contraception/Rape Treatment Kit Supply(UNFPAमार्फत स्वास्थ्यकार्यालयमा भण्डार भइसकेको)	सेट	०
९	Female Dignity kits (UNFPAकपिलवस्तुमा भण्डार भएको)	सेट	१८०
१०	Rape Treatment kits UNFPA country officeमा रहेको । आवश्यकतानुसार माग गर्ने	सेट	
११	अनुगमन, मूल्यांकन र समिक्षा वैठक	पटक	४

४.६. खानेपानी,सरसफाई तथा स्वच्छता (WASH)

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय : खानेपानी तथा सरसफाई सव डिभिजन कार्यालय
सह नेतृत्व गर्ने निकाय : युनिसेफ
विपद्सम्बन्धी परिस्थिति : विपद्का सम्भावित मानवीय असर

- बाढीको कारणबाट होचो स्थानमा रहेका क्षेत्रहरूमा सुरक्षित खानेपानीको मुहान अवरुद्ध हुने गरी इनारहरू दूषित हुनेछन् र सम्भवत : बाढीमा डुब्नेछन् ।
- वातावरण प्रदुषित हुने गरी शौचालयहरू भरिन सक्दछन् ।
- सुरक्षित पानीको अभाव तथा ढलबाट दुषित वातावरणले गर्दा झाडापखाला तथा हैजा फैलने जोखिम बढ्नेछ ।
- प्रभावितहरु समक्ष सुरक्षित खानेपानी तथा सरसफाईका सुविधाहरूको पहुँच नहुने ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- खानेपानी तथा सर-सफाइसँग सम्बन्धित रोगहरू फैलन नदिने र तिनको रोकथाम गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- विस्थापित समुदायका लागि, खास गरी शिविरमा बस्ने मानिसहरूका लागि सुरक्षित खानेपानी, स्वास्थ्य शिक्षा तथा अस्थायी रूपमा सरसफाइ एवं नुहाउने सुविधाहरूमा पहुँच उपलब्ध छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- विस्थापित मानिसहरूलाई आधारभूत स्वास्थ्यसम्बन्धी सामग्री उपलब्ध गराइएको छ र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित व्यवहारिक प्रचलनहरूका बारेमा उचित रूपमा जानकारी उपलब्ध गराइएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।

- सम्पूर्ण उपकरण तथा सुविधा उपलब्ध गराइएका छन् र विस्थापित मानिसहरू बस्ने शिविरहरूमा सफा (cleanliness) कायम गर्न तिनको सशक्तीकरण गरिएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।

मानवीय सहयोगका न्यूनतम मापदण्ड : स्फेयर मापदण्ड

१. प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति न्यूनतम ५ लिटर पानी उपलब्ध गराउने र पहिलो ४ हप्ताभित्र प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन उपलब्ध गराइने पानीको परिमाणलाई १५ लिटर पुऱ्याउने ।
२. शिविरमा बस्ने विस्थापित मानिसहरू तथा घर तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति नष्ट भएका व्यक्तिहरूका लागि पानी सङ्कलन गर्नका लागि बाल्टीन र पानी शुद्ध गर्नका लागि ४० दिनसम्म खानेपानी शुद्ध गर्ने चक्की (tablets) अथवा वाटर गार्ड (water guard)उपलब्ध गराउने ।
४. शिविरमा बसोबास गर्ने विस्थापित मानिसहरूका लागि उपयुक्त सरसफाइ एवं महिलाहरूका लागि नुहाउने सुविधाका निमित्त अस्थायी चर्पी (हरेक २० व्यक्तिका लागि एक चर्पी र पहिलो हप्ताभित्र हरेक १० व्यक्तिका लागि एक चर्पीका दरले सोलाई बढाउने गरी) को निर्माण गर्ने ।
४. शिविरमा बसोबास गर्ने प्रभावित मानिसहरूलाई जिल्ला स्वास्थ्य तथा खानेपानी कार्यालयका कर्मचारी, साझेदार गैर-सरकारी सङ्गठन, महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेवक एवं रेडक्रसका स्वयंसेवकहरूसँग समन्वय गरी स्वास्थ्य तथा सरसफाई सम्बन्धी सामाग्रीहरु(Hyegine kits)वितरण गर्ने र स्वच्छता प्रवर्धनसम्बन्धी गतिविधिहरू (पानी शुद्ध पार्ने उचित तरिका र साबुनद्वारा हात धुने) सञ्चलन गर्ने ।

४.६.१विद्यमानश्रोत तथाक्षमताको विवरण

खानेपानी सरसफाई सवडिभिजन कार्यालय तथा रहेका समानः

क्र.स.	सामग्रीको विवरण	इकाई	परिमाण	कैफियत
१	हेण्ड पम्प	सेट	२०	
२	सूचना, शिक्षातथा संचार सामग्रीहरु(IEC Materials)	थान	२०००	
४	पश्चिम नेपाल ग्रामीण खानेपानीतथा सरसफाई WASHकार्यक्रमअन्तर्गत रहेका सामाग्रीहरु			
४	खानेपानी, स्वास्थ्य र सरसफाई संबन्धीमानवस्रोतहरु(WASH Motivators and Engineer, Sub Engineers, WSST)	जना	९	
५	खानेपानीका टेन्करहरु(Water Tankers)	थान	१	

४.६.२विपद् प्रकृतिमा आधारित प्रतिकार्य योजना (विपद्‌को अवधिमा लागु हुने)

सहयोग गतिविधि (के)	**जिम्मेवार निकाय**	**कहिलेसम्म**
सहयोगसम्बन्धी गतिविधि –तत्कालका लागि (०-९० दिनसम्म)		
क्षेत्रगत सदस्यहरुको आकस्मिक बैठक संचालन । विपद् अवस्थाको विश्लेषण । प्रतिकार्यको तयारी गर्ने । सूचना डेस्क स्थापना ।	ख.पा.स.स.डि.का.	पहिलो दिन
स्थलगत वस्तुस्थितिको जानकारी लिनको लागि अन्य क्षेत्रसँग र सम्बन्धित क्षेत्रमा सम्पर्क गरी जानकारी लिने ।	खा.पा.स.स.डि.का. र सरोकारवालाहरु	दोस्रो दिन
क्षेत्रगत सदस्यहरुबीच विपद् विश्लेषण गरी क्षतिको लेखाजोखा गर्नको लागि एक टोली विपद् स्थलमा खटाउने ।	ख.पा.स.स.डि.का. जिसस	पहिलो हप्ता
प्रविधिक टोलीद्वारा संकलित विवरणको आधारमा प्रदूषित खा.पा. तथा सरसफाई सम्बन्धी जनचेतना फैलाउन अर्को टोली परिचालन	खा.पा.स.डि.का., स्थानीय तह	दोस्रो हप्ता
सुरक्षित, स्वच्छ खा.पा. तथा सरसफाई कायम गर्नको लागि उपयूक्त, गुणस्तर परिमाणमा पानीमा प्रभावित परिवारमा पहुँच पुऱ्याउनको लागि पानीको वितरण तथा अस्थायी शौचालय निर्माण गर्न सचेतना कार्यक्रम संचालन गर्ने ।	खा.पा.स.स.डि.का. स्थानीय तह	पहिलो महिना
सुरक्षित शौचालय निर्माण, प्रभावित क्षेत्रमा संचालित कार्यक्रमको अनुगमन, स्थायी खा.पा.योजना संचालनका लागि पाईप आदि सामग्री व्यवस्था गर्न सरोकारवाला निकाय र तालुक निकायमा समन्वय गर्ने ।	जि.स.स.स्थानीय तह,खा.पा.स.स.	दोस्रो महिना
सहयोगको अनुगमन तथा पृष्ठपोषणका लागि टोली खटाउने, समग्र प्रतिकार्यको विश्लेषण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने ।	स्थानीय तह खा.पा.स.स.डि.का.	तेस्रो महिना

सम्बन्धित सबै सरोकारवाला निकायलाई प्रगति प्रतिवेदन पठाउने । जनचेतनामूलक कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने ।		

४.६.३आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि : (विपद्भन्दा पहिले)

क्र.स	क्रियाकलापहरु	जिम्मेवार निकाय	कहिलेसम्म
	जिल्लाका क्षेत्रगत साझेदारहरुकाबीच क्लस्टर सदस्यको बैठक गर्ने, समन्वय स्थापित गर्ने संयन्त्रका बारेमा सहमति कायम गर्ने ।	खा.पा.स.स.डि.का.	मंसिर, फागुन र जेठ
२	प्रभाबित क्षेत्रमा उत्पन्न हुनसक्ने संकट आकलन तथा खानेपानी तथा सरसफाईका लागि योजना निर्माण	खा.पा.स.स.डि.का./गै. स.स र रेडक्रस	बैशाखसम्म
४	सुरक्षित खानेपानी सुचारु गर्न आवश्यक पर्ने सामग्री तथा जनशक्ति तयारी अवस्थामा राख्ने	खा.पा.स.स.डि.का.	बैशाख
४	जानकारीको विश्लेषणका लागि सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने ।	खा.पा.स.स.डि.का	चैत्र
५	विपद् जानसक्ने सम्बन्धित क्षेत्रको तथ्यांक लिई त्यस क्षेत्रमा उत्पन्न हुनसक्ने खानेपानी समस्याको आकलन गर्ने	खा.पा.स.डि.का सवै सरोकारवाला	फागुन
६	आपत्कालीन परिस्थितिमा प्रभावित हुनसक्ने खानेपानी योजनाहरु र प्रभावित हुनसक्ने घरपरिवार संख्याको आधारमा आवश्यक सामग्रीको न्यूनतम मौज्दात विभिन्न निकायहरुसंग उपलब्ध मौज्दात विवरण लिने ।	खा.पा.सरसफाई सव डिभिजन तथा सवै सरोकारवाला	असार
७	अपुग सामग्रीको पहिचान गर्ने पुस्तिका, पोस्टर, सूचना तथा संचार सम्बन्धी सामग्रीहरु पूर्वतयारी अवस्थामा राख्ने ।	खा.पा.स.स.डि.का. सवै सरोकारवाला	असार

४.६.४ कार्यक्रम बजेट

क्र.स.	प्रमुखकार्यहरु	ईकाई	परिमाण
१	क्लष्टर वैठक TOR मा छलफल र अनुमोदन र नया साझेदारहरुको पहिचान र आवद्धता	वैठक	४
२	Hygiene Kits, ORS,पानी शुद्धिकरण गर्ने सामाग्रीहरु भण्डारण ।	महिना	१२
४	पानी संकलन गर्ने १००० लि.को टंकी	वटा	१
४.	बहु क्षेत्रगतप्रारम्भिकद्रुत लेखाजोखा(MIRA) तालीम	ब्याच	१
५	हातधुने, सरसफाई, शौचालयको प्रयोग, पानी शुद्धिकरण, हाईजिन किट प्रयोग सम्बन्धी FCHVलाई अभिमुखीकरण तालिमदिने ।	गापा, नपा	१४
६.	WASH Technician, स्थानीय स्वय सेवक, आमा समूह, युवा, वालक्लव, स्थानीय राजनैतिकदलहरुलाई अनुशिक्षण दिने ।	गापा, नपा	१४
७	हेण्ड पम्प २० वटा	वटा	२०
८	हाईजिन किट १००	सेट	१००
९	खाल्डे चर्पीको लागिप्यान, प्लासिटक बोरा आदि ।	सेट	५०
१०	शौचालय सरसफाई सामग्री	सेट	५०
११	विद्यमानखानेपानीको पम्प मर्मत संभार	सेट	५०
१२	ढल निकास व्यवस्थापन	सेट	१
१४	स्वयंसेवक परिचालन	जना	४०
१४	संचार माध्यम परिचालन	पटक	१
१५	फोहर व्यवस्थापन	जना	२०
१६	अनुगमन/मूल्यांकन	पटक	१

४.७. कृषि, खाद्य तथा जिविकोपार्जन (Agriculture, Food & Livelihood)

यस क्षेत्रमा नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय (Cluster Leads): कृषि ज्ञान केन्द्र, स्थानीय तह
सह नेतृत्व गर्ने निकाय(Cluster Co-Leads): विश्व खाद्य कार्यक्रम
विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : विपद्को सम्भावित मानवीय असर

- प्रभावित परिवारको खाद्य आपूर्तिमा कमी, खाद्यान्नप्रतिको घट्दो पहुँच, विस्थापन तथा विद्यालयमा खुवाउने कार्यक्रमजस्ता अन्य खाद्यान्नसम्बन्धी कार्यक्रममा अवरोध भएको कारणले गर्दा अस्थायी रूपमा गम्भीर भएको तीव्र खाद्य असुरक्षा हुने ।
- कृषि बालिमा व्यापक क्षति, जीविकोपार्जनमा क्षति, बालीनालीको नोक्सान, पशुधनको क्षति, सामना गर्ने रणनीति (Coping strategy)मा बाधाका कारणहरूले गर्दा मध्यम अवधिको खाद्य असुरक्षा ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- प्रभावित व्यक्तिहरूका लागि समयमा नै खाद्यान्नको उपलब्धता तथा खाद्यान्नमा पहुँच सुनिश्चित गराएर जीवन बचाउने एवं जीवनलाई निरन्तरता प्रदान गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- जीवनरक्षासम्बन्धी रणनीतिहरू (Survival strategies)का लागि आवश्यकताको पूर्ति गर्नका निमित्त तयारी खाना उपलब्ध गराउने र दीर्घकालीन रुपमा पारिवारिक अस्तित्व, जीविकोपार्जनको सुरक्षा तथा दीर्घकालीन रणनीतिहरूको फलस्वरूप मानव मर्यादा, सकारात्मक प्रभाव निर्माण गर्ने ।
- पारिवारिक स्रोतहहरूलाई पुनर्लाभ (Recovery) तथा दीर्घकालीन विकासमा लगानी गर्न दिनका लागि सक्षम पार्न मानिसहरूलाई अल्पकालीन रूपमा अम्दानीको स्थानान्तरण अथवा प्रतिस्थापन गर्ने अवसर प्रदान गर्ने ।

मानवीय सहयोगको मापदण्ड : (स्फेयर मापदण्ड)

- प्रभावित व्यक्तिहरूको पहुँच निम्न वस्तुमा हुनेछ :

(१) प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन न्यूनतम २१०० क्यालोरी प्राप्त हुने गरी सामान्य खाद्यान्नको रासन ।
(२) प्रभावित मानिसहरूका लागि हाल विद्यमान तथा उपलब्ध भएका र पहुँचयोग्य खाद्य पदार्थमा परिपूरकको रूपमा एक अथवा दुई खाद्य पदार्थहरु पुरक रासनको रूपमा उपलब्ध गराउने ।
(३) निश्चित समूहका व्यक्तिहरूका (जस्तै साना केटाकेटी, गर्भवती महिला,एच्आईभी भएका व्यक्ति, कुपोषित व्यक्तिहरू आदि) आवश्यकतालाई पूरा गर्नका लागि सामान्य रासनका अतिरिक्त परिपूरक खाद्यान्नको व्यवस्था ।

- मापदण्ड बमोजिमको खाद्यान्न प्याकेज सिफारिस गरीएको छ

चामल–प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ४१० ग्राम,
दाल –प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ८० ग्राम
वनस्पति तेल –प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ४० ग्राम,
नुन – प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ५ ग्राम

- स्थानीयतहले प्रभावित क्षेत्र र परिस्थितिबमोजिम खाद्यान्न वितरणको आकार निर्धारित गरिनुपर्दछ तर पनि शुरुमा घरायसीस्तरमा गरिने वितरण र बिस्तृत लेखाजोखाबाट प्राप्त तथ्याङ्कको आधारमा व्यक्तिका आधारमा वितरण गरिनुपर्दछ ।

४.७.१ विद्यमानश्रोत तथाक्षमताको सूची

क्र.सं.	साझेदारको नाम	खाद्यतथाजीविकोपार्जन सामग्री	जनशक्ति	सवारी साधन	कैफियत
१	कृषिज्ञान केन्द्र	बीउ, मल, कृषिऔजार	खाद्यतथा कृषि विज्ञ		
२	स्थानीय तह	बीउ, मल, कृषिऔजार	कृषि प्राविधिक		
४	डिभिजन वन कार्यालय	काठ, दाउरा, सामुदायिकवनमा रहेको स्रोत	जीविकोपार्जन विज्ञहरु		
४	बिश्व खाद्य कार्यक्रम	खाद्यान्न सहयोग			
५	भेटेनरी तथा पशु विज्ञ अस्पताल	पशु स्वास्थ्य सेवा	पशु स्वास्थ्य प्राविधिक		
६	ने रे सो	भाँडाकुँडा, खाद्य सामग्रीहरु	स्वयंसेवकहरु		

७	उ वा स	आवश्यक खाद्य सामग्रीहरु	स्वयंसेवकहरु		
८	यू.एम.एन.	बीउ, मल, आवश्यकखाद्य सामाग्रीहरु	प्राविधिकजनशक्ति		
९	गैसस	आवश्यकखाद्य सामग्रीहरु	स्वयंसेवकहरु		

४.७.२ कृषि तथा खाद्य क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना : आपत्कालीन परिस्थितिको अवधिमा

सहयोग गतिविधि (के)	जिम्मेवार निकाय (कस्ले)	**कहिलेसम्म**
सहयोगसम्बन्धी गतिविधि – तत्कालका लागि (०-४० दिनसम्म)		
• तत्काल क्लष्टर सूचना संकलन तथा सहयोग डेस्क स्थापना । • सदस्यहरूकाबीच समन्वय वैठक गर्ने । • क्षतिको सूचना संकलन गर्ने ।	कृषि ज्ञान केन्द्र, स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	पहिलो दिन
• तथ्यांक संकलन तथा विश्लेषण गर्ने । • पशुधनको सुरक्षा तथा मृत पशुहरूको उचित व्यवस्थापन गर्न जि.प.सेवा कार्यालयले प्राविधिक टोली र जनशक्ति परिचालन गर्ने • सहयोगको खाद्य सामाग्री संकलन र बितरणको जिम्मेबारी बाँडफाँड गर्ने ।	स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा स्थानीय उबासंघहरू	दोस्रो दिन
• पीडितहरूको लेखाजोखा राख्ने (परिचयपत्र वितरण गर्ने) । • खाद्य सामग्री वितरण । • एकद्वार पद्धतिको विकास गर्ने । • खाद्य गोदामलाई सुरक्षित र पायक पर्ने ईलाकामा राख्ने । • गोदाम सुरक्षाको प्रबन्ध गर्ने ।	स्थानीय तह, डिडिएमसी, स्थानीय रेडक्रस सोसाइटीका उपशाखाहरू स्थानीय उबासंघहरू	पहिलो हप्ता
• स्थलगत छलफल तथा अवस्थाको समिक्षा • छिटो उत्पादन हुने खाद्यान्न बालीको लागि विउविजन र पशु वा पंक्षी वितरण गर्ने ।	स्थानीय तहको कृषि तथा पशु विकास शाखा	पहिलो महिना
सहयोग सम्बन्धी गतिविधि–तत्कालका लागि (४०-९० दिनसम्म)		
• जिविकोपार्जनमुखी क्रियाकलाप संचालन । • राहतको विउ वितरण, तालिम । • पुनः अघिल्लो महिनाका क्रियाकलापको अनुगमनलाई निरन्तरता ।	स्थानीयतहको कृषि तथा पशु विकास शाखा	दोस्रो र तेस्रो महिना
• सम्बन्धित समुदायसँग छलफल गरी कार्यक्रम तय गर्ने । • आपत्कालीन कोष स्थापनाको लागि स्थानीय तहसंग अनुरोध गरी पहल गर्ने ।	स्थानीय तहको कृषि तथा पशु विकास शाखा	सो भन्दा बढी

४.७.३ आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी गतिविधि : सङ्कटकालीन परिस्थितिभन्दा पहिले:

पूर्व-तयारीसम्बन्धी गतिविधि (के)	**जिम्मेवार निकाय(को)**	**समय अवधि (कहिले)**
विपद्को अवस्थामा खाद्य सहयोगका लागि योजना तयारी अवस्थामा राख्ने ।	कृषि ज्ञान केन्द्र/ स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	असारको पहिलो हप्ता
ावश्यकता लेखाजोखा अध्ययनका लागि खाका तयार गर्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र/ स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	असारसम्म
्थानीय तहस्थित विपद् प्रभावित हुने क्षेत्रलाई लक्षित गरी खाद्यान्न सहयोग तयारी अवस्थामा राख्ने ।	कृषि ज्ञान केन्द्र/ स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	असारसम्म
ावितको माग संकलनका लागि छलफल	कृषि ज्ञान केन्द्र/ स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	कार्तिक
खाद्यान्न सहायताको लेखाजोखा तथा प्रतिवेदनको खाका	कृषि ज्ञान केन्द्र/	बैशाख

प्रस्तुत गर्ने ।	स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	
विभिन्न तरकारी तथा खाद्यान्न बालिका किटहरु वितरण गर्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र/ स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	असोज कार्तिक
साना सिंचाई योजनाहरु सहयोग गर्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र/ स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	जेठ असार
क्षमता अभिबृदि तथा भण्डारण तालिम	कृषि ज्ञान केन्द्र/ स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	जेठ

४.७.४ खाद्य सामाग्रीको विवरण :

क्र.स.	नम	परिमाण
१	सर्वोत्तम पिठो	एक जनाको लागि २५० ग्रामप्रतिदिन
२	धुलो दुध	प्रतिव्यक्तिप्रतिदिन १०० ग्राम
४	चिउरा, भुजा,चाउचाउ, विस्कुट	आवश्यकताअनुसार
४	खुर्सानी, मसला	आवश्यकताअनुसार
५	आलु, प्याज, सोयाविन	आवश्यकताअनुसार

४.७.५ कार्यक्रम बजेट :

क्र.स.	नम	विवरण	इकाई	परिमाण
१	समन्वय बैठक	क्लस्टर सदस्यहरु	बैठक	४
२	तथ्यांक संकलन	क्लस्टर सदस्यहरु	पटक	१
४	सर्वोत्तम पिठो	एक जनाको लागि २५० ग्रामप्रतिदिन	कि.ग्रा.	१९५०
४	धुलो दुध	प्रतिव्यक्तिप्रतिदिन १०० ग्राम	कि.ग्रा.	१३५०
५	विस्कुट	६०० जना (२ प्याकेट ४ दिन)	प्याकेट	३०००
६	चिउरा	१६६० जना (दैनिक २०० ग्राम १० दिन)	किलो	३३२०
७	चउचाउ	प्रति २ व्यक्ति १ प्याकेट ४ दिन	प्याकेट	३०००
८	चमल	प्रतिव्यक्ति ४२० ग्रा.	किलो	२०१००
९	दाल	४४० परिवार (दैनिक २०० ग्राम)	किलो	२८००
१०	तेल	४४० परिवार (दैनिक २०० ग्राम)	लिटर	१८००
११	नुन, खुर्सानी, मसला	४४० परिवार (दैनिक रु २५)	रु.	९९००
१२	तरकारी (आलु, प्याज, सोयविन, गेडागुडी)	४४० परिवार (दैनिक रु. ६०)	रु.	९९००
१४	तरकारी, फलफूल तथा पशुपालन सम्बन्धी तालीम संचालन	प्रकोप प्रभावित परिवारका ५० जनालाई जीविकोपार्जन प्रवर्द्धनको लागि तालीम प्रदान	पटक	१
१५	बीउ, विरुवा तथा चल्ला पाठा पाठी तथा आवश्यक औषधि तथा भ्याक्सिन वितरण	जीविकोपार्जनको लागि तालीम प्राप्त व्यक्तिलाई लगानी सहयोग	पटक	५०
१६	खेती योग्य जमीन विकास तथा बचावटका लागि बाँध निर्माण	जोखिमपूर्ण स्थानहरुमा स्पर निर्माण	संख्या	२
१७	बृक्षारोपण	नदी किनार तथा खाली ठाउँमा बृक्षारोपण	स्थान	३
१८	नियमित अनुगमन	कृषि ज्ञान केन्द्रका तथा क्लस्टर सदस्यहरुबाट अनुगमन	पटक	३

४.८ बिषयगत क्षेत्र : - राहत तथा पुन निर्माण(Relief/Reconstruction/Rehabilitation)

यस क्षेत्रमा नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय (Cluster Leads): जिल्ला समन्वय समिति/स्थानीय तह सबै
मुख्य सहयोगी निकाय : साझेदार निकायहरु, युएनडिपी
विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : विपद्को सम्भावित मानवीय असर

- प्रभावित परिवारको गास,बाँस र कपास प्रतिको घट्दो पहुँच, विस्थापन तथा विद्यालयमा खुवाउने कार्यक्रमजस्ता अन्य नियमित गतिविधिहरुमा अवरोध भएको कारणले गर्दा अस्थायी रूपमा गम्भीर भएको तीव्र खाद्य असुरक्षा हुने ।
- कृषि जीविकोपार्जनमा क्षति, आवास व्यवस्थापन सामना गर्ने रणनीति (Coping strategy)मा बाधाका कारणहरूले गर्दा उच्च असुरक्षा ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- प्रभावित व्यक्तिहरूका लागि तत्काल राहत उपलब्ध गराउने र "**अझ राम्रो, अझ बलियो**" अवधारण अनुसार पूननिर्माण तथा पुनस्थापना गरी प्रभावितहरुको जीवनलाई सामान्य तर्फ उन्मुख गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- जीवनरक्षासम्बन्धी रणनीतिहरू(Survival strategies)का लागि आवश्यकताको पूर्ति गर्नका निमित्त तयारी खाना, गैरखाद्य सामाग्री लगायत अन्य सहयोग सामाग्रीहरु उपलब्ध गराउने र दीर्घकालीन रुपमा पारिवारिक अस्तित्व, जीविकोपार्जनको सुरक्षा तथा दीर्घकालीन रणनीतिहरूको फलस्वरूप मानव मर्यादा, सकारात्मक प्रभाव निर्माण गर्ने ।
- पुनर्लाभ (Recovery)तथा दीर्घकालीन विकासमा लगानी गर्न दिनका लागि सक्षम पार्न मानिसहरूलाई अल्पकालीन रूपमा अम्दानीको स्थानान्तरण अथवा प्रतिस्थापन गने अवसर प्रदान गरी पुर्ननिर्माण तथा पुनस्थापनाका कार्यहरुलाई योजनाबद्ध तरीकाले कार्यानवन गर्ने ।

मानवीय सहयोगको मापदण्ड : (स्फेयर मापदण्ड)

- प्रभावितहरुलाई सबै तह र निकायहरुसँग समन्वय गरी तोकीएको मापदण्ड अनुसारका गतिविधिहरु कार्यान्वयन गर्ने ।

४.८.१ आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि : (विपद्भन्दा पहिले)

क्र.स.	क्रियाकलापहरु	जिम्मेवार निकाय	कहिलेसम्म
१	जिल्लाका क्षेत्रगत साझेदारहरुकाबीच क्लस्टर सदस्यको वैठक गर्ने, समन्वय स्थापित गर्ने संयन्त्रका बारेमा सहमती कायम गर्ने ।	जिसंस तथा सदस्यहरु	मंसिर, फागुन र असार
२	प्रभावित क्षेत्रमा उत्पन्न हुनसक्ने संकट आँकलन गरी क्षेत्रगत जिम्मबारी बाँडफाँड ।	जिसंस तथा सदस्यहरु	बैशाखसम्म
३	स्थानीय तहमा उद्धार तथा राहतमा प्रयोग हुनसक्ने औजार उपकरणको तयारी र क्षेत्रगत भण्डारण गर्न समन्वय गर्ने	जिसंस तथा सदस्यहरु	जेठ
४	बर्षायाममा खोलाले अबरोध पुऱ्याउने भएकाले खोला छेउमा पोल गाडी डोरी टागेर आपत्कालीन खोला तर्न तयारी अबस्थामा राख्ने	जिसंस तथा सदस्यहरु.	असार मसान्तसम्म
	कृतिम तयारी अभ्यास	रेडक्रस, जिसंस डिडिएमसी	असारमा
६	स्थानीय तहमा लेखाजोखा टोलीका तयार गर्नका लागि समन्वय गरी क्षमता अभिबृद्धिका गर्ने ।	स्थानीय तह, जिसस	जेठ
७	स्थानीय तहमा विपद् तथा राहत व्यवस्थापन कोषको स्थापना गर्न लगाउने	स्थानीय तह, जिसस	जेठ

४.८.२ विपद् प्रकृतिमा आधारित प्रतिकार्य योजना

सहयोग गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	हिलेसम्म
सहयोग सम्बन्धी गतिविधि – तत्कालका लागि (०-३० देखी ९० दिनसम्म निरन्तर)		
जिल्ला आपत्कालीन सञ्चालन केन्द्र (DEOC)मा अवस्थाको बारेमा	जिल्ला प्रशासन कार्यालय,	हिलो दिन

जानकारी प्रदान गर्ने तथा सूचना लिने । लत्ता कपडा, पाल, कम्बल, भाँडा, खाद्यान्न तथा राहत वितरण र प्राथमिक उपचार कार्य समन्वय ।	सेना, प्रहरी, जिसंस, स्वास्थ्य कार्यालय नेरेसो	
विपद् व्यवस्थापनको अनुगमन गरी नपुग सामग्रीहरूको उचित व्यवस्थापन गर्ने ।	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला संमन्वय समिति	दोस्रो दिन
सरूवा रोगहरू फैलिन नदिन चेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय सुआहारा दोश्रो	हिलो हप्ता
अस्थायी बासस्थानका लागि आवश्यक कार्य सुरू गर्ने	जिसंस, शहरी बिकास तथा भवन, नेरेसो, नपा, गापा, विद्यालयहरु	हिलो महिना
मानवीय सहयोगलाई निरन्तरता	जिसंस नपा गापा अन्य सहयोगी निकायहरु	स्रो महिना
क्षतिग्रस्त भवन तथा संस्थाहरुको पुनर्निर्माण (अस्थायी)	जिसंस, नपा, गापा अन्य सहयोगी निकायहरु	स्रो महिना
क्षतिग्रस्त भवन तथा संस्थाहरुको स्थायी पुनर्निर्माण	स्थानीय तह	निरन्तर

५. भूकम्पीय जोखिम न्यूनीकरणका लागि पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

५.१ भूमिका :

भूगर्भ विद्हरुको भनाई अनुसार भारतीय भुखण्ड र तिव्वेती भूखण्डका विशाल पाटाहरु नेपालको क्षेत्रमा जोडिएको हुँदायीदुई भूखण्डहरुको हलचलले नेपालम ाभूकम्प जान सक्ने बैज्ञानिकहरुको ठहर रहेको छ। प्रत्येक दिन धेरै संख्यामा स-साना भूकम्पहरु गई रहेको हुन्छ । नेपालको इतिहास हेर्दा यहाँबर्षेनी साना ठुला भूकम्प गएको उदाहरणहरु छन । वि.स.१९९० सालको भूकम्पबाट ८५१९ व्यक्तिहरुको मृत्यु भएको थियो भने २०४५ सालको भूकम्पबाट ७२१ व्यक्तिहरुले ज्यान गुमाएका थिए । २०७२ को बैशाख १२ र २९ मा गएको त्रासदिपूर्ण भूकम्प र त्यसपश्चात गएका पराकम्पनबाट ८८९६ जना मृत्यु, २२३०२ जनामानिसहरु घाइते भएका र १९८ वेपत्ता, ८८६४५६ परिवारहरु प्रभावित भएकाथिए । यस्ता किसिमका भूकम्पीय घटनाहरु कुन बेलाकुन समयमा क्षति गर्छ भन्ने पूर्वानुमान गर्न सकिदैन । यो सम्भावित भूकम्पबाट कसरी बच्ने? यसको सामना कसरी गर्ने ? भन्ने विषयमा सोच्नु र छलफल गर्नु आवश्यक छ । यसको सामना पूर्णरुपमा गर्न नसकिएता पनि यसबाट हुनसक्ने सम्भावित क्षतिलाई भने कम गर्न सकिन्छ । भूकम्प आएको बेला नआत्तिने र शान्त रहने, ढोकामा उभिने वा टेबुल, डेस्क खाटमुनि छिर्ने, भत्कन सक्ने झयाल, खस्न सक्ने बस्तुको नजिक नबस्ने, यदि भूईतल्लामा भए नआत्तिकन तुरुन्त बाहिर निस्कने र सुरक्षित स्थानमा बस्ने, भुकम्पको बेला भर्‍याङ्गबाट नहिंड्ने, झ्यालबाट हाम नफाल्ने, बिजुलीको लाईन, खोलाको किनारा, अग्लाअग्ला रुख तथा भवन नजिक नजाने, सवारी साधन चलाईरहको भए सडकबाट हटेर सुरक्षित स्थानतर्फ लाग्ने र रोक्ने, बच्चा, बृद्ध, गर्भवती र अशक्तहरुलाई प्राथमिकताका साथ मद्दत गर्ने गर्नु पर्छ ।

भूकम्पीय जोखिमन्यूनीकरणको लागिप्रत्येक गाउँ, शहर, तथा धेरै मानिसहरु बस्ने विद्यालय, कलेज, उद्योग आदि स्थानहरुमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको योजनाबनाई कार्यान्वयनमा ल्याउने, भवन निर्माण आचारसंहिता पालना गर्ने गरेमा भूकम्पीय विपदबाट हुने जनधनको क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ । कपिलवस्तु जिल्लामा विगतमा भूकम्पको कारणबाट धेरै ठूलो जनधनको क्षति नभएतापनि बढ्दो शहरी तथा औद्योगिकीकरणको कारण ठूला ठूला घर संरचनाहरुको निर्माण भईरहेका छन । धेरै बालबालिका तथा युवाहरु पढ्ने स्कूल तथा कलेजहरु निर्माण भइरहेका छन । यसरी बनिरहेका भवनतथा संरचनाहरु भूकम्पीय जोखिमबाट सुरक्षितहुने गरी तोकिएको मापदण्ड अनुसार नबनाइएका र पहिले बनिसकेका पुराना घर संरचनाहरु गैर इन्जिनियरिंग तरिकाले बिना मापदण्ड बनेका हुँदा कपिलवस्तु जिल्ला पनि भूकम्पीय जोखिममा छ भन्न सकिन्छ । तसर्थ भूकम्पको जोखिमबाट हुने जनधनको क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्न र संभावित विपद्लाई सम्वोधन गर्न, पूर्वतयारी गरी सबैलाई सचेत र सजग बनाउन भूकम्प संबन्धी पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना प्रस्तुत गरिएको छ ।

क) भूकम्प पछिको अनुमानित परिदृश्य

- घर भवनभत्किएर मानिसहरुको मृत्यु भएको, च्यापिएको, पुरिएको, चोटपटक लागि घाइते भएको, आवास,खाद्यान्न, लत्ता कपडा आदिको अभावभई मानिसहरु अलपत्रभएको अवस्था ।
- पशुपंक्षी पुरिएको मृत्यु तथा घाइते भएको अवस्था ।
- वातावरणीय समस्यातथा अस्तव्यस्त जनजीवन ।
- बिशेष प्रकारको स्याहार आवश्यकता पर्ने गर्भवती, सुत्केरी, बालबच्चाहरु, बृद्ध बृद्धा एवं अपाङ्गताभएका व्यक्तिहरुलाई तत्काल सेवा सुविधाको आवश्यकता ।

ख) उद्देश्य

- भूकम्पबाट प्रभावितव्यक्तिहरुको लागि सुरक्षित तथा आरामदायी आवास, खाद्यान्न, औषधोपचारको साथै उनीहरुका बस्तुभाउको उचित व्यवस्थापन गर्नु ।
- भूकम्प सम्बन्धी सचेतना तथा पूर्वतयारी गर्नु ।

ग) मानवीय सहयोग सम्बन्धी मापदण्ड

१. औसतमा एक व्यक्तिकालागि ४.५-४.५ वर्ग मिटरको छाना भएको आवास क्षेत्र उपलब्धहुनु पर्छ, औसतमा ५ सदस्यहरूको एक परिवारका लागिकम्तीमापनि ४x५ मिटरको डोरीसहितको प्लास्टिक सिट र सहायता सामग्रीआवश्यक हुन्छ ।
२. दुई वर्षसम्मका केटाकेटीहरूका लागिकम्तीमा एक सेट कपडा ।
३. महिला, केटी, पुरूषतथा केटाहरूको लागि कम्तीमा पनि एकसेट कपडा । यसकाअतिरिक्त, महिला तथा केटीहरूका लागि नियमित सरसफाई सम्बन्धी सामग्रीहरुको आपूर्ति ।
४. प्रत्येक परिवारसँग एक सेट भाँडा ।
५. प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन न्यूनतम २१०० क्यालोरी प्राप्तहुने गरी सामान्य खाद्यान्न (चामल–प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ४२० ग्राम, दाल–प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ६० ग्राम, वनस्पति तेल–प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ४० मि.लि., नुन–प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ५ ग्राम)
६. विरामी तथा घाइतेको लागि उपचारको व्यवस्था ।

घ) प्रमुख कृयाकलापहरुः

१. आपत्कालीन आश्रयस्थलको उपयुक्त स्थानहरुको पहिचान तथा व्यवस्था गर्ने ।
२. भूकम्प संभावित स्थानहरुमा सचेतनाका कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने ।
३. आपत्कालीन अवस्थाको लागि आवश्यक टेन्ट, डोरी, बोरा, कपडा आदि तयारी अवस्थामा राख्ने ।
४. नयाँभवनतथा संरचना निर्माण गर्दा नेपाल सरकारबाट निर्धारित Building Code तथा अन्य प्रावधानहरु अनिवार्य पूरा गर्न लगाउने र जोखिम अवस्थामा रहेका पुराना संरचनाहरुलाई मर्मत संभार (Retrofit) गरी सुरक्षित बनाउने ।

५.२भूकम्पीय जोखिमन्यूनीकरण कार्यमा संलग्न संघसंस्थाहरुः

क्रसं	संस्थाको नाम	भूमिका	सम्पर्क व्यक्ति	मोवाइलनम्बर
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	समग्र नेतृत्व, समन्वय	प्र.जि.अ	९८५७०३७७७७
२	जिसस	स्थानीय तहसँग समन्वय	जि.स.अ.	९८५७०७८२२२, ०७६ ५६००२७, ५६००७२, ५६०००५
४	नेपाली सेना	खोज तथा उद्धार	प्र.से.	९८५१२४२०४५
४	नेपालप्रहरी	खोज तथा उद्धार	प्रहरी उपरिक्षक	९८५७०८५५५५/१००
५	सशस्त्रप्रहरी	खोज तथा उद्धार	स.प्र.उ.	९८५१२७२११६
६	नेपाल रेडक्रस	प्राथमिक उपचार तथा गैरखाद्य सामाग्री सहयोग	सभापति	०७६ ५६००१५
७	कपिवलस्तु न.पा	राहत,पुनर्निर्माण,	प्रमुखप्रशासकीयअधिकृत	९८५७०८४१११

		पुनस्थापनाका सबै कार्य		
८	बुद्धभूमि न.पा.	राहत,पुननिर्माण, पुनस्थापनाका सबै कार्य	प्रमुख प्रशासकीयअधिकृत	९८४७०३२३६५
९	वाणगङ्गा न.पा.	राहत,पुननिर्माण, पुनस्थापनाका सबै कार्य	प्रमुख प्रशासकीयअधिकृत	९८५७०८७१११
१०	माहाराजगंज न.पा.	राहत,पुननिर्माण, पुनस्थापनाका सबै कार्य	प्रमुख प्रशासकीयअधिकृत	९८४७६५२९००
१२	शिवराज न.पा.	राहत,पुननिर्माण, पुनस्थापनाका सबै कार्य	प्रमुख प्रशासकीयअधिकृत	९८५७०८६१११ / ९८५७०१४५८०
१४	बिजयनगरगा.पा.	राहत,पुननिर्माण, पुनस्थापनाका सबै कार्य	प्रमुख प्रशासकीयअधिकृत	९८५७०१४८६९
१४	याशोधरागा.पा.	राहत,पुननिर्माण, पुनस्थापनाका सबै कार्य	प्रमुख प्रशासकीयअधिकृत	९८५७०५१८४३
१५	कृष्णनगर न.पा.	राहत,पुननिर्माण, पुनस्थापनाका सबै कार्य	प्रमुख प्रशासकीयअधिकृत	
१६	मयादेवीगा.पा.	राहत,पुननिर्माण, पुनस्थापनाका सबै कार्य	प्रमुख प्रशासकीयअधिकृत	९८४७०६१३६१
१७	सुध्दोधनगा.पा.	राहत,पुननिर्माण, पुनस्थापनाका सबै कार्य	प्रमुख प्रशासकीयअधिकृत	९८५७०५२१०१
१८	पत्रकार महासंघ जिल्ला शाखा	सहयोगी संस्था	अध्यक्ष	९८४७०६११९७
१९	गैससमहासंघ जिल्ला शाखा	सहयोगी संस्था	अध्यक्ष	९८५७०५०४०८
२०	दलित सा.वि.केन्द्र	सहयोगी संस्था	अध्यक्ष	९८५७०५११५८
२१	यू.एम.एन. कपिलवस्तु	सहयोगी संस्था	सम्पर्क व्यक्ति (मेल्सनश्रेष्ठ)	९८४५१५४१९९
२२	इन्द्रेणी	सहयोगी संस्था	अध्यक्ष	९८५७०२१२४४

५.३ विद्यमानश्रोत तथाक्षमता

क्रसं	कार्यालय/ संस्था	मानवीयश्रोत	मौज्दात उद्धार सामग्री
१	जिविव्य समिति	१५	समन्वय, संचार तथा परिचालन
२	जिल्लाप्रहरी कार्यालय	२० जना	गैंची, वेल्चा, डोरी
४	सशस्त्रप्रहरी कार्यालय	४० जना	डोरी १०० मिटर, गैची, वेल्चा, डोरी
४	नेपाली सेना	४० जना	गैंची, वेल्चा, डोरी
५	कपिलवस्तु न.पा.	चालक, कर्मचारी	दमकल
६	रेडक्रस	५ जना	गैर खाद्य सामाग्री
७.	दलित सा.वि.केन्द्र	कर्मचारी	स्ट्रेचर ७ओटा, ६ ओटा, बेल्चा, गैंची, कोदालो, प्राथमिक उपचार बक्स आदि

५.४विपद् पश्चात गरिने प्रतिकार्य योजना(Response Plan)

क्रस	प्रमुखकार्यहरु	जिम्मेवार निकाय	समय सिमा
१	समन्वय बैठक	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	यथासिघ्र अथवा आवश्यकता अनुसार
२	परिस्थितीको लेखाजोखा, कार्यदल गठन, कार्य योजनानिर्माण	जिविव्य समितितथा क्लस्टर सदस्यहरु	आवश्यकता अनुसार
३	भूकम्प प्रभावितहरु पहिचान एकिन भए पछि परिचय पत्र वितरण	जिविव्य समिति	आवश्यकता अनुसार

४.	सुरक्षित स्थलको पहिचान र बसोबास व्यवस्थापन	जिविव्य समितितथा क्लस्टर सदस्यहरु	आवश्यकता अनुसार
५	स्वास्थ्यतथा सुरक्षाको व्यवस्था	समितितथा क्लस्टर सदस्यहरु	आवश्यकता अनुसार
६	खानेपानी सरसफाईको व्यवस्था	जिविव्य समितितथा क्लस्टर सदस्यहरु	यथासिघ्र
७	किट, चटाई, भाडाकुडा, कपडा, चुल्हो दाउरा जस्ता गैरखाद्य सामाग्रीको व्यवस्था	जिविव्य समितितथा क्लस्टर सदस्यहरु	यथासिघ्र
८	खाद्य सामग्रीको व्यवस्थातथावितरण	जिविव्य समितितथा क्लस्टर सदस्यहरु	यथासिघ्र
९	पुनर्स्थापनाको लागिकार्य	जिविव्य समितितथा क्लस्टर सदस्यहरु	यथासिघ्र
१०	स्थास्थ्य, सुरक्षा, सरसफाई जस्ता विषयमा विभिन्न निकायसँग समन्वय गरी चेतनामूलक क्रियाकलाप	जिविव्य समितितथा क्लस्टर सदस्यहरु	यथासिघ्र
११	समिक्षा, मूल्यांकन र प्रतिवेदनदिने	जिविव्य समिति	नियमित/साप्ताहिक

५.५ भूकम्पीय जोखिमन्यूनीकरणका लागिपूर्व तयारीयोजना

क्रस	प्रमुखकार्यहरु	जिम्मेवार निकाय	समय सिमा
१	सम्भावित जोखिमहुने क्षेत्र पत्ता लगाउन बैठक	जिविव्य समिति	बैशाख १५ भित्र
२	सम्भावित जोखिमहुने क्षेत्रमा स्थानीय संस्था सरकारी निकाय, समाजसेवी, बुद्धिजीवी राखीपूर्व तयारी सम्बन्धी अन्तरक्रियागोष्ठी गर्ने ।	जिविव्य समितितथा सदस्यहरु	बैशाख २५ भित्र
४	नयाँभवन तथा संरचना निर्माण गर्दा नेपाल सरकारबाट निर्धारित Building Code तथा अन्य प्रावधानहरु अनिवार्य पूरा गर्न लगाउने र जोखिम अवस्थामा रहेका पुराना संरचनाहरुलाई प्रवलीकरण (Retrofit)ग री सुरक्षित बनाउने	नपातथागापाहरु	सधैं, नियमित
४.	घना बस्ती भएकाशहरी इलाका, स्कूल, कलेज आदि स्थानहरुमा Drop, Cover and Hold को कृत्रिम घटना अभ्यास गरी सचेतना बढाउने ।	नेपाल प्रहरी, नेपाली सेना, गैसस, विद्यालय	फागुनको दोस्रो हप्ता
५	उद्दार सामग्रीहरुको सूचीतयार र खरिद	जिविव्य समिति तथा सदस्यहरु	जेठ १५ भित्र
६	उद्दार सामग्रीप्राप्ती, खरिद तथा भण्डारण	जिविव्य समिति तथा सदस्यहरु	जेठ २० भित्र
७	आवश्यक सामग्रीहरुको विवरण : डोरी : १०० मि. स्ट्रेचर : २५ वटा हेल्मेट : १०० वटा कोदालो : ५० वटा बेल्चा : ५०	दमकल एम्बुलेन्स, सवारी साधन ईन्धन प्राथमिकउपचार बाकस : १५ वटा	

५.६ आवश्यक सामग्रीहरु

क्र.सं.	आवश्यक सामग्री	ईकाई	परिमाण
	समन्वय वैठक	पटक	४
	सुरक्षित स्थलको पहिचान र बसोबास व्यवस्थापन	पटक	१
	खानेपानी सरसफाइ व्यवस्था (१० हे.पाइप र २० शौचालय)	धारा/शौचालय	३०
	चटाई, भाडाकुडा, कपडा, चुल्हो दाउरा	परिवार	३०००
	खाद्य सामग्री व्यवस्था र वितरण	परिवार	१००
	स्ट्रेचर	थान	२०
	बेल्चा,	थान	५०
	कोदालो	थान	५०
	बन्चरो	थान	१०
	हेलमेट	थान	५०
	खुकुरी	थान	१०
	प्राथमिकउपचार बक्स	थान	२५
	सचेतनातालीम	जना	१
	अनुगमन	पटक	२

आगलागी रोकथाम तथा न्यूनीकरणका लागि पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७७

भूमिका

कपिलवस्तु जिल्लामा बर्षेनी पर्ने बिनासकारी प्रकोप मध्ये आगलागी पनि एक रहेको छ । प्रत्येक बर्ष यहाँ साना ठूला गरी लगभग ४०/५० वटा आगलागीका घटनाहरु घट्ने र ५०० भन्दा बढी घर गोठ नष्ट हुने गरेका छन । भर्खर २०७६/२०७७ को वर्षभरी भएको ४९वटा आगलागीका घटनाहरु जिल्लका अधिकांश स्थानहरुमा भएको आगलागीबाट जनधनको क्षति भएको छ । यसप्रकार आगलागीबाट धेरै धनजन, बस्तुभाउ तथा मानवीय क्षति हुनुको साथै तत्काल मानिस तथा पशुपंक्षीहरुको लागि आवास, खाद्य तथा अन्य आवश्यकताहरुको कठिनाई हुने गर्दछ । ग्रामीण इलाकाका अधिकांश घरहरु खर पराल, स्याउला, काठ जस्ता बस्तुहरुबाट बनेका हुँदा यी बस्तुहरुमा सजिलै र तुरुन्तै आगो लाग्न सक्छ र आगलागीका घटनाहरु घट्ने गर्दछन । प्राय गरेर गर्मीयाममा विशेष गरी फागुन देखि जेठ महिना सम्म आगलागीका घटनाहरु हुने गरेको पाइन्छ । आगो मानव जीवनयापनका लागि अपरिहार्य आवश्यकता हो । आगो बिना संसारको कल्पना पनि निरर्थक छ । आगो नभै नहुने वस्तु हो भने विनासको कारक तत्व पनि हो । यसको सदुपयोग सही ढंगबाट भएमा मानव जीवनलाई आरामदायी र सुखमय बन्नमा सहयोग पुग्छ तर यसको सानो लापरवाही वा दुरुपयोगले ठुलो प्रकोप ल्याउँदछ, र क्षणभर मै घर, गाँउ तहसनहस बनाई दिन्छ । प्राय गरेर जथाभावी आगो बाल्नु, आगो बालेको बेला बेजोडले हुरी बतास चल्नु, चट्याङ्ग पर्नु, स्टोभ वा ग्याँस सिलिन्डर पड्कनु, बिजुलीको भोल्टेज अचानक बढ्नु वा करेन्ट सट् हुनु, मैनबत्ती, तेलबत्ती बालेर ननिभाई छोड्नु, केटाकेटीले भेट्टाउने ठाँउमा सलाई लाइटर जस्ता वस्तु राख्नु आदि कुराहरुमा सावधानी पुराउन नसक्दा आगलागीका घटनाहरु हुने गर्छन् ।

जुनसुकै कारणबाट आगलागी भएपनि त्यसबाट हुने क्षतिबाट बच्न नआत्तिई र होसियार रहेर आगलागीको खबर तुरुन्तै छरछिमेकलाई दिनु पर्छ, आगलागी हुनासाथ तुरुन्तै बाहिर निस्कनु पर्छ, सकेसम्म बहुमुल्य सामानहरु लिएर बाहिर निस्कने, दमकल तथा एम्वुलेन्सलाई तत्काल खबर गर्ने, दमकल आउने बाटो खुल्ला गरी दिने, नजिकैको स्वास्थ्यकर्मी वा प्राथमिक उपचार टोलीलाई खबर गर्ने, आगलागीबाट चोटपटक लागेको भए तुरुन्त उपचारको व्यवस्था गर्ने, आफना कुनै व्यक्तिहरु घर भित्र रहेको आशंका भएमा तुरुन्त उद्धारकर्मीलाई खबर गर्ने, ग्याँसको सिलिण्डरमा आगो लागेमा तत्काल कम्बललाई पानीमा भिजाई छोपी दिने, आगलागी भएको घर वा क्षेत्र भित्र जानु परे तालिम प्राप्त व्यक्ति मात्र जाने जस्ता कुराहरु यथाशिघ्र अवलम्बन गर्नु पर्छ ।

आगलागीबाट बच्नको लागि सदैब सावधानी अपनाउने, सर्तक भएर बस्ने, जथाभावी आगो नबाल्ने, आगो प्रयोग गरिसकेपछि राम्ररी निभाउने, आगोजन्य बस्तु केटाकेटीको पहुँचबाट टाढा राख्ने, बिजुलीको वायरिङ्ग व्यवस्थित राख्ने, सकेसम्म घरको छाना खर र छ्वालीले नछाउने, खर तथा फूसले छाएका घरहरुमा टुकी र आगो बाल्दा सचेत रहने,

आगो फैलन सक्ने सुख्खा बस्तुहरु सुरक्षित राख्ने, समुदायहरुमा जनचेतनाको बिकास गर्ने, ग्याँस, स्टोभ, हिटरको प्रयोग गर्ने बिधि जानी राख्ने र उपयुक्त व्यवस्थापन गर्ने गर्नु पर्छ ।
तसर्थ आगलागीबाट हुने जनधनको क्षतिलाई संबोधन गर्न र आगलागीका घटना घट्न नदिन पूर्वतयारी गरी सबैलाई सचेत र सजग गराउन आगलागि संबन्धी पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना प्रस्तुत गरिएको छ ।

क) आगलागी पछिको अनुमानित परिदृश्य

- घर आवास नष्ट भएको, खाद्यान्न, लत्ता कपडा, कागजपत्रहरु जलेर नष्ट भई धन सम्पत्ति नष्ट भएको, मानिसहरुलाई आगोले पोलेको, चोटपटक लागेको अवस्था ।
- तत्कालको लागि आवास, खाद्यान्न तथा कपडाहरुको अभाव ।
- पशुपंक्षीकोलाई आवास तथा दानाको अभाव ।
- वातावरणीय समस्या तथा अस्तव्यस्त जनजीवन ।
- बिषेश प्रकारको स्याहार आवश्यकता पर्ने गर्भवती, सुत्केरी, बालबच्चाहरु, जेष्ठ नागरिक एवं अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई तत्काल सेवा सुविधाको आवश्यकता ।

ख) उद्देश्य

- आगलागीबाट प्रभावित व्यक्तिहरुको लागि सुरक्षित तथा आरामदायी आवास, खाद्यान्न, औषधोपचारको साथै उनीहरुका बस्तुभाउको उचित व्यवस्थापन गर्नु ।
- आगलागीका घटनाहरु दोहरिन नदिन सचेतना तथा पूर्वतयारी गर्नु ।

ग) मानवीय सहयोग सम्बन्धी मापदण्ड

१. औसतमा एक व्यक्तिका लागि ३.५-४.५ वर्ग मिटरको छाना भएको आवास क्षेत्र उपलब्ध हुनु पर्छ, औसतमा ५ सदस्यहरूको एक परिवारका लागि कम्तीमा पनि ४ह ५ मिटरको डोरीसहितको प्लास्टिक सिट र सहायता सामग्री आवश्यक हुन्छ ।
२. दुई वर्षसम्मका केटाकेटीहरूका लागि कम्तीमा एक सेट कपडा ।
३. महिला, केटी, पुरूष तथा केटाहरूको लागि कम्तीमा पनि एकसेट कपडा । यसका अतिरिक्त, महिला तथा केटीहरूका लागि नियमित सरसफाइ सम्बन्धी सामग्रीहरुको आपूर्ति ।
४. प्रत्येक परिवारसँग एक सेट भाँडा ।
५. प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन न्यूनतम २१०० क्यालोरी प्राप्त हुने गरी सामान्य खाद्यान्न (चामल-प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ४२० ग्राम, दाल-प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ६० ग्राम, वनस्पति तेल-प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ३० मि.लि., नुन-प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ५ ग्राम)
६. विरामी तथा घाइतेको लागि उपचारको व्यवस्था ।

घ) प्रमुख कियाकलापहरु :

१. उपलब्ध सार्वजनिक स्थलहरुमा अस्थायी आवाशको व्यवस्था गर्ने ।
२. आगलागी सम्भावित गाविसहरुमा पानीका स्रोतहरु कुवा, इनार, पोखरीहरुको मर्मत संभार गर्ने ।
३. डोरी, बोरा, कपडा आदि तयारी अवस्थामा राख्ने ।
४. कुटो, कोदालो, साबेल आदि सजिलै भेट्ने ठाँउमा राख्ने ।
५. दमकलको व्यवस्था गर्ने, सम्पर्क फोन नं. राख्ने ।

आगलागी रोकथाम तथा न्यूनीकरण कार्यमा संलग्न संघ संस्थाहरु

क्र. स.	संस्थाको नाम	भूमिका	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	जि.वि. व्या.समिति	अगुवा संस्था	प्र.जि.अ	०७६ ५६०११५
२	जिसस	सहयोगी संस्था	प्रमुख	०७६५६०००५
३	नेपाली सेना	सहयोगी संस्था	गुल्म पति	०७६५६००१६
४	नेपाल प्रहरी	सहयोगी संस्था	प्रहरी उपरिक्षक	०७६५६०४६५/१००
५	नेपाल रेडक्रस	सहयोगी संस्था	सभापती	०७६ ५६००१५
६	सशस्त्र प्रहरी	सहयोगी संस्था	स.प्र.उ.	०७६५६१०५९
७	पत्रकार महासंघ	सहयोगी संस्था	अध्यक्ष	९८४७०६११९७

विद्यमान श्रोत तथा क्षमता

क्र. स.	कार्यालय/संस्थामानवीय	मानवीय श्रोत	मौज्दात उद्दार सामग्री
१	जिल्ला विपद् वयवस्थापन समिति	१५ जना	समन्वय, सञ्चार तथा परिचालन
२	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	२० जना	गैंची,वेल्चा,डोर
३	सशस्त्रप्रहरी कार्यालय	४० जना	डोरी १०० मिटर, गैची, वेल्चा,डोर
४	नेपाली सेना.	३० जना	गैंची, वेल्चा ,डोरी
५	कपिलवस्तु न.पा.	चालक, कर्मचारी	दमकल
६	कृष्णनगर नगरपालिका	चालक, कर्मचारी	दमकल
७	रेडक्रस	५ जना	गैर खाद्य सामग्री
८	इन्द्रेणी	२ जना	गैंची,वेल्चा,डोरी

विपद् पश्चात गरिने प्रतिकार्य योजना (Response Plan)

क्र. स.	प्रमुख कार्यहरु	जिम्मेवार निकाय	समय सिमा
१	समन्वय वैठक	जि.वि.व्या.स.	सूचना पछि तुरुन्त
२	परिस्थितीको लेखाजोखा, कार्यदल गठन, कार्य योजना निर्माण	जि.वि.व्या.स.तथा क्लस्टरका सदस्यहरु	सूचना पछि तुरुन्त (३ घण्टा भित्र)
३	आगलागी प्रभाबित पहिचान एकिन भए पछि परिचय पत्र वितरण	जि.वि.व्या.स.	२ दिन भित्र
४	सुरक्षित स्थलको पहिचान र बसोबास व्यवस्थापन	जि.वि.व्या.स.तथा क्लस्टरका सदस्यहरु	२ दिन भित्र
५	स्वास्थ्य तथा सुरक्षाको व्यवस्था	जि.वि.व्या.स.तथा क्लस्टरका सदस्यहरु	पहिलो दिन देखि
६	खानेपानी सरसफाईको व्यवस्था	जि.वि.व्या.स.तथा क्लस्टरका सदस्यहरु	२४ घण्टा भित्र
७	किट, चटाई, भाँडाकुँडा, कपडा, चुल्हो दाउरा जस्ता गैरखाद्य सामग्रीको व्यवस्था	जि.वि.व्या.स.तथा क्लस्टरका सदस्यहरु	पहिलो दिन देखि
८	खाद्य सामग्रीको व्यवस्था तथा वितरण	जि.वि.व्या.स.तथा क्लस्टरका सदस्यहरु	पहिलो दिन देखि
९	पुनर्स्थापनाको लागि कार्य	जि.वि.व्या.स.तथा क्लस्टरका सदस्यहरु	१ महिना भित्र
१०	स्थास्थ्य, सुरक्षा, सरसफाई जस्ता विषयमा विभिन्न निकाय सँग समन्वय गरीचेतनामूलक क्रियाकलाप	जि.वि.व्या.स.तथा क्लस्टरका सदस्यहरु	पहिलो हप्ता
११	समिक्षा, मूल्यांकन र प्रतिवेदन दिने	जि.वि.व्या.स.	नियमित र साप्ताहिक

आगलागी रोकथाम तथा न्यूनीकरणका लागि पूर्व तयारी योजना

क्र. स.	प्रमुख कार्यहरु	जिम्मेवार निकाय	समय सिमा
१	सम्भावित जोखिम हुने क्षेत्र पत्ता लगाउन बैठक	जि.वि.व्या.स.	बैशाख १५ भित्र
२	सम्भावित जोखिम हुने क्षेत्रमा स्थानीय संस्था सरकारी निकाय, समाज सेवी,बुद्धिजीवी राखी पूर्वतयारी संम्वन्धिअन्तरक्रिया गोष्ठी गर्ने ।	जि.वि.व्या.स.तथा क्लस्टरका सदस्यहरु	बैशाख २५ भित्र
३	जोखिमक्षेत्रको उद्धारका लागि प्रशिक्षण दिने ।	जि.वि.व्या.स.तथा क्लस्टरका सदस्यहरुरु	जेठको पहिलो हप्ता
४	दमकल व्यवस्थापनको लागि कपिलवस्तु नगरपालिकाको क्षमता तथा कोष अभिबृद्धि गर्ने र अन्य नगरपालिकाहरु सँग दमकल सञ्चाालनको लागि योजना बनाउने ॥	स्थानिय तहहरु	फागुनको दोस्रो हप्ता
५	उद्धार सामाग्रीहरुको सूची तयार र खरिद	जि.वि.व्या.स.तथा क्लस्टरका सदस्यहरु	जेठ १५ भित्र

६	उद्दार सामाग्री प्राप्ती,खरिद तथा भण्डारण	जि.वि.व्या.स.तथा क्लस्टरका सदस्यहरु	जेठ २० भित्र
७	आवश्यक सामग्रीहरुको विवरण : डोरी : १००मि. स्ट्रेचरः २५ वटा हेल्मेटः १०० वटा कोदालो : ५० वटा बेल्चा ५० वटा ब्याकप्याग फोर्स फायर इस्टिंग्यूसर अग्नि प्रतिरोधक सुट	दमकल एम्बुलेन्स सवारी साधन इन्धन प्राथमिक उपचार बाकस : १५ वटा	

आवश्यक बजेट

क्र.सं.	आवश्यक सामग्री	ईकाई	परिमाण	दर	बजेट
१	समन्वय वैठक	पटक	४	१०००	४०००
२	सुरक्षित स्थानको पहिचान र बसोबास व्यवस्थापन	पटक	१	५०००	५०००
३	खानेपानी सरसफाई व्यवस्था(१०हे.पाइप र २० शौचालय)	धारा/शौचाल	३०	१००००	३०००००
४	चटाई,भाडाकुडा,कपडा,चुल्हो दाउरा	परिवार	३०००	१००	३०००००
५	खाद्य सामग्री व्यवस्था र वितरण	परिवार	१००	२५००	२५००००
६	स्टेचर	थान	२०	१५००	३००००
७	बेल्चा	थान	५०	१७५	८७५०
८	कोदालो	थान	५०	२००	१००००
९	बन्चरो	थान	१०	१७५	१७५०
१०	हेल्मेट	थान	५०	४००	२०,०००
११	खुकुरी	थान	१०	२००	२०००
१२	प्राथमिक उपचार बाकस	थान	२५	५००	१२५००
१३	पुर्नस्थापनको लागि निर्माण सामग्री	परिवार	१००	१००००	१०,०००००
१४	सचेतना तालिम	जना	१	२५०००	२५०००
१५	ब्याकप्याक फोर्स	थान	१०	३००००	३०००००
१६	फायर इस्टिंग्यूसर	थान	१०	२००००-६००००	२००००-६००००
१७	अग्नि प्रतिरोधक सुट	थान	१०	१००००	१०००००
१८	अनुगमन	पटक	२	५०००	१००००
	जम्मा				**२५७१०००**

५.७ भूकम्पीय विपद् प्रतिकार्य तालीका

समायावधि	प्रतिकार्यका लागि गतिविधिहरु	जिम्मेवारी	कैफियत
० देखि १ दिन	भूकम्पीय विपद्को जानकारी दिने	भूकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, बिद्युतीय सञ्चार माध्यमहरु	
	विपद्बाट भएको प्रभावको प्रारम्भिक सूचना लिने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
	प्रभावित क्षेत्रमा खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन गर्ने खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने खोज तथा उद्धार कार्यमा हेबि ईक्यूपमेन्टस परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल, सडक डिभिजन कार्यालय,स्थानीय तह, निर्माण व्यवबसयी ,	
	<u>जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको आकस्मिक वैठक बस्ने</u> विपद् सुचना अधिकारी सुनिश्चित गर्ने जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रलाई कार्यविधि अनुसार सक्रिय बनाउने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
	स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागि स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	प्राथमिक उपचारक र एम्वुलेन्स सेवा परिचालन गर्ने गराउने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय/नेरेसो, स्थानीय तह, एम्वुलेन्स सञ्चालक समिति	
	घाईतेहरुलाई तत्काल उपचारको व्यवस्था मिलाउने	राप्ती स्वास्थ्य बिज्ञान प्रतिष्ठान, जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय,राप्ती अञ्चल अस्पताल, निजि अस्पतालहरु	
	स्थल मार्गबाट उद्धार गर्न नसकिने प्रभावितहरुलाई हेलिकप्टर परिचालनका लागि प्रदेश र केन्द्रमा अनुरोध गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	थप खोज उद्धार टोलीको लागि गृह मन्त्रालयमा अनुरोध गर्ने	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	
	बिषयगत क्षेत्रगत निकायहरुलाई सक्रिय बनाउने, समन्वय गर्ने बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको वैठक बस्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति बिषय क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु	
	स्थानीय तहको समन्वयमा विस्थापितहरु रहेको स्थान बारे जानकारी लिने	स्थानीय तह, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला आपत्कालीन कायसंचालन केन्द्र	
	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाका लागि टोली परिचालन	स्थानीय तहका प्रमुख, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	

समायावधि	प्रतिकार्यका लागि गतिविधिहरु	जिम्मेवारी	कैफियत
	प्रभावित क्षेत्रसम्मको पहुँचको बारेमा जानकारी लिने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
	प्रभावित समुदायहरुलाई विपद् प्रतिकार्यका लागि भए गरेका प्रयासहरु तथा सावर्जनिक आह्वान विषयक सूचनाहरु प्रवाह गर्ने ।	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र पत्रकार महासंघ/सञ्चार माध्यमहरु	
	विस्थापितहरुलाई तयारी खाना, पानीको व्यवस्था गरी बितरण गर्ने	स्थानीय तह, उद्योग बाणिज्य संघ	
	विस्थापितहरुलाई त्रिपाल उपलब्ध गराई आश्रय स्थलको व्यवस्था मिलाउने	स्थानीय तह/नेपाल रेडक्रस सोसाइटी/सघन शहरी बिकास तथा भवन निर्माण आयोजना	
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरुको अवस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द(NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
दोश्रो दिन	विपद् प्रतिकार्य र पराकम्पनबाट आउनसक्ने जोखिम सम्बन्धी सूचना प्रकाशन प्रशारण गर्ने	भूकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, बिद्युतीय सञ्चार माध्यमहरु	
	प्रभावित क्षेत्रमा खोज तथा उद्धार कार्य गर्न थप टोली परिचालनलाई निरन्तर्ता गर्ने खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,	
	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भूकम्पबाट क्षति भएका भग्नाबशेसलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ	
	स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागि स्वयंसेवक थप टोली परिचालन गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	DDRT/NDRT/RDRTटिमहरु र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	राहत बितरण कार्यलाई समन्वय गरी एकद्वार प्रणाली मार्फत बितरणको प्रबन्ध मिलाउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थान समिति	
	विस्तपितहरुलाई तयारी खाना, खानेपानीको थप व्यवस्था गर्ने	स्थानिय तह/जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति/उद्योग बाणिज्य संघ	
	विस्थापितहरुलाई गैरखाद्य सामाग्री र तयारी खाना पानी थप बितरण गर्ने	उद्योग बाणिज्य संघ, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी,	
	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा तथ्यांक समायोजन गरी अनुमोदन गर्ने र लेखाजोखा समन्वय टोली (ACT) परिचालनका लागि राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC) सँग अनुरोध गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा प्रतिबेदन तयार गर्ने र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा पेश गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
	विस्थापित भएकाहरुलाई त्रिपाल बितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी बिकास तथा भवन	

समायावधि	प्रतिकार्यका लागि गतिविधिहरु	जिम्मेवारी	कैफियत
		निर्माण आगोजना/नेरेसो	
	प्रभावितहरुको खोज तथा उद्धारगरी तिनीहरुलाई तत्काल आवश्यक पर्ने खाद्यान्न र न्यूनतम मानवोचित सामग्री र स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम राहत उपलब्ध गराउने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
	घाईते तथा बिरामीहरुको उपचारको निःशुल्क उपचारको व्यवस्था मिलाउने	कपिलवस्तु अस्पताल, स्वास्थ्य कार्यालय, पालिकाका निजी अस्पतालहरु	
	सामुदायीक र जिल्ला द्रुत प्रतिकार्य टोली(CRRT/RRT)समूहको वैठक बसी टोली परिचालन गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय	
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको वैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु	
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका बमोजिम मृत्युभएका शवहरुको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	शिबिरहरुमा बिद्युत तथा सञ्चारको प्रबन्ध मिलाउने	नेपाल बिद्युत प्राधिकरण, नेपाल टेलिकम	
	प्रतिकार्यका लागी भए गरेका कार्यहरुको अवस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र(NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
तेश्रो दिन	विपद् प्रतिकार्य र पराकम्पनबाट आउनसक्ने जोखिम सम्वन्धी सूचना प्रकाशन प्रशारण गर्ने	भूकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, बिद्युतीय सञ्चार माध्यमहरु	
	बढी प्रभावित क्षेत्रमा केन्द्रीत गरी खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन निरन्तर्ता गर्ने खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,	
	बढी प्रभावित क्षेत्रहरुमा स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागि स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने पारिवारिक सम्पर्क नभएका व्यक्तिहरुको खोजिकार्य गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	DDRT/NDRT/RDRTटिमहरु र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भूकम्पबाट क्षति भएका भग्नाबशेसलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ	
	विस्थापित भएकाहरुलाई त्रिपाल बितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी बिकास तथा भवन निर्माण आगोजना/नेरेसो	
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका बमोजिम मृत्युभएका शवहरुको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	

समायावधि	प्रतिकार्यका लागि गतिविधिहरु	जिम्मेवारी	कैफियत
	उपलब्ध गराउने		
	राहत बितरण कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाई निरन्तर्ता दिने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति,स्थानीय तह	
	जिल्ला विपद् प्रतिकार्य टोली (DDRT)लाई परिचालन गर्ने	नेरेसो	
	अति संकटासन्न अबस्थामा रहेका समूहरुलाई बिशेष निगरानी तथा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय स्थानीय तह स्थानीय स्वास्थ्य संस्था	
	प्रभावित क्षेत्रमा हुन सक्ने महिला हिसांका गतिविधिका सम्वन्धमा विशेष निगरानी राख्ने तथा बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई विशेष सरंक्षणको प्रवन्ध मिलाउने	स्थानीय तहका महिला बालबालिका तथा सामाजिक बिकास शाखा, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुका लागि कार्य गर्ने निकायहरु	
	खाद्य तथा गैरखाद्य सामाग्रीहरु,सूक्ष्म पोषण तथा बालभिटा लगायत पोषणयुक्त खाना बितरण गर्ने	स्थानीय तह, नेरेसो, जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय,अन्य सहयोगी निकायहरु	
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको वैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु	
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको वैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
	भग्नाबशेषलाई पन्छाउने कार्य गर्ने	सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ	
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका बमोजिम मृत्युभएका शवहरुको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	शिबिर वा अस्थायी आश्रय स्थलहरुमा बिद्युत तथा सञ्चारको प्रबन्ध मिलाउने	नेपाल बिद्युत प्राधिकरण, नेपाल टेलिकम	
	न्यूनतम प्रजनन स्वास्थ्य सेवा (Minimum Initial Service Package-MISP)कार्यान्वयन गर्ने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, जिल्ला अस्पताल, स्थानीय तह स्वास्थ्य संस्थाहरु	
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरुको अवस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
चौथो दिन	विपद् प्रतिकार्य र पराकम्पीय जोखिम सम्बन्धी सूचना प्रकाशन प्रशारण गर्ने	भूकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, बिद्युतीय सञ्चार माध्यमहरु	
	बढी प्रभावित क्षेत्रमा केन्द्रीत गरी खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन निरन्तर्ता गर्ने खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,	
	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भूकम्पबाट क्षति भएका भग्नाबशेसलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ	

समायावधि	प्रतिकार्यका लागि गतिविधिहरु	जिम्मेवारी	कैफियत
	बढी प्रभावित क्षेत्रहरुमा स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागि स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने पारिवारिक सम्पर्क नभएका व्यक्तिहरुको खोजिकार्य गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	DDRT/NDRT/RDRTटिमहरु र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	राहत बितरण कार्यलाई निरन्तरता दिने	जिल्ला विपद् व्यवस्थान समिति, स्थानीय तह	
	खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छताका गतिबिधिहरु संचालन गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई डि. कार्यालय, स्थानीय तह	
	विपद्बाट अबरुद्ध सडक सञ्जाल मर्मत गरी तत्कालका लागि संचालनमा ल्याउने	सडक निर्माण डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तह	
	विस्थापित भएकाहरुलाई त्रिपाल बितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी बिकास तथा भवन निर्माण आयोजना/नेरेसो	
	प्रभावित समुदायलाई नेपाल सरकारको स्विकृत मापदण्ड बमोजिम नगद तथा अन्य आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह	
	मरेका पशुका शवहरु संकलन तथा व्यवस्थापन गर्ने	स्थानीय तह	
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको वैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु	
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको वैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका वमोजिम मृत्युभएका शवहरुको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	शिबिरहरुमा बिद्युत तथा सञ्चारको प्रबन्ध मिलाउने	नेपाल बिद्युत प्राधिकरण, नेपाल टेलिकम	
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरुको अवस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
पाँचौं दिन	विपद् प्रतिकार्य र पराकम्पीय जोखिम सम्बन्धी सूचना प्रकाशन प्रशारण गर्ने	भूकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, बिद्युतीय सञ्चार माध्यमहरु	
	बढी प्रभावित क्षेत्रमा केन्द्रीत गरी खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन गर्ने खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,	
	बढी प्रभावित क्षेत्रहरुमा स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागि स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने पारिवारिक सम्पर्क नभएका ब्यक्तिहरुको खोजिकार्य गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	DDRT/NDRT/RDRTटिमहरु र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	

समायावधि	प्रतिकार्यका लागि गतिविधिहरु	जिम्मेवारी	कैफियत
	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भूकम्पबाट क्षति भएका भग्नाबशेसलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ	
	विस्थापित भएकाहरुलाई त्रिपाल बितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी बिकास तथा भवन निर्माण आगोजना/नेरेसो	
	प्रभावितहरुको पहूँचसम्म राहत सहायता नपुगेको स्थानहरुमा थप राहत बितरणको व्यवस्था गर्ने	स्थानीय तह जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति,	
	अस्पताल, स्वास्थ्य केन्द्र,आन्तरिक रुपमा विस्थापितको शिविर, विद्यालयजस्ता आधारभूत क्षेत्रमा विद्युतिय सेवा र सञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने	नेपाल बिद्युत प्राधिकरण कार्यालय, नेपाल टेलिकमको कार्यालय	
	थप आवश्यक पर्ने राहतका लागि समन्वय गरी माग गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको वैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु	
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको वैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
	शिबिरहरुमा बिद्युत तथा सञ्चारको प्रबन्ध मिलाउने	नेपाल बिद्युत प्राधिकरण, नेपाल टेलिकम	
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरुको अवस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र(NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
छैटौं दिन	विपद्प्रतिकार्य र पराकम्पीय जोखिम सम्बन्धी सूचना प्रकाशन प्रशारण गर्ने	भूकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, बिद्युतीय सञ्चार माध्यमहरु	
	बढी प्रभावित क्षेत्रमा केन्द्रीत गरी खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन गर्ने ➢ खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,	
	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भूकम्पबाट क्षति भएका भग्नाबशेसलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ	
	बढी प्रभावित क्षेत्रहरुमा स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ➢ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागि स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने ➢ पारिवारिक सम्पर्क नभएका व्यक्तिहरुको खोजिकार्य गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	DDRT/NDRT/RDRTटिमहरु र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	विस्थापित भएकाहरुलाई त्रिपाल बितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी बिकास तथा भवन निर्माण आगोजना/नेरेसो	

समायावधि	प्रतिकार्यका लागि गतिविधिहरु	जिम्मेवारी	कैफियत
	स्विकृत मापदण्ड बमोजिम राहत उपलब्ध गराउने थप आवश्यक पर्ने राहतका लागिसमन्वय गरी माग गर्ने र बितरणको व्यवस्था मिलाउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह	
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु	
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका बमोजिम मृत्युभएका शवहरुको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरुको अवस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र(NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
सातौं दिन	विपद् प्रतिकार्य र पराकम्पीय जोखिम सम्बन्धी सूचना प्रकाशन प्रशारण गर्ने	भूकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, बिद्युतीय सञ्चार माध्यमहरु	
	बढी प्रभावित क्षेत्रमा केन्द्रित गरी खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन गर्ने खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,	
	बढी प्रभावित क्षेत्रहरुमा स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ➢ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागि स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने ➢ पारिवारिक सम्पर्क नभएका व्यक्तिहरुको खोजिकार्य गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	DDRT/NDRT/RDRTटिमहरु र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भूकम्पबाट क्षति भएका भग्नाबशेसलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ	
	विस्थापित भएकाहरुलाई थप त्रिपाल बितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी बिकास तथा भवन निर्माण आगोजना/नेरेसो	
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु	
	स्विकृत मापदण्ड बमोजिम राहत उपलब्ध गराउने र थप आवश्यक पर्ने राहतका लागि समन्वय गरी बितरणको व्यवस्था मिलाउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	प्रभाावित क्षेत्रमा खासगरी सङ्कटासन्न समूहका लागि स्वच्छ सुरक्षित वातावरणको प्रत्याभुति दिने विशेषगरी लङ्गैगिक हिंसा नियन्त्रण गर्न विशेष ध्यान दिने	स्थानीय तह, महिला बालबालिका तथा सामाजिक बिकास शाखा	
	विस्थापितहरुलाई गैरखाद्य र खाद्य सामग्रीको सेट वितरण गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी/स्थानीय तह खाद्य सुरक्षा नेतृत्व गर्ने निकाय, विश्वखाद्य	

समायावधि	प्रतिकार्यका लागि गतिविधिहरु	जिम्मेवारी	कैफियत
		कार्यक्रम	
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको वैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
	मानवीय कार्यका लागि भएका प्रतिकार्य उद्धार कार्यको अनगुमन र प्रतवदेन तयार गर्ने	जिल्ला विपद्व्यवस्थापनसमिति	
	आवश्यकताको आधारमा बिपद **<u>लेखाजोखा मार्गदर्शन २०७२</u>** अनुसार थप लेखाजोखाका औजारहरुलाई सक्रिय बनाउने (MIRA/CSDA)	जिल्ला विपद्व्यवस्थापनसमिति बिषय क्षत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु र सहयोगी निकायहरु	
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका बमोजिम मृत्युभएका शवहरुको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद्व्यवस्थापनसमिति	
	प्रभावित परिवारको दर्ता गर्ने, प्रभावितको लागि परिचयपत्र उपलब्ध गराउने ।	स्थानीय तह/जिल्ला विपद्व्यवस्थापनसमिति/जिल आपत्कालन कार्यसंचालन केन्द्र	
	प्रतिकार्यका लागी भए गरेका कार्यहरुको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र(NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
दोश्रो हप्ता	विपद् प्रतिकार्य र पराकम्पीय जोखिम सम्वन्धि सुचना प्रकाशन प्रशारण गर्ने	भूकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, बिद्युतिय सञ्चार माध्यमहरु	
	बढी प्रभावित क्षेत्रमा केन्द्रित गरी खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन गर्ने खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,	
	बढी प्रभावित क्षेत्रहरुमा स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागि स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने पारिवारिक सम्पर्क नभएका व्यक्तिहरुको खोजिकार्य गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	DDRT/NDRT/RDRTटिमहरु र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भूकम्पबाट क्षति भएका भग्नाबशेसलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला विपद्व्यवस्थापनसमिति स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ	
	विस्थापित भएकाहरुलाई थप त्रिपाल बितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी बिकास तथा भवन निर्माण आगोजना/नेरेसो	
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु	
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	

समायावधि	प्रतिकार्यका लागि गतिविधिहरु	जिम्मेवारी	कैफियत
	थप आव्श्यक पर्ने राहतका लागी समन्वय गरी स्विकृत मापदण्ड बमोजिम बितरणको व्यवस्था मिलाउने	जिल्ला विपद्व्यवस्थापनसमिति स्थानीय तह	
	प्रभाावित क्षेत्रमा खासगरी सङ्कटासन्न समूहका लागि स्वच्छ र सुरक्षित वातावरणको प्रत्यभूति दिने विशेषगरी लैङ्गिक हिंसा नियन्त्रण गर्न विशेष ध्यान दिने	स्थानीय तह, महिला बालबालीका तथा सामाजिक बिकास शाखा	
	थप गैरखाद्य सामग्रीको सेट वितरण गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी/स्थानीय तह	
	थप अस्थायी शिबिर व्यवस्थापन गर्ने	आवाश बिषयगत क्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, अन्य सहयोगी निकायहरु	
	मानवीय कार्यका लागि भएका प्रतिकार्य उद्धार कार्यको अनगुमन र प्रतवदेन तयार गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका बमोजिम मृत्युभएका शवहरुको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	मरेका पशु चौपायाको व्यवस्थापन गर्ने	पशु अनुसन्धान केन्द्र	
	बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) को तथ्यांक संकलन तथा अभिलेखिकरण गर्ने र बिषय क्षेत्रगत बिस्तृत लेखाजोखा (CSDA)लाई सक्रिय बनाउन गृहमन्त्रालयमा अनुरोध गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति बिषय क्षत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु र सहयोगी निकायहरु, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
	बिस्थापित तथा प्रभावितहरुका लागि खाद्यान्न बितरण गर्ने राहतका थप कार्यलाई निरर्न्ता दिने	स्थानीय तह/खाद्यान्न नेतृत्व गर्ने बिषय क्षेत्रगत निकाय र सहयोगी निकाय, जिल्ला बिपद व्यवस्थापन समिति	
	स्विकृत मापदण्ड अनुसार प्रभावितहरुलाई नगद तथा अन्य अत्यावश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति	
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरुको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र(NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	

७. कार्यान्वयन तथा पुनरावलोकन रणनीति कार्यान्वयन समय तालिका

विपद् पूर्वतयारी तथाप्रतिकार्य योजनामा उल्लेखित प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिने छ । यसका निम्ति सवै निकायहरुले पूर्वनिर्धारित पूर्वतयारी प्राथमिकता प्राप्तकार्य सम्पादनका लागि फोकल पर्सनको रुपमा जिम्मेवार कर्मचारी तोक्नु पर्दछ । यो एक गतिशील जीवन्त योजना भएकोले यसलाई समय सापेक्ष आवश्यकताअनुसार परिमार्जन गरिने छ । प्रत्येक वर्ष कम्तिमा १ पटक यस योजना पुनरावलोकन गरिने छ । विषयगत क्षेत्रहरुले आफ्नो क्षेत्रमा नियमित समिक्षा गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा प्रस्तुत गर्नु पर्ने छ । साथै सबै स्थानीय तहहरुले पनि यसै योजनाको आधारमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन पर्नेछ ।

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना पुनरावलोकन गर्ने समयतालिका

योजनापुनरावलोकन गरीने अवधि	जिम्मेवार निकाय	गर्नुपर्ने मुख्यकार्य (वैठक गर्ने वजेट व्यवस्थाआदि)	अर्को योजनापुनरावलोकन वाअद्यावधिक गर्ने वैठकको प्रस्तावित मिति
हरेक बर्ष	जिल्लाविपद् व्यवस्थापन समिति	योजना समिक्षाको लागि वैठक गर्ने । आवश्यकतानुसार योजनामा परिमार्जन गर्ने । बजेट तथा सामाग्रीको व्यवस्था गर्ने ।	२०७७असार

यो विपद् पूर्वतयारी तथाप्रतिकार्य योजना २०७७कार्यान्वयनकालागिजिल्लाविपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णयद्वारा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

८. प्रतिवेदन तथा अभिलेखन र सूचनाप्रवाह

- जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७६ लाई चौथो अद्यावधिक गरी २०७७ बनाउने क्रममा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको जिल्लास्तरीय कार्यशाला, वैठकले गरेका निर्णयहरु, प्रतिकार्य योजनालाई अद्यावधिक गर्ने क्रममा भएका क्षेत्रगत रुपमा बसेको वैठक, स्थानीय तहसग भएको छलफल लगायतका सम्पूर्ण प्रकृयाहरुलाई प्रतिबेदनमा समेटिएको छ ।
- यस विपद्पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य अद्यावधिक गर्ने सन्दर्भमा स्थानीय तहको सकृयता बढेको छ र नेपाल सरकारको नीति अनुसार यस आ.व.२०७५/७६ देखि सबै बिषयगत कार्यालयहरु स्थानीय तह गाभिएको हुँदा राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य ढाँचा २०७५ अनुसार क्षेत्रगत अवधारण स्थानीय तहले पनि अबलम्वन गर्नुपर्ने छ र सबै स्थानीय तहले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा अनुमोदनका लागि पेश पर्नुपर्ने छ भने योजनालाई नियमित अद्यावधिक गर्दै जानुपर्छ भन्ने भावनाको विकास पनि भएको छ । साथै यसले जिल्लाको विपद्हरुको जोखिमको विश्लेषण गर्नुपर्ने तर त्यसका लागि पूर्वतयारी गर्नुपर्ने, श्रोतसाधनको मापन गर्नुपर्ने, अपुग श्रोतको खाडल पहिचान हुने विपद् व्यवस्थापनमा क्षेत्रगत हिसाबले ठूलो समूह परिचालित हुने अवस्थालाई सुनिश्चितता पनि बढाएको छ ।
- विपद् तथा आपतकालीन सूचना प्रवाह गर्ने जिम्मेवारी जिल्लाविपद् व्यवस्थापन समितिले अन्य साझेदारसँग समेत छलफल गरी निश्चित निकाय वा व्यक्तिलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्दछ । जिल्लाविपद् व्यवस्थापन समिति वा तोकिएको व्यक्तिले तयार गर्ने घटना विवरण (Situation Report) को लागिनिश्चित साझा खाका तोकिए अनुसार हुने छ ।
- जिल्लाविपद् व्यवस्थापन समितिवा जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रको तोकिएको व्यक्तिले तयार पारेको घटना विवरण प्रतिवेदनलाई आवश्यकतानुसार सरकारी निकायहरु, मानवीय सहायतामा संलग्न निकायहरु, दातृ निकायहरु तथा अन्तर्राष्ट्रिय निकायहरु बीच प्रवाह गर्नुपर्दछ ।

८. अनुसूचीहरु:

यस योजनामा अगाडि उल्लेख नभएका तालिकाहरुलाई देहाय बमोजिम अनुसूचीहरुमा उल्लेख गरिएको छ ।

अनुसूची १.

मानवीय क्षेत्रमाकार्यरत संस्थाहरु

सि.नं	निकाय	विषयगत क्षेत्र	कार्यरत क्षेत्र	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	सम्पर्क विवरण (फ्याक्स,फोन, इमेल)
	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	खोज उद्धार, समन्वय	जिल्ला भित्र	प्र.जि.अ.	९८५७०३७७७७ daokapilvastu@gmail.com
	जिसस	पुननिर्माण, पुनस्थापना, राहत	जिल्ला भित्र	प्रमुख जि.स.स	०६७५६००२७, ५६००७२, ५६०००५ ict.ddckapilvastu@gmail.com
	नेपाली सेना	खोज उद्धार	जिल्ला भित्र	प्रमुख सेनानी	९८५१२४२०४५
	नेपाल प्रहरी	खोज उद्धार	जिल्ला भित्र	प्रहरी उपरीक्षक .	९८५७०८५५५५
	सशस्त्र प्रहरी बल हेक्वा. २८ नं गण	खोज उद्धार	जिल्ला भित्र	स.प्र.उ.	०७६५६१०५९
	कपिवलस्तु न.पा	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	कपिवलस्तु न.पा	किरण सिंह, नगर प्रमुख	९८४७०८३८५५
	बुद्धभूमि न.पा.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	बुद्धभूमि न.पा.	केशव कुमार श्रेष्ठ, नगर प्रमुख	९८५७०५०२९०
	वाणगङ्गा न.पा	विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	वाणगङ्गा न.पा	मंगल प्रसाद थारु,नगर प्रमुख	९८५७०५४०२०
	महाराजगंज न.पा.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	महाराजगंज न.पा.	अब्दुलकलाम , नगर प्रमुख	९८५७०५६८८६
	शिवराज न.पा.	विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	शिवराज न.पा.	नेत्रराज अधिकारी, , नगर प्रमुख	९८५७०२४०४
	बिजयनगरगा.पा.	विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	बिजयनगरगा.पा.	गोपालबहादुर थापा मगर	९८५७०५५१०४
	याशोधरागा.पा.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	याशोधरागा.पा.	गिरजेश कुमार पाण्डेय, अध्यक्ष	९८५७०५२६९९ chairperson@yasodharamun.gov.np
	कृष्णनगर न.पा.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	कृष्णनगर न.पा.	रजतप्रतापशाह, नगर प्रमुख	९८४७५४८५५५
	मायादेवीगा.पा.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	मायादेवीगा.पा.	बजरंगीप्रशादकुमी, , अध्यक्ष	९८५७०५३९९९, ९८०६९४३८३४

सि.नं	निकाय	विषयगत क्षेत्र	कार्यरत क्षेत्र	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	सम्पर्क विवरण (फ्याक्स,फोन, इमेल)
	सुध्दोधनगा.पा.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	सुध्दोधनगा.पा.	निसार अहमदखाँ, नगर प्रमुख	९८१६४८६७८७
	डिभिजन वन कार्यालय	आपत्कालीन आश्रयस्थलका लागि काठको व्यवस्थापन	संपूर्ण जिल्ला	इश्वरी पौडेल	९८५७०५१०१४
	शिक्षा विकाश तथा समन्वय ईकाइ	शिक्षा	जिल्ला भित्र	थानेश्वर घिमिरे	९८५७०५१६२५
	कृषि ज्ञान केन्द्र	कृषि तथा जिविकोपार्जन	जिल्ला भित्र	रामगोबिन्द	९८६७१४८९११
	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	स्वास्थ्य तथा पोषण	जिल्ला भित्र	योगेन्द प्रसाद भगत	९८६७२२५१२०
	भेटनरी अस्पताल तथा पशु सेवाबिज्ञ केन्द्र	पशु विकास	जिल्ला भित्र	श्रवण कुमार चौधरी	९८४८०३२७१२
	सिंचाई बिकास डिभिजन कार्यालय	सिंचाई	जिल्ला भित्र	डि.ई.	
	खानेपानी संस्थान	खानेपानी तथा सरस्फाइ	जिल्ला भित्र	सन्तोष शाह	९८४१०५१७०१०
	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	गैरखाद्य सामाग्री सहयोग, अस्थायी आश्रय स्थल निर्माण	जिल्ला भित्र	सभापति	०७६ ५६००१५
	यू.एम.एन.	जिविकोपार्जन, शिक्षा, स्वास्थ्य, प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण, शुशासन	यशोधरा तथा मयादेवि गा.पा.	रुप कुमार बि.क.,क्लष्ट र टिम लिडर	९८५११४०६२६
	युनिसेफ	बालबालिका	जिल्ला भित्र	प्रकाश कैनी	९८५१०१४८०८
	यूएनएपपिए	महिला तथा किशोरकिशोरी संरक्षण क्षेत्र	जिल्ला भित्र	चित्र महतो	९८०१०५६१४८ ९८५७०५०३१३
	पत्रकार महासंघ	सूचना तथा सञ्चार	जिल्ला भित्र	किरणमान बज्रचार्य	९८४७०६१६९७
	गै.स.स. महासंघ	सामाजिक विकास	जिल्ला भित्र	प्रवीन श्रीवास्तव	९८५७०५०४०८
	इन्द्रेणी/DCA	प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण	,,	प्रदीप शाह	९८५७०२१२३३
	कालिका स्वा. सा.केन्द्र	सामाजिक विकास	,,	अर्जुन थापा मगर	९८५१२५८३३६
	सिद्धार्थ सा.वि.के.	सामाजिक विकास	,,	तेज प्रसाद आचार्य	९८५७०५०७०७
	माहुरी होम	मानव अधिकार	,,	रविन्द्र नाथ ठाकुर	९८५७०२२०३८

सि.नं	निकाय	विषयगत क्षेत्र	कार्यरत क्षेत्र	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	सम्पर्क विवरण (फ्याक्स,फोन, इमेल)
	सहज नेपाल	सामाजिक विकास	,,	सी बी गहतराज	९८५७०५०७८४
	माउण्ट एभरेष्ट	सामाजिक विकास	,,	सरोज खनाल	९८४७०४८८१५
	आइ एन एफ	सामाजिक विकास	,,	कृष्ण खडका	९८४५७२१३१४
	सनशाइन सा.वि.के	संचार तथा बालबालिका	,,	तुलसी राम यादव	९८४७०५२७७९
	दलित सामाजिक विकास केन्द्र	सामाजिक विकास	जिल्ला भित्र	राम शहन रैदाश	९८५७०५११५८
	कपिलवस्तु संस्थागत विकास संस्था	सामाजिक विकास	जिल्ला भित्र	बिश्वराज रेग्मी	९८४७०५२५८४
	KIDS	सामाजिक विकास	जिल्ला भित्र	कृष्ण कुमार द्विवेदी	९८५७०५१२५१
	LIDO	सामाजिक विकास	जिल्ला भित्र	सुनीता बेल्वासे	९८५७०५०८४८

अनुसूची २. जिल्लामा उपलब्ध एम्बुलेन्स सेवाहरु

क्रसं	नाम	सम्पर्क नं.
१	जिल्लाअस्पताल तौलिहवा	९८५७०५१६०४
२	तौलिहवा उद्योग बाणिज्य संघ	९८५७०५४०५४
३	आँखा अस्पताल, तौलिहवा	९८४७४१०९६७
४	मेरी स्टोभ सेन्टर तौलिहवा	९८५१२२१२७२
५	दिगो युवाक्लवहर्नामपुर	९८५७०५१२२२
६	सेफर हेल्थ केयर सेन्टर पकडी	९८४७०६२८८२
७	महारागञ्ज स्वास्थ्य चौकी	९८१७५०६०००
८	राजपुर स्वास्थ्य चौकी हरिहरपुर	९८०५४४८७८०
०	सिसवा स्वस्थ्य चौकी, शान्तिनगर	९८१८०४६६१९
१०	ने.रे.सो. बांणगंगा, गजेडा	९८४७०४४०५४
११	कपिलबस्तु जेशिश, बाँणगंगा जितपुर	९८५७०५००२२
१२	पिपर अस्पताल, पिपरा	९८५७०४७७७२
१४	शान्ति सृजनायुवाक्लव, बनगाई, बांणगंगा	९८५७०४६४९८
१४	शिवराज अस्पताल, बहादुरगंज	९८६७४९९०९०
१५	सगरमाथा वेलफेयर सोसाईटि चन्द्रौटा	९८४७५२२४००
१६	ने.रे.सो. जिल्लाशाखातौलिहवा	०७६५६००१५,
१७	गजेहडा भू.पू. सैनिक	०७६६९१६१४, ९७४७०४२००१
१८	बनगाई संस्थाबाट संचालित	०७६६९०१०२, ९७४७०१७१४४
१९	कृष्णनगर नेपालभारत मैत्री संघ	९८४७०४२५४४

अनुसूची३. दमकल सेवाहरु

जिल्ला	स्थानीयतह	कार्यालयकोसम्पर्कनं.	चालककोनाम	मोवाइलनं.
कपिलवस्तु	कपिलवस्तु नगरपालिका	०७६/५६००७१८	घनश्याम कुर्मी	९८४७२८६३२१ ९८११९९४२८६
कपिलवस्तु	कृष्णनगर नगरपालिका		बिनोद श्रेष्ठ	९८६७१७८५२१

कपिलवस्तु	ई. प्र. का. पिपरा	०७६/५५०३८३	राजेन्द्र भण्डारी	९८६४४११३३९
कपिलवस्तु	बाँणगंगा		राजेन्द्र भण्डारी (चालक)	९८६४४११३३९
कपिलवस्तु	डिभिजन वन कार्यालय तथा इलाका वन कार्यालयहरु ब्यागप्यागफोर्स (सजिलै बोक्न सकिने आगो निभाउन प्रयोग हुने पानी टंकी)			०७६५६००१४

अनुसूची४. खाद्यतथा गैरखाद्य सामग्रीको लागि सम्पर्क संस्थाहरु

क्रसं	नम	सम्पर्क नं.
१	उद्योग वाणिज्य संघ तौलिहवा	०७६५६०४४०
२	उद्योग वाणिज्य संघ कृष्णनगर	०७६५२०४७९
३	उद्योग वाणिज्य संघ चन्द्रैटा	०७६५४०१९६
४	उद्योग वाणिज्य संघ ४ नं. जीतपुर	०७६५५००८०

अनुसूची५. हेलिप्याडहरु भएका स्थान

क्रसं	संस्थाको नाम	स्थान	सम्पर्क
१	नेपाली सेना	नाइट ल्याण्डिंग हेलिप्याड गोरुसिंगे	०७६-५४५०६२
		हेलिप्याड - गणेशपुर, गुठनिया, तौलिहवा	०७६-५४५०६२

अनुसूची६ : आपतकालीनआश्रयस्थलहरु

क्रसं	ठेगाना	सम्पर्क
१	जनता उ मा विपिपरा बाँणगंगा	९८५७०१२०९६
२	गौतमबुद्ध उमाविगोरुसिंगे	९८५७०५०७४६
३	उमाविशिवपुर	९८४७०१७०१५
४	जानकी उमाविमहाराजगञ्ज	९८६७१५९९५५
५	बुद्ध पद्य उमावितौलिहवा	९८४७०४०५९८
६	तीर्थादेवी छत्रपाली उमावि पकडी	९८४७०२१८०१
७	दुधधारी माविगुगौली	

अनुसूची७ : समुदायतथाकार्यालयहरु रहेका उद्धार सामग्रीहरु

क्रसं	समुदायको नाम	उपलव्ध सामग्रीहरु	सम्पर्क व्यक्ति
१	यशोधरा ८, खोरिया	लाइफज्याकेट, स्टचर, बेल्चा, गैंटी, रसी, हेल्मेट आदि	
२	कपिलवस्तु ९, अकबरपुर	काठको डुंगा १, लाइफज्याकेट, स्टचर, बेल्चा, गैंटी, रसी, हेल्मेट आदि	
४	महाराजगंज ८, कजरहवा, सिंग्राह	लाइफज्याकेट, रसी, आदि	
४	बुद्धभूमि १०, धनकौली, मोतिनगर	लाइफज्याकेट, बेल्चा, गैंटी, रसी, हेल्मेट आदि	
५	कपिलवस्तु १०, निग्लिहवा	लाइफज्याकेट, बेल्चा, गैंटी, रसी, हेल्मेट आदि	
६	बाँणगंगा ९, भलवाड	लाइफज्याकेट, बेल्चा, गैंटी, रसी, हेल्मेट आदि	
७	प्रहरी कार्यालय महाराजगञ्ज	लाइफज्याकेट, ट्यूब, रसी, बेल्चा, गैटी, हेण्डमाइक, प्राथमिक उपचार बक्स आदि ।	
८	प्रहरी कार्यालय कोपवा	लाइफज्याकेट, ट्यूब, रसी, बेल्चा, गैटी, हेण्डमाइक, प्राथमिकउपचार बक्स आदि ।	
९	प्रहरी कार्यालय पिपरा बाणगंगा	लाइफज्याकेट, ट्यूब, रसी, बेल्चा, गैटी, हेण्डमाइक, प्राथमिकउपचार बक्स आदि ।	
१०	प्रहरी कार्यालय गोरुसिंगे	लाइफज्याकेट, ट्यूब, रसी, बेल्चा, गैटी,	

		हेण्डमाइक, प्राथमिकउपचार बक्स आदि ।	
११	प्रहरी कार्यालय हर्दौना	लाइफज्याकेट, ट्यूब, रसी, बेल्चा, गैटी, हेण्डमाइक, प्राथमिकउपचार बक्स आदि ।	
१२	सशस्त्रप्रहरी वल चन्द्रौटा	लाइफज्याकेट, ट्यूब, रसी, बेल्चा, गैटी, हेण्डमाइक, प्राथमिकउपचार बक्स आदि ।	
१४	जिल्लाविपद् व्यवस्थापन समिति	रबर बोट, लाइफज्याकेट, ट्यूब, रसी, बेल्चा, गैटी, हेण्डमाइक, प्राथमिकउपचार बक्स आदि	
१४	ने रे सो	वेयर हाउस, संचार सेट	
१५	इन्द्रेणी गोरुसिंगे कार्यालय	लाइफज्याकेट, ट्यूब, रसी, बेल्चा, गैटी, हेण्डमाइक, प्राथमिकउपचार कीट आदि ।	
१६	कालिकातौलिहवा	बाल्टी, बेल्चा, कोदालो, रसी (भृकुटी नपा, चनई)	
१७	यशोधरा १, वडा स्तरीय विपदव्यवस्थापन समिति	स्ट्रेचर, लाईफ ज्याकेट, फाइएर इक्सिङ्गईउटर, बेल्चा, गैंची, कोदालो, प्राथमिकउपचार बक्स आदि	शिभपु जनपा सि ९८०७४७०१५०
१८	यशोधरा २, वडा स्तरीय विपदव्यवस्थापन समिति	स्ट्रेचर , लाईफ ज्याकेट, फाइएर इक्सिङ्गईउटर, बेल्चा, गैंची, कोदालो, प्राथमिकउपचार बक्स आदि	अब्दुल रसिद मुसलमान ९८२७४७७४१५
१९	यशोधरा ४, वडा स्तरीय विपदव्यवस्थापन समिति	स्ट्रेचर , लाईफ ज्याकेट, फाइएर इक्सिङ्गईउटर, बेल्चा, गैंची, कोदालो, प्राथमिकउपचार बक्स आदि	सरिता त्रिपाठि ९८०८३२७२७४
२०	रघुबेन्द्र आभारभूतबिद्यालय विपद्व्यवस्थापन समिति, यशोधरा गा.पा. २,भडेहर	स्ट्रेचर, लाईफ ज्याकेट, फाइएर इक्सिङ्गईउटर, बेल्चा, गैंची, कोदालो, प्राथमिकउपचार बक्स आदि	हरि शंकर पाण्ड९८०५४०४९२२
२१	श्री नेपाल राष्ट्रिय आभारभूतबिद्यालय विपद्व्यवस्थापन समिति, यशोधरा गा.पा. १,तिर्तिखा	स्ट्रेचर, लाईफ ज्याकेट, फाइएर इक्सिङ्गईउटर, बेल्चा, गैंची, कोदालो, प्राथमिकउपचार बक्स आदि	रामकिशोर रबिदास ९८१७४४७५७२
२२	श्री कृष्ण धार्मिक मा.बि.बिद्यालय विपद्व्यवस्थापन समिति, यशोधरा गा.पा. ४,बशन्तपुर	स्ट्रेचर, लाईफ ज्याकेट, फाइएर इक्सिङ्गईउटर, बेल्चा, गैंची, कोदालो, प्राथमिकउपचार बक्स आदि	रामजियावनयादव ९८१६४४०५२१

अनुसूची ८. सर्पदशं उपचार केन्द्र

क्रसं	नम	सम्पर्क नं.
१	कपिलवस्तु सर्पदंशउपचार केन्द्र, गोरुसिंगे	नबीन भण्डारी ९८५७०५०९७४

अनुसूची ९ : विपद् सम्पर्क व्यक्तिहरु

क्र.स.	जिल्ला	निकाय,स्थानियतह	नाम	द	सम्पर्कनं.
१	कपिलवस्तु	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	सुशिल कुमार अर्याल	प्रशासकीय अधिकृत	९८५७०५०१९८
२	कपिलवस्तु	कपिलवस्तु नगरपालिका	बिजय राज वाग्ले	ना.सु	९८४७०२३३७६
४	कपिलवस्तु	शिवराज नगरपालिका	बिष्णु अधिकारी	खरिदार शाखा	९८४६६३८८७७

४	कपिलवस्तु	बुद्धभूमि नगरपालिका	डोल विक्रम बेल्वासे	स्वास्थ्य संयोजम	९८५७०३०४५०
५	कपिलवस्तु	बाँणगंगा नगरपालिका	केशव भट्टराई	शाखा अधिकृत	९८५७०५४३३०
६	कपिलवस्तु	कृष्णनगर नगरपालिका	प्रदिप चौधरी	इन्जिनियर	९८५७०५५९१६
७	कपिलवस्तु	महाराजगञ्ज नगरपालिका	राधेश्याम कलवार	सि. अहेव	९८०६९६३२९७
८	कपिलवस्तु	शुद्धोधन नगरपालिका	सन्तोष कुमार श्रीवास्तव	सूचना अधिकृत	९८५७०५१०१६
९	कपिलवस्तु	मायादेवी गाउँपालिका	महेन्द्र प्रसाद यादव	सि.अहेव	९८४७२०४७२५
१०	कपिलवस्तु	यशोधरा गाउँपालिक	रेसम राज शर्मा	अधिकृत छैटौ	९८५७०५४६९९
११	कपिलवस्तु	बिजयनगर गाउँपालिक	बासुदेव जमरकट्टेल	सामाजिक विकास अधिकृत	९८५७०५००९६

अनुसूची १० : रक्तसंचार केन्द्र

क्र.स.	निकाय	ठेगाना	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	कपिलवस्तु नपा वडा नं.२	राहुल कुमार चौधरी	९८०७४५८३९५	

अनुसूची ११ : स्थानीय तहमा रहेको स्वास्थ्य चौकीहरु

क.स.	HP/SHP/PHC/PHC कोनाम	ठेगाना	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नं.
१	कृष्णनगर स्वास्थ्य चौक	कृष्णनगर न.पा. ३ चैपुरवा	शंकर प्रसाद भट्टराई	९८४७९२९५८८
२	बिद्यानगर स्वास्थ्य चौकी	कृष्णनगर न.पा. ४	नन्द गोपाल बरई	९८६२३६९६१९
४	भगवानपुर स्वास्थ्य चौकी	कृष्णनगर न.पा. १२	नवराज अर्याल	९८४७३००९१६
४	कृष्णनगर स्वास्थ्य चौकी	कृष्णनगर न.पा. ३ चैपुरवा	शंकर प्रसाद भट्टराई	९८४७९२९५८८
५	बिद्यानगर स्वास्थ्य चौकी	कृष्णनगर न.पा. ४	नन्द गोपाल बरई	९८६२३६९६१९
६	भगवानपुर स्वास्थ्य चौकी	कृष्णनगर न.पा. १२	नवराज अर्याल	९८४७३००९१६
७	रामनगर स्वास्थ्य चौकी	कृष्णनगर न.पा. ११	शिव बहादुर के.सी	९८४७८१२१२९
८	सर्सिहवा स्वास्थ्य चौकी अजिगरा	कृष्णनगर न.पा. ४	राम कुमार गुप्ता	९८६८२८१८२७
९	पुरुषोतम स्वास्थ्य चौकी	कृष्णनगर न.पा.५	भुर्रे खा	९८४७२९४१०५
१०	भिल्मी स्वास्थ्य चौकी	कृष्णनगर न.पा.६	पुण्य प्रसाद चौधरी	९८०६९०५३६७
११	अजिगरा स्वास्थ्य चौकी	कृष्णनगर न.पा.७	सुनिता चौधरी	९८४७५२२११३
१२	शिवनगर स्वास्थ्य चौकी	कृष्णनगर न.पा.१	पर्वती शमा	९८६८४४१७५१
१४	स्वास्थ्य चौकी	कृष्णनगर न.पा. ६ भिल्मी	अरबिन्द्र शाह	९८५७०३२३३९
१४	स्वास्थ्य चौकी	कृष्णनगर न.पा. ७ अजिगरा	बिहारी शाह	९८४७०८४८६६
१५	स्वास्थ्य चौकी	म.न.पा ६ भलवारी	रत्न शाह	९८४५२३६६५७
१६	स्वास्थ्य चौकी	म.न.पा - ७ कुशहवा	दिनेश शाह	९८४७७२७९८०
१७	स्वास्थ्य चौकी	म.न.पा -८कजरहवा	अशोक कुमार मिश्र	९८४७२७६१७५
१८	स्वास्थ्य चौकी	म.न.पा -९ शिशहवा	राधेश्याम जैसवाल	९८११९८१७६
१९	स्वास्थ्य चौकी	म.न.पा -१० हदौना	धिरेन्द्र कुमार यादव	९८०४९२६४२६

२०	स्वास्थ्य चौकी पिपरी	बिजयनगर गा.प १।	यज्ञ प्रसाद अधिकारी	९८०६९९९०८४
२१	प्राथमिकस्वास्थ्य केन्द्र	महाराजगञ्ज न.पा १ महाराजगञ्ज	सुरज बर्मा	९८४१६८३१५१
२२	स्वास्थ्य चौकी	महाराजगञ्ज न.पा ४ बरइपुर	शिवनाथ यादव	९८११५१७५३८
२३	स्वास्थ्य चौकी	महाराजगञ्ज न.पा ११ बलरवापुर	सुरज राज जोशी	९८१६४७१५१९
२४	स्वास्थ्य चौकी	बुद्धभूमि न.पा. ७ मानपुर	बाबुराम पन्थी	९८५७०५४९९९
२५	स्वास्थ्य चौकी	शिवराज न.पा १० लालपुर	ठाकुर प्रसाद भट्टराई	९८५७८४०१९३
२६	स्वास्थ्य चौकी	शिवराज न.पा १० थुन्हिया	राजेश कुँवर	९८२१५२५३९७

अनुसूची १२ : सुरक्षा निकायसँग भएका खोज तथा उद्धार सामाग्रीहरु

नेपाली सेना				**सशस्त्र प्रहरी वल नेपाली**		
सामग्रीको नाम	**एकाई**	**परिमाण**		**सामग्रीको नाम**	**एकाई**	**परिमाण**
लाईफ ज्याकेट	थान	१४		वाटरप्रुफ लाइफ ग्याकेट	थान	११५
सावेल	थान	२०		रवरबोट	थान	१
पिक	थान	२०		गवान	थान	१०
फ्रोटिभ रेस्क्यू व्याग	थान	३		पम्प	थान	१
रेस्क्यू कम्प्याक रोप	थान	३००		स्टाटिकरोप	थान	६
फलामे बाल्टिन	थान	२०		हेल्मेट	थान	५३
प्लाष्टिक डोरी	थान	३		प्याडल	थान	६
मेगा फोन	थान	३		आरा	थान	४
प्लाष्टिक हेलमेट सेतो	थान	३५		बन्चरो	थान	३
प्याष्टिक हेलमेट हरियो	थान	३१		सावेल	थान	५
प्याष्टिक हेलमेट पहेलो	थान	५		बेल्चा	थान	७
कालो छडी	थान	२२		गाठी	थान	१०
बडि प्रोटेक्सन	थान	११		ह्याम्बर	थान	३
ढाला	थान	१६		ट्युव	थान	५
पिकेट	थान	१९		पन्जा	थान	३६
फायर फाईटिभ सुट	थान	२४		स्टिल बाल्टिन	थान	१०
स्वीमिङ्ग ज्याकेट	थान	११		फरुवा	थान	१०
गगल्स	थान	५		थ्रोव्याग	थान	२
फ्लटिभ रोप	थान	३		रिचा	थान	७
मेटल डिटेक्टर	थान	१			थान	३००
ग्यास मास्क	थान	८			थान	१९
जर्किन	थान	११		फुलवाड सर्भिस	थान	३
फायर एक्स्टिङ गूईसर	थान	७		नाइलन डोर फुलवाड सर्भिस	थान	८००
बन्चरो	थान	४		लाइफ क्यारिङ नाइलन डोरी	थान	६
वायर कट	थान	१		रुफ हुक	थान	२
दाउ	थान	२		उड कटर	थान	१
टेप	थान	१		स्ट्रेचर	थान	७
स्ट्रेचर	थान	४				

नेपाली सेना				सशस्त्र प्रहरी वल नेपाली		
सामग्रीको नाम	**एकाई**	**परिमाण**		**सामग्रीको नाम**	**एकाई**	**परिमाण**
गल	थान	२				

अनुसूची १३ : जिल्लामा संचालित ईन्धन पाम्प

जिल्ला	पेट्रोल पम्प रहेको स्थान	ठेगाना	भण्डारण क्षमता	सम्पर्क नं.
कपिलवस्तु	आर के आयल स्टोर	कृष्णनगर न.पा ५ डबरा	२७०००/१२००० लि	९८१७४०८०७०
कपिलवस्तु	दृष्टान्त पेट्रोल पम्प	कृष्णनगर न.पा १ शिवानगर	३००००/१५००० लि	९८५७०२८२९९
कपिलवस्तु	जयबुद्ध आयल	कृष्णनगर न.पा ३ चछुरवा	२७०००/१२००० लि	९८५७०५५५३२
कपिलवस्तु	जयबुद्ध आयल	कृष्णनगर न. पा. ३ कृष्णनगर	१८०००/१०००० लि	९८५७०५५५३२
कपिलवस्तु	से.जु. फिलिङ् सेन्टर	महाराजगञ्जन.पा ३ जमुनि	२८००० लि	
कपिलवस्तु	यस के फिलिङ् सेन्टर	महाराजगञ्जन.पा ३ गनोलिया	१७००० लि	
कपिलवस्तु	मिधि आयल सेन्टर	महाराजगञ्जन.पा. ४ वरइपुर	१८००० लि	

अनुसूची १४ : अस्थायी आश्रय स्थानका लागि पहिचान भएका खुल्ला स्थाल

क्र.स ..	स्थानीयतह	खुल्ला स्थान रहेको स्थान	क्षमता उपलबध स्रोतहरु	उपलबध स्रोतहरु (खानेपानी, बाटो,बिजुली, शौचालय आदि)	
१	महाराजगञ्ज न.पा ९ शिवभारी	शिवभारी मा.बि. को खुल्लाचौर	३००/४००	खानेपानी, बाटो,बिजुली, शौचालय	
२	बुद्धभूमि न.पा .४ बुड्डी	नगरपालिका अगाडि रहेको चौर		खानेपानी, बाटो,बिजुली, शौचालय	
३	बाँणगंगा न.पा. २ पिपरा	जनता मा.बि. को फुटवल ग्राउण्ड		खानेपानी, बाटो,बिजुली, शौचालय	
४	महाराजगञ्ज न.पा १ महारापगञ्ज	जानकी मा.बि. को ग्राउण्ड		खानेपानी, बाटो,बिजुली, शौचालय	
५	शिवराज न.पा. ८ देवीपुर	स्थितदुर्गा प्रा.लि.को ग्राउण्ड		खानेपानी, बाटो,बिजुली, शौचालय	
६	शुद्धोधन गा.पा.५	मुडखुटुवास्थित मर्थी चौर			
७	शुद्धोधन गा.पा.५	शिवलवास्थित मर्थी चौर			
८	बिजयनगर गा.पा. ५	श्रीशिव मा.बि.डालपुरको खुल्लाचौर		खानेपानी, बाटो,बिजुली, शौचालय	
९	बाँणगंगा न.पा. १० सोनपुर	सोनपुर स्थित खुल्ला इलाका			

अनुसूची १५ : मौसमी पूर्वानुमानमा आधारित बाढी पूर्वचेतावनी सूचक

पूर्वानुमान (समय)	उच्च सम्भाव्यता	मध्यम सम्भाव्यता	निम्न सम्भाव्यता
मौसमी	सामान्य भन्दामाथि	सामान्य	सामान्यभन्दा कम
१० दिन	**विश्व बाढी सचेतना प्रणाली** वर्षाको सम्भाव्यता ३०० मिलिमीटर भन्दा बढी (७०%)	**विश्व बाढी सचेतना प्रणाली** वर्षाको सम्भाव्यता ३०० मिलिमीटर भन्दा बढी (५०-७०)%१५० मिलिमीटर भन्दा बढी (७०%)	**विश्व बाढी सचेतना प्रणाली** वर्षाको सम्भाव्यता ३०० मिलिमीटर भन्दा बढी (५०%)१५० मिलिमीटर भन्दा बढी (

			५०-७०)%
३ दिन	**क्षेत्रीय एकीकृत बहु-प्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली/** **जल तथा मौसम विज्ञान विभाग/गणितीय मौसम भविष्यवाणी** कुनै पनि दिन २४ घण्टाभित्रको वर्षा १४० मिलिमीटर ३ दिनको संचित वर्षा १८० मिलिमीटर	**क्षेत्रीय एकीकृत बहु-प्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली/** **जल तथा मौसम विज्ञान विभाग/गणितीय मौसम भविष्यवाणी** कुनै पनि दिन २४ घण्टाभित्रको वर्षा (६० -१४०) मिलिमीटर ३ दिनको संचित वर्षा (१४०- १८०) मिलिमीटर	**क्षेत्रीय एकीकृत बहु-प्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली/** **जल तथा मौसम विज्ञान विभाग/गणितीय मौसम भविष्यवाणी** कुनै पनि दिन २४ घण्टा भित्रको वर्षा ६० मिलिमीटर ३ दिनको संचित वर्षा ६० मिलिमीटर
१ दिन	**क्षेत्रीय एकीकृत बहु-प्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली/गणितीय मौसम भविष्यवाणी** वर्षा (१४०) मिलिमीटर **वर्षा निगरानी** ६० मिलिमीटर १ घण्टा ८० मिलिमीटर ३ घण्टा १०० मिलिमीटर ६ घण्टा १२० मिलिमीटर १२ घण्टा १४० मिलिमीटर २४ घण्टा	**क्षेत्रीय एकीकृत बहु-प्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली/ जल तथा मौसम विज्ञान विभाग/ गणितीय मौसम भविष्यवाणी** वर्षा (६०- १४०) मिलिमीटर **वर्षा निगरानी** ● ३०-६० मिलिमीटर १ घण्टा ● ६०-८० मिलिमीटर ३ घण्टा ● ८०-१०० मिलिमीटर ६ घण्टा ● १००-१२० मिलिमीटर १२ घण्टा ● १२०-१४०मिलिमीटर २४ घण्टा	**क्षेत्रीय एकीकृत बहु-प्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली/ जल तथा मौसम विज्ञान विभाग/ गणितीय मौसम भविष्यवाणी** वर्षा (>६०) मिलिमीटर **वर्षा निगरानी** (>६०) मिलिमीटर

जिल्लाको वर्तमान वर्षा थ्रेसहोल्ड

	समग्र वर्षा (मिलिमिटर)				
	१ घण्टा	३ घण्टा	६ घण्टा	१२ घण्टा	२४ घण्टा
सतर्कतास्तर	६०	८०	१००	१२०	१४०
खतरास्तर	-	-	-	-	-

अनूसूची १६ :

सम्भावित विपद् व्यवस्थापनमा अपनाउनुपर्ने सावधानीबारे जानकारी पात्रो

महिना	सम्भावित प्रकोप	प्रकोपका पूर्व संकेतहरु	ध्यानदिनुपर्ने केही कुराहरु	पूर्वतयारीका लागि गर्नुपर्ने केही कार्यहरु
बैशाख	**आगलागी** **हुरीबतास** **असिना** **खडेरी** **चट्याङ**	अत्याधिक गर्मी हुनु । तातो हावा चल्नु । सुख्खा वातावरण हुनु हुरी बतास चल्नु । पानी नपर्नु तथा पानीको स्रोतमा पानीको मात्रा कमी हुनु	जथाभावी आगो नबाल्ने मट्टितेल तथा पेट्रोल जस्ता पदार्थहरुलाई सुरक्षित राख्ने सलाई लाइटर जस्ता बस्तुको जतन गर्ने र केटाकेटीको पहुँचबाट टाढा राख्ने । चुरोट बिडीका ठुटा ननिभाई जथाभावी नफाल्ने खर तथा फुसले छाएका घरहरुमा टुकी र आगो बाल्दा सचेत हुने ।	जनचेतना बृद्धि गर्नुपर्ने । पूर्व सूचना प्रणालीको विकास गर्ने । संचारका माध्यमबाट सूचना प्रवाह गर्ने । कृत्रिम अभ्यास गर्ने गराउने । घर वरीपरी पानीको प्रवन्ध मिलाउने । उद्धार तथा राहत सामाग्री र कोषहरु पूर्ववत रुपमा तयार गरिराख्ने ।
जेष्ठ	**हावाहुरी** **असिना** **लु चल्नु र महामारी**	मौसममा बदली हुनु । मेघ गर्जनु, बिजुली चम्कनु । जमीनको सतहमा हेर्दा तिरमीर देखिनु ।	आगोको काम सकेपछि राम्ररी निभाउने । आगो फैलन सक्ने सुख्खा बस्तु सुरक्षित राख्ने । महामारीबाट बच्न सरसफाईमा ध्यान दिने चट्याङबाट बच्नका अर्थिङ गर्ने ।	विभिन्न (प्राथमिक उपचार, राहत/उद्धार, समन्वय, संचार) टोली गठन गर्ने । उचित स्थान र ठाँउमा पानीको भण्डारण गर्ने । पूर्वतयारी योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
आषाढ	**अतिवृष्टि** **बाढी** **पहिरो**	थोरै समयमा धेरै पानी पर्नु । जमीन धाँजा फाट्नु । खोला र खोल्सामा धेरै पानी बग्नु । खोलाले जमीन कटान गर्नु । अचानक बादलले ढाकी अध्यारो हुनु ।	खोला खोल्साको बहाव सहज बनाउने । पहिरो जान सक्ने क्षेत्रको पहिचान गरि त्यस्ता क्षेत्रबाट घरबस्ती सार्ने राहत तथा उद्धार सामग्रीको व्यवस्था गरी राख्ने । (जस्तै : कोदालो, डोरी ड्रम आदि)	वृक्षारोपण गर्ने । संकटाभिमुख क्षेत्रको पहिचान गर्ने विद्युत लाईन व्यवस्थित गर्ने खोला नहरका बाधक बस्तुहरुलाई पन्छाउने तथा मर्मत गर्ने । सुरक्षित पानीको प्रयोग गर्ने खोलाले कटान गर्न सक्ने क्षेत्रमा
श्रावण	**महामारी**	मेघ गर्जन सहित बिजुली चम्कनु र पानी पर्नु ।	सरसफाई सम्बन्धी क्रियाकलाप संचालन गर्ने	तटबन्धन गर्ने । राहत तथा उद्धार सामग्री कोषहरु पूर्ववत रुपमा तयार गरी राख्ने ।

महिना	सम्भावित प्रकोप	प्रकोपका पूर्व संकेतहरु	ध्यानदिनुपर्ने केही कुराहरु	पूर्वतयारीका लागि गर्नुपर्ने केही कार्यहरु
		जमीन धाँजा फाट्नु पहिरो तल तल झर्दा ठूलो हुनु झाडा पखलाको लक्षण देखिनु ।	प्रकोपको जोखिम कम गर्ने सम्बन्धी जनचेतना फैलाउने ।	पूर्वसूचना प्रणलीको विकास गर्ने । संकटाभिमुख क्षेत्र पहिचान गरी वृक्षरोपण गर्ने ।
भाद्र **आश्विन**	**अतिवृष्टि** **बाढी** **महामारी** **पहिरो**	जमीन धाँजा फाट्नु । जमीन अचानक फूटेर पानीको मूल फूट्नु । नदीको प्रवाह रोकिनु । शुरुमा १/२ जनालाई झाडा पखला देखिनु ।	जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने बृक्षारोपण गर्ने । सुरक्षित र स्वस्थ्यकर खाना खुवाउने तथा खाने । घर वरपर सरसफाई गर्ने । फोहर पानी जमेको खाडल पुर्ने । समय समयमा स्वास्थ्य चौकी गई सरसल्लाह लिने	खानेपानीका स्रोतहरु सरसफाई गर्ने । सफा पानीको प्रयोग गर्ने संकटाभिमुख क्षेत्र पहिचान गरी वृक्षारोपण गर्ने । पून:पर्नसक्ने प्रकोपबारे सतर्क रहन जानकारी दिने । न्यूनीकरणका कार्यहरु गर्ने ।
कार्तिक **मंसिर**	**असिना** **आगलागी**	मेघ गर्जनु /पानीसँग असिना पर्नु । आगो बल्नु । वातावरण अधिक चिसो हुनु । तापक्रम न्यूनतम हुनु ।	पूर्वसूचना प्रणालीको विकास गर्ने र संचार माध्यमबाट सूचना प्रवाह गर्ने कृत्रिम अभ्यास गर्ने । रोकथाम तथा उद्धार प्रशिक्षण संचालन गर्ने ।	जनचेतना अभिबृद्धि गर्ने । जाडो शुरु हुनु अगावै न्यानो कपडाको व्यवस्था गर्ने । जाडोबाट बच्न सकिने स्थानीय उपायहरु अपनाउने ।
पुस **माघ**	**शीतलहर** **हिमपात हुनु** **तुषारो पर्नु**	कुहिरो सँग हिउ बर्सनु अग्लो अग्लो डाँडामा हिउँ पर्नु । पानी ज्यादै चिसो हुनु हुस्सु लाग्नु ।	चिसो तथा ठण्डीबाट बच्न बाक्लो तथा न्यानो कपडा लगाउने । काम नपरी सकभर चिसोमा ननिक्लने हिमपात हुन थालेपछि घर बाहिर ननिस्कने ।	न्यानो कपडा र तातो खानाको प्रवन्ध गर्ने । आवश्यक घरायसी सामाग्री हिमपात तथा शितलहर हुनु अगावै भण्डारण गर्ने ।
फागुन **चैत्र**	**आगलागी** **हुरी** **बतास** **चट्याङ** **असिना वृष्टि**	गर्मी मौसम तापक्रम वृद्धि हुनु । जमीन जलेको क्रमशः अनुभवन गर्नु तातो हावा (लु) चल्नु हुरी चल्नु ।	उचित स्थानमा पानीको भण्डारण गरी राख्ने । हुरी बतास चलेको अवस्थामा घरबाट बाहिर ननिस्कने । हुरीबतास नरोकिदासम्म आगो नबाल्ने जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने	संचारका माध्यमबाट सूचना प्रवाह गर्ने । घरलाई किलाकाटी ठोक्ने र फुसको घर भएमा यो मौसम अगाडि नै राम्ररी बाध्ने चर्को घाममा घर बाहिर नजाने कृत्रिम अभ्यास गर्ने । राहत सामग्री तथाउद्धार कोषहरु पूर्ववत रुपमा तयार गरेर राख्ने ।

अनुसूची १७ : मनसुन प्रतिकार्य तालीका

समायावधि	प्रतिकार्यका लागि गतिविधिहरु	जिम्मेवारी	न्युन प्रभाव	उच्च प्रभाव
० देखी १ दिन	विपद्बाट भएको प्रभावको प्रारम्भिक सुचना लिने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	√	√
	जिल्ला बिपद व्यवस्थापन समितिको आकस्मिक बैठक बस्ने विपद् सुचना अधिकारी सुनिश्चित गर्ने पूर्व सूचना प्रणालीलाई सक्रिय बनाउने जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रलाई कार्यबिधि अनुसार सक्रिय बनाउने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	√	√
	प्रभावित क्षेत्रमा खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन गर्ने खोज उद्धार टोली परिचालन	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,	√	√
	स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचार	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	√	√
	स्थल मार्गबाट उद्धार गर्न नसकिने प्रभावितहरुलाई हेलिकप्टर परिचालनका लागि प्रदेश र केन्द्रमा अनुरोध गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		√
	प्राथमिक उपचारक र एम्वुलेन्स सेवा परिचालन गर्ने गराउने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय/नेरेसो, स्थानीय तह, एम्वुलेन्स सञ्चालक समिति	√	√
	बिषयगत क्षेत्रगत निकायहरुसँग समन्वय बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको वैठक बस्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति बिषय क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु		√
	स्थानीय तहको समन्वयमा विस्थापितहरु रहेको स्थान बारे जानकारी लिने	स्थानीय तह, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	√	√
	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाका लागी टोली परिचालन	स्थानीय तहका प्रमुख, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	√	√
	प्रभावित समुदायहरुलाई बिपद प्रतिकार्यका लागि भए गरेका प्रयासहरु तथा सावर्जनिक आह्वान विषयक सूचनाहरु प्रवाह गर्ने ।	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र पत्रकार महासंघ/सञ्चार माध्यमहरु	√	√
	विस्थापितहरुलाई तयारी खाना, पानीको ब्यवस्था गरी बितरण गर्ने	स्थानीय तह		√
	विस्थापितहरुलाई त्रिपाल उपलब्ध गराई आश्रय स्थलको व्यवस्था मिलाउने	स्थानीय तह/नेरेसो/सघन शहरी बिकास तथा भवन निर्माण आयोजना	√	√
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरुको अवस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द(NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	√	√

दोश्रो दिन	मौषम सम्बन्धी सूचना नियमित प्रशारण गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र/जल तथा मौषम बिज्ञान बिभाग फिल्ड कार्यालय/सञ्चार माध्यम	√	√
	राहत बितरण कार्यलाई समन्वय गरी एकद्वार प्रणाली मार्फत बितरणको प्रबन्ध मिलाउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थान समिति		√
	विस्तपितहरुलाई तयारी खाना, खानेपानीको थप ब्यवस्था गर्ने	स्थानिय तह/जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति/उद्योग बाणिज्य संघ	√	√
	विस्थापितहरुलाई गैह्खाद्य सामाग्री थप बितरण गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	√	
	प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखा तथ्यांक समायोजन गरी अनुमोदन गर्ने र लेखाजोखा समन्वय टोली (ACT)परिचालनका लागि राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC) सँग अनुरोध गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	√	√
	विस्थापित भएकाहरुलाई अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी बिकास तथा भवन निर्माण आगोजना/नेरेसो	√	√
	प्रभावितहरुको खोज तथा उद्धारगरी तिनीहरुलाई तत्काल आवश्यक पर्ने खाद्यान र न्यूनतम मानवोचित सामग्री र स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम राहत उपलब्ध गराउने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	√	√
	घाईते तथा बिरामीहरुको उपचारको निःशुल्क उपचारको व्यवस्था मिलाउने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय		√
	सामुदायीक र जिल्ला द्रुत प्रतिकार्य टोली(CRRT/RRT)समूहको वैठक बसी टोली परिचालन गर्ने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय		√
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको वैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु		√
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	√	√
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरुको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द(NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	√	√
तेश्रो दिन	मौषम सम्बन्धी सूचना नियमित प्रशारण गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र/जल तथा मौषम बिज्ञान बिभाग फिल्ड कार्यालय/सञ्चार माध्यम	√	√
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका बमोजिम मृत्युभएका शवहरुको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		√
	राहत बितरण कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाई निरन्तर्ता दिने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह	√	√
	जिल्ला बिपद प्रतिकार्य टोली (DDRT)लाई परिचालन गर्ने	नेरेसो जिल्ला शाखा	√	√

	अति संकटासन्न अबस्थामा रहेका समुहहरुलाई बिशेष निगरानी तथा आधारभुत स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा		√
	प्रभावित क्षेत्रमा हुन सक्ने महिला हिंसाका गतिविधिका सम्वन्धमा विशेष निगरानी राख्ने तथा बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरुलाई विशेष सरंक्षणको प्रवन्ध मिलाउने	स्थानीय तहका महिला बालबालिका तथा सामाजिक बिकास शाखा, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरुका लागि कार्य गर्ने निकायहरु		√
	खाद्य तथा गैरखाद्य सामाग्रीहरु,सूक्ष्म पोषण तथा बालभिटा लगायत पोषणयुक्त खाना बितरण गर्ने	स्थानीय तह, नेरेसो, जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय,अन्य सहयोगी निकायहरु		√
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको वैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु		√
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको वैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी		√
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरुको अवस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र		√
चौथो दिन	मौषम सम्बन्धी सूचना नियमित प्रशारण गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र/जल तथा मौषम बिज्ञान बिभाग फिल्ड कार्यालय/सञ्चार माध्यम	√	√
	राहत बितरण कार्यलाई निरन्तरता दिने	जिल्ला विपद् व्यवस्थान समिति, स्थानीय तह		√
	खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छताका गतिविधिहरु संचालन गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई डि. कार्यालय, स्थानीय तह		√
	विपद्बाट अबरुद्ध सडक सञ्जाल मर्मत गरी तत्कालका लागि संचालनमा ल्याउने	सडक निर्माण डिभिजन कार्यालय स्थानीय तह		√
	प्रभावित समुदायलाई नेपाल सरकारको स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम नगद तथा अन्य आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह	√	√
	मरेका पशुका शवहरु संकलन तथा व्यवस्थापन गर्ने	स्थानीय तह		√
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु		√
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको वैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी		
	प्रतिकार्यका लागी भए गरेका कार्यहरुको अवस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	√	√

पाँचौं दिन	मौषम सम्बन्धी सूचना नियमित प्रशारण गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र/जल तथा मौषम बिज्ञान बिभाग फिल्ड कार्यालय/सञ्चार माध्यम	√	√
	प्रभावितहरुको पहूँचसम्म राहत सहायता नपुगेको स्थानहरुमा थप राहत बितरणको व्यवस्था गर्ने	स्थानीय तह जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति,		√
	अस्पताल, स्वास्थ्य केन्द्र, आन्तरिक रुपमा विस्थापितको शिविर, विद्यालयजस्ता आधारभुत क्षेत्रमा विद्युतीय सेवा र सञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने	नेपाल बिधुत प्राधिकरण कार्यालय, नेपाल टेलिकमको कार्यालय		√
	थप आबश्यक पर्ने राहतका लागि समन्वय गरी माग गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		√
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु		
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी		√
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरुको अवस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र(NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	√	√
छैटौं दिन	मौषम सम्बन्धी सूचना नियमित प्रशारण गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र/जल तथा मौषम बिज्ञान बिभाग फिल्ड कार्यालय/सञ्चार माध्यम		√
	थप आबश्यक पर्ने राहतका लागि समन्वय गरी माग गर्ने र बितरणको व्यवस्था मिलाउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह		√
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु		√
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी		
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरुको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र(NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र		√
			√	√
सातौं दिन	मौषम सम्वन्धि सुचना नियमित प्रशारण गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र/जल तथा मौषम बिज्ञान बिभाग फिल्ड कार्यालय/सञ्चार माध्यम		√
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु		√
	थप आबश्यक पर्ने राहतका लागि समन्वय गरी बितरणको व्यवस्था मिलाउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		√
	प्रभाावित क्षेत्रमा खासगरी सङ्कटासन्न समूहका लागि स्वच्छ र सुरक्षित वातावरणको प्रत्याभूति दिने विशेषगरी लङ्गैिक हिंसा नियन्त्रण गर्न विशेष ध्यान दिने	स्थानीय तह, महिला बालबालिका तथा सामाजिक बिकास शाखा		√
	गैरखाद्य सामग्रीको सेट वितरण गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी/स्थानीय तह	√	√

	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको वैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी		√
	मानवीय कार्यका लागि भएका प्रतिकार्य उद्धार कार्यको अनगुमन र प्रतवदेन तयार गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		√
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरुको अवस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र(NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	√	√
	आवश्यकताको आधारमा बिपद **<u>लेखाजोखा मार्गदर्शन २०७२</u>** अनुसार थप लेखाजोखाका औजारहरुलाई सक्रिय बनाउने (MIRA/CSDA)	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति बिषय क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु र सहयोगी निकायहरु		√
	प्रभावित परिवारको दर्ता गर्ने, प्रभावितको लागि परिचयपत्र उपलब्ध गराउने ।	स्थानीय तह/जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति/जिल आपत्कालन कार्यसंचालन केन्द्र		√
दोश्रो हप्ता	मौषम सम्बन्धी सूचना नियमित प्रशारण गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र/जल तथा मौषम बिज्ञान बिभाग फिल्ड कार्यालय/सञ्चार माध्यम		√
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरुको वैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु		√
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको वैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी		√
	थप आवश्यक पर्ने राहतका लागि समन्वय गरी बितरणको ब्यवस्था मिलाउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह		√
	प्रभाावित क्षेत्रमा खासगरी सङ्कटासन्न समूहका लागि स्वच्छ र सुरक्षित वातावरणको प्रत्याभूति दिने विशेषगरी लङ्गैिक हिंसा नियन्त्रण गर्न विशेष ध्यान दिने	स्थानीय तह, महिला बालबालिका तथा सामाजिक बिकास शाखा		√
	थप गैरखाद्य सामग्रीको सेट वितरण गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी/स्थानीय तह		√
	थप अस्थायी शिविर व्यवस्थापन गर्ने	आवाश बिषयगत क्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, अन्य सहयोगी निकायहरु		√
	मानवीय कार्यका लागि भएका प्रतिकार्य उद्धार कार्यको अनगुमन र प्रतिवदेन तयार गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		√
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरुको अवस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र(NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र		√
	शब व्यवस्थापन गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		√
	मरेका पशु चौपायाको व्यवस्थापन गर्ने	पशु अनुसन्धान केन्द्र	√	√
	बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) को तथ्यांक संकलन तथा	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		√

	अभिलेखिकरण गर्ने	बिषय क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु र सहयोगी निकायहरु, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र		
	खाद्यान्न बितरण गर्ने	स्थानीय तह/खाद्यान्न नेतृत्व गर्ने बिषय क्षेत्रगत		√

अनूसुची १८ : पूर्व सचेतना सूचना संजाल(Early Warning Communication Network)

Hari Acharya (9815437633),Lok Nath Khanal (9747062730, **9747074027**, 9857033880) , Hari BdrKhanal (9806917414)
Anil K C (**9807519900**), Surya Bhusal (**9847364004**) ,Kalpana Sharma (9847284872) ,Gopal Panthi, (9847159257) Yadav P Pokharel (9847423088) , Ram SajivanKewat (**9847284144**, 9805402810) ManojPanthi (***9747017274***), Maya Ram Harjan (***9805480373***) ShahbuddinMusalman (***9857050572***), BhagawantGiri (9811956019) Gita Poudel (9857055291)

अनुसूची १९ : दैनिक/साप्ताहिक प्रतिवेदन फाराम

१. तयार गर्ने जिल्ला :   अवस्था प्रतिवेदन नं.   दस्तखत
२. प्रतिवेदन तयार गरेको मिति :
४. लाई (प्रजिअ, , जिप्रउस, गृह मन्त्रालयआदि)
४. वाट : (प्रजिअ, जिविव्यस, नेरेसो)
५. बोधार्थ : (प्रजिअ, स्थाविअ,जिविव्यस , गृह मन्त्रालयआदि)
६. प्रतिवेदनअवधि (देखि......सम्म)
७. प्रतिवेदनले समेट्ने क्षेत्र (जिल्ला, नपा/गा.पा.)
८. सामान्यअवस्था (प्रभावित स्थानीय तह वडानं., लाभान्वित जनसंख्या, क्षतिभएको घर आदि)
९. राहत उद्धारको विवरण (सरकारी, गैरसरकारी, रेडक्रस र राष्ट्रसंघीय निकायहरुबाट भएको राहत उद्धार
१०. राहत उद्धारको योजना (सरकारी, रेडक्रस, गैरसरकारी क्षेत्रबाट प्रदान गरीने राहत उद्धारको योजना
११. राहत उद्धारमा हुनसक्ने कमीवा कठिनाइ
१२. समस्या समाधानका उपाय वा अँवश्यक सहयोगको अपेक्षा

अनुसूची २० :

सन्दर्भ सामग्रीहरु

१. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४
२. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय निति २०७५,
३. राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा २०७५
४. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८-२०३०
५. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०७६
६. जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०६८
७. जिल्ला विकास योजना २०७१/७२
८. स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायू उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका , २०७४
९. जिल्ला विपद् व्यवस्थापन योजना २०७१/०७३

१०. जिल्लाको वस्तुगत विवरण २०७१
११. जिल्लाको गाँउपालिका/नगरपालिका प्रोफाईल २०७३
१२. केन्द्रीय तथ्यांक बिभाग राष्ट्रिय जनगणनाको तथ्यांकगत प्रतिबेदन २०६८
१३. स्थानीय तहको विभाजन तथा केन्द्रहरुको बिवरण २०७३
१४. अद्यावधिक विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७२/७३ दाङ
१५. विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि राष्ट्रिय रणनीति, २०६६
१६. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४
१७. जिल्ला विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका २०६९
१८. विपद् लेखाजोखा मार्गदर्शन २०७२ (IRAअध्यावधिक २०७)
१९. राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन विधि २०७२

नोट- यस सम्बन्धी बिस्तृत जानकारीका लागि जिल्ला आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा सम्पर्क गर्न सकिने छ । यो योजनालाई सफ्ट कपी आबश्यक परेमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण पोर्टलमा उपलब्ध रहेको छ । विपद् सम्बन्धी सूचना वेवसाईड www.drrportal.gov.np